

ప్రత్యేక గోదావరిమండలసభ.

(2)

మధ్యాహ్నపు చర్య.

కాంగ్రెసు తీర్మానము ఆమోదితమగుట.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి.)

రామచంద్రప్రసాదు, నవంబరు 19.— ప్రత్యేక గోదావరి మండలసభ తీర్మాన నిర్ణయము 1 గంటకు చింతల పాటి నడిచిపోయినది. యాజమాన్యము క్రింద గూడినది. ప్రాతఃకాలమునందుండిన సభాసభ్యులు విశేషముగ ప్రతినిధులను ప్రేమకరులను వచ్చియుండిరి. పదినిమిషములు సభకు ముగియటలపట్టినది. వారిచేసికొని సభాసభ్యులకి చేరుట యే కష్టమై యుండినందున సభ యంత జనసమృద్ధిముగ నుండినదొకప్పుటియే పాతకలు పోయియొక కొనవచ్చును. సభయందు ఇనుకకల్లినను క్రిందబడుటకు వీలులేకుండెను. ఎండ తీర్చుముగ నుండి శుక్లకల్లుచుండినను, ఆ జనసమృద్ధిమునందు ఎట్టి సంచలనము కలుగకపోవుటయే వారి తన్మయత్వమునకు నిదర్శనమని చెప్పవచ్చును. ప్రాతఃకాలమునందు సభకు దయచేయటకు వీలులేని రయతులు చాలమంది సాయంకాలము వచ్చియుండిరి. మొత్తముమీద 5 నేల మంది సభ్యులు సభ కలంకరించిరి. వీనిని బట్టియే సభకు విఘ్నము చేయవలయునని యీతతో పనిచేయుచున్నవారి ప్రయత్నములు నిష్ఫలములై పోయినవి కన్పిస్తున్నవి. సభయందు బ్రాహ్మణులు గలరు. బ్రాహ్మణేతరులు గలరు. విద్యార్థికులు గలరు. రయతులు గలరు. జేయేల, వివిధవర్తముల వారు సాయంకాలముల వారు గలరు కాని, వారియందెల్ల ఒక్క భావము ఒకయత్నమును ఒక దిక్కుయే కన్పిస్తును.

తీర్మానములు.

రాజధక్తిని మాంపేగ్య స్వాగతమునకు సంబంధించిన మొదటి రెండు తీర్మానములను సభాధ్యక్షులు ప్రతిపాదించిరి. ఆవి సభయందు దంగీకృతము లైనవి.

శాశ్వతపు తరముపద్ధతి.

తరంవారీ పద్ధతినీ మానిపించి, శాశ్వతపు తరముపద్ధతినీ నెలకొల్పవలయు నని తీర్మానము మూడవది. రయతుల వీధి నిధిని ఎన్నియో యాచార్యుల పూర్వముగ నిర్మాపించి, దీనిని దుర్గిరాల నూర్విప్రకాశరావుగారికి ప్రతిపాదించిరి. రయతుల వారీ పద్ధతీలందు శాశ్వత తరములను కట్టవలయు ననియు, భారతపరిశ్రాంతి పంపు విజ్ఞాపనమునం దీయంతముండవలయు ననియు చర్యలు కొనవచ్చును.

హామూసల శ్రీరాములుగారు (చెంగల్పట్ట జిల్లా) తీర్మానమును బలపరచి, రైతులు వృద్ధులొనికి రావలయు ననిన వారికి వన్నలభారము తగ్గవలయునని చెప్పిరి. తీర్మాన మంగీకృతము.

కాంగ్రెసు - లీగు సంస్కరణములు.

జేయేల సభాపాత, హామూసీయ సంఘమువారును ఏకభావములై తీర్మానించిన సంస్కరణప్రణాళికను సభవారామోదించుచు, మనరాజధానిలోని శాసన సభలో సుచితరీతిని ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమును సమకూర్చునని తీర్మానించిరి.

దీనిని కాకినాడలోని వైశ్యులగు నూరంపల్లి విజయరామయ్యగారు మహాదించి కాంగ్రెసు - లీగు సంస్కరణప్రణాళికయందలి ముఖ్యవిషయములను తెలియజెప్పి ఇతరజేతములందును మనజేతమునందును ఉద్వేగుల జీతములందుగల వ్యత్యయమును గురించి నుడిచి, భారతవస్త్రప్రభుత్వశాఖలందున్న విధానము ననుసరించి ఆయా యుద్వేగగోత్రములకు కావలసిన యుద్వేగలకులకంటే చాలమంది యవసర మగుచున్నారని నెలవిచ్చిరి. ఆలవెన్నులు నెలవులు మున్నగు కారణములు దీనికి హేతువు. ఆయా యుద్వేగములందు జేయేల లగ్నయెడల నింతభవము వ్యయము చేయవలసియుండునా యను సంశయము కలుగుచున్నది.

స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల వైశ్యులకు రైతులకు నిశ్చయభావము కలుగును. మన జేత మతి ఖీణదశయందున్నది. జేతము నే విధముననైన కృత్రిమనితీ వేవలయును.

ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యచర్య ఒక చెన్నరాజధానియందేగాని మరిచెక్కడను లేదు. రాజ్యాంగరంగమున నందరును ఏకభావములై యుండవలయును. అట్టి జేతో యుపద్రవము కలుగు నని బిక్టోరియాసభయందు ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య తీర్మానమును గావించిరి.

వైశ్యులు తమతో చేరకపోవుట లజ్జాకరమని త్యాగరావుతెట్టిగారు బిక్టోరియా సభలో చెప్పియుండిరి. వైశ్యులు ఏదేనిమిది వత్సరములనుండియు తమస్వాభివృద్ధికి పని చేయుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతరీద్యమును రమరమియేదాదిక్రిందట బయలుదేరినది. కాంగ్రెసు నాయకులు 30 సంవత్సరములనుండియు జేతాభివృద్ధికి పని చేయుచున్నారు. అట్టివి వైశ్యులు నెట్టిబృందము చేరకపోవుట లజ్జాకరమో చేరుట లజ్జాకరమో సులభముగ నూహించుకొనవచ్చును.

చెలికాని భర్తారాయణంగారు కూడ తీర్మానమును బలపరచిరి.

డిప్టీకలెక్టరు పనిచేసి స్వరాజ్యభావనోద్దీప్తికై తమ పనికి రాక యిచ్చి తద్యాగవ్యాప్తికై త్యాగీలముతో పనిచేయుచున్న ఏ. రంగనాథము మొదలగువారు తీర్మానమును బలపరచుచు సభ్యులకు మౌదయరంజకముగ నుపన్యసించి మన జేతపు పూర్వపు పోన్నత్యమును గురించి తెలియజేసిరి. మన ప్రాచీనగ్రంథములే మన పూర్వపు పోన్నత్యమునకు నిదర్శనము. అనియు చాలనివో చెల్లమునకు చుట్టకొను ఈగలవలె మన జేతమునకు చుట్టకొను ఇతరజేతములే తార్కాణము. వారుమన జేతమునకువచ్చి డబ్బుచేసికొనుచుండిరి. అట్టి మనజేత మిప్పుడెట్టియిందున్నది? తరువాతవారు తమయద్యోగకాలమునందు చూచిన ప్రజలయబ్బందులనుగురించి ముచ్చటించిరి. సర్కారు ప్రకటించు కాగితములవలనను ప్రజలవీధినిధి రుజువుగుచున్నది. సుభిక్షగోత్రములలో కూడ షామదీనులందువలెనే 4 కోట్లమంది ప్రజలుండితేక భాగవతులన్నారని ఒక గొప్ప యుద్వేగియు, వ్యవసాయదారులలో సగమునుండి ఏకభుక్తము చేసిజీవించుచున్నారని ఆంగ్లేయులొకరును చెప్పియుండిరి. మనజేతమునందు సంవత్సరమునకు తలకొక 30 రూపాయల వంతున ఆదాయమేర్పడుచున్నదని మరియొకరు చెప్పిరి. అంతకు తక్కువ ఆదాయమే వచ్చుచున్నదని దాదాభాయిసోరోజీగారు నిరూపించిరి. అముప్పుది రూపాయలలోనుండి పన్నుల క్రింద 3 రూపాయలు పోవుచున్నవి.

ఏనాటికైనను భారతవస్త్రమునకు మోక్షమున్నదా లేదా యనియు భారతవస్త్రము ఇతరజేతములతో సరిసమానముగ నుండవలయునా వద్దాననియు యోచించి, 30 సంవత్సరములనుండి జేతయనాముకులు పనిచేసి, స్వరాజ్య తీర్మానమును చేసిరి. మన కష్టసుఖములు మనకు తెలిసినంత పరజేతములకు తెలియవు. పట్టికనర్విను కమ్మిమనువారి రిపోర్టునందు ఆంగ్లేయులందరికీ తీర్మానమును, భారతీయభృత్యు లొక తీర్మానమును చేసిరి. ఆంగ్లేయుల తీర్మానములన 50 లక్షల రూపాయలవ్యయము అదనమగుచున్నది. వారికిని మనకును అన్యోన్య సంబంధము విశేషముగ లేకపోవుటవలన నిట్టియసందర్భము లేటన్నియుచున్నదని ఉపన్యాసకుల యభిప్రాయము. కాంగ్రెసులీగు తీర్మానమును సభ్యు లంగీకరింపవలయును. స్వరాజ్యమువలన మనలోపములను మనము సవరించుకొనుటకు వీలుకలుగును. దానివలన వీధిజనులు బాగుపడుదురని వారి నమ్మకము. ఈవ్రేవలన బయలుదేరిన కార్యమును భగవంతు డెప్పుడును మెచ్చును.

తీర్మానమున కనుకూలముగ 11 గురు మాట్లాడిరి. వారిలో 9 గురు బ్రాహ్మణేతరులు.

తీర్మానమునందలి శాసనసభలో అనుపదములు తరువాత వారివారివిద్య, వృత్తులు, పన్నులు, సంఖ్యనుబట్టి జనసామాన్య ప్రాతినిధ్యముతో బాటు అను సవరణతో తీర్మాన మంగీకృతమైనది.

ఇతర తీర్మానములు వీసెంటు విడుదల, ఆలీసోదరుల విమోచనము, ఆంధ్రరాష్ట్ర విశ్వవిద్యాలయములు, ప్రాథమికవిద్య యధ్యయ జరుగుచున్నంతకాలము రైలుచేసెన్ను నిలుపుదల, వ్యవసాయకళాశాల పాఠశాలలసౌకర్యములను సంబంధించిన తీర్మానములు మరికొన్నియు సంగీకృతములైనవి.

సభకు 2500 మంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. వారిలో 250 మంది మాత్రమే బ్రాహ్మణులు. సభయందన్న జాతులవారును కలిసి తీర్మానించిన తీర్మానములు సర్వజనామోదకము లని అధ్యక్షులు తమ యంత్యోపన్యాసమునందు నెలవిచ్చిరి.

మాంపేగుగారు; ప్రాతినిధ్యములు.

నిమ్నజాతుల ప్రాతినిధ్యము:— భారతీయమొ జాత్యుద్ధరణసంఘాధ్యక్షులగు, సర్ నారాయణ చంద్రావర్మగారు వారితరపున తమప్రాతినిధ్యమునం దిల్లు చెప్పిరి. నిమ్నజాతీయలందరికీక సభను గావించి అసమయమున రాజ్యప్రతినిధి కావ్యదశ్యుల కంపు నిమిత్తము ఈ క్రింది తీర్మానముల జేసిరి. తాము కాంగ్రెసులీగు ప్రణాళిక సంగీకరించు చున్నా

రు. తమ లాభముల గానాడు నిమిత్తము ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము నభిలషించుచున్నారు. సాధ్యమైన సంతృప్తితో నిర్బంధించితిద్యను ప్రవేశపెట్ట గోరుచున్నారు. మతాచారముల మూలమున తమ స్వేచ్ఛకు భంగకరముగ నున్న అనవసరపు నియమముల తొలగింప తీర్మానముగావించవలయు నని వారజేయుచుపోసభను గోరుచున్నారు.

సంఘసంస్కరణ, సభవారి ప్రాతినిధ్యము:— బొంబాయిరాజధాని సంఘ సంస్కరణ సభవామత్యు నవ్యము వారితో గలసి మాంపేగు రాజప్రతినిధి గార్లను సందర్శింతురు. సర్ నారాయణ చంద్రావర్మగారు, నటరాజు, వెంకటేశ్వరగారును తక్కినవారు మరికొందఱును ప్రతినిధులుగ పోయెదరు. దొరతనమువారు విదేశీయు లగుటచే రజస్వలాంతర వివాహములు మొదలగు చట్టముల సంగీకరించుటకు దొరతనమువారి నమ్మకొన వున్నారనియు, భారతీయ ప్రతినిధుల విశేషముగ శాసనసభలందు జేర్పిన జనాభిప్రాయమునుబట్టి తగిన సంస్కరణములు గావించబడ గలవనియు వారు చెప్పెదరు.

ఇండియను లిబరల్ క్లబ్బువారి ప్రాతినిధ్యము:— వీరి క్రింది ప్రాతినిధ్యము నంపెదరు: ప్రస్తుతపు టనవసర కేంద్రీకృత పరిపాలనవలన స్థానికాంశములు బాగుగ చక్కబెట్టబడకుండ హిందూ జేతమునకుచాలవస్త్రము గలుగుచున్నది. జనాభిప్రాయమునకుతగినరీతి నది ప్రత్యుత్తర మొసగజాలవచ్చును. పరిపాలనాధిక సమగ్యముగూర్చి 1861-వ సంవత్సరమునుండినిరంతరము హిందూ జేతమంతయు, శ్రోత్రమాగ్యములనుండి ఆదాయమువచ్చునేర్పాటుల జేయవలసినదని కొనవచ్చుచున్నది. శాసనసభలో భారతీయులు స్వల్పముగ నున్నారు. వారి అభిప్రాయములైనను పాటింపబడలేదు. పరిపాలనమందలి ఉన్నతోద్వేగము లన్నియు బ్రిటిషువారికొక “కట్టె పెట్టె” బడుచున్నవి. కారణములు అనుమానాస్పదములు. ఈ యేర్పాటు తొలగింపబడవలయును. విద్యార్థికుల గు భారతీయులు మాత్రమే ప్రజలమంచినితీక తీసికొని రాగలరు. వారుటల జేయుచున్నారు. సంస్కరణ ప్రతిపాటులు చెప్పనటుల ప్రజలు రాజకీయవ్యవహారముల నెఱుంగకపోలేదు. స్థానిక స్వపరిపాలనమున పరాజితులయినంతమాత్రమున జేతము స్వాతంత్ర్యమునకు దగదనుట అసందర్భము. స్థానిక స్వపరిపాలనము విజయమొందకుండటకు నిరంకుశాధికారవస్త్రమువారే చాలవరకు కారకులు. పూర్వకాలమునుండియు వంశపారంపర్యముగ వారనుభవించు స్థానిక స్వపరిపాలనమును తగినరీతి నుత్సాహించి అధికారు లేమయు ప్రవేశము గలిగించుకొనకుండిన నదియేనేనియు విజయవంతమై యుండెడిది.

పరిపాలనా సంస్కరణములు గ్రామ సంస్కరణముల నుండియు నారంభింప బడవలెను. మాన్యుటదారు జిల్లాకలక్టరు లవ్వడప్పుడు పరీక్షించుచుండగా ప్రతిగ్రామమును ఆదాయములను, పచ్చికప్రదేశములను, పశుశాలలను, ఆరోగ్యశాలను, రక్షకభటులను, గ్రామక్రిమినలు కేసులను, అదవిని, పన్నులను, నీటివనతీని స్వయముగ నె చక్కబెట్టుకొనగలు నట్టిసంస్కరణములు గావించబడవలయును. జిల్లాపరిపాలకవిధానము ప్రజలకనుగుణ్యమగును. వారితో సత్వంతమై త్రితీయను నిర్వర్తింపబడవలెను. అందునిమిత్తము వివిధశాఖాధికారులు జిల్లాసంఘమున జేరవలయును. మండలాధికారి సభాధిపత్యమును వహించురు. అందఱును అసభికారసభ్యులుగ నచట సమాజేతము కావలయును. మరియు శాఖాధికారు లేందరుదురో అంతయంది ప్రజానిర్వచితసభ్యు లా సభయందుండవలయును. అసభ్యులీ క్రిందివారలచే నెన్నుకొనబడవలయును. భూకామందులు, జిల్లాస్థానిక సంఘములు, జిల్లాప్రధాన సగరపు పురపాలక సంఘము, తక్కిన పురపాలక సంఘములు వేర్వేరు నిర్వచిత సంఘములుగ నెన్నుకొనవలయును. ప్రతిశాఖావిషయము లెట్లు నడపింపబడవలయు నదియు సంఘమునందు చర్చింపబడవలయును. తక్కిన విషయములందు కాంగ్రెసులీగు సంస్కరణ ప్రణాళిక ననుమతంపదగును. వివిధజాతిప్రాతినిధ్యమువలన గలుగు అసద్గతముల మాత్రము జాగరూకతతో బరిశీలించవలెను. అసద్గతాయకములగు ఏర్పాటులవిడిచి లాభకరముగ నెవకబడియుండు వివిధవస్త్రములవారికి ప్రాతినిధ్యము మొసగుటకు వీలయినట్టి యేర్పాటుల గనుగొనవలయును. హిందూజేత కార్యదర్శిగారి సభను తొలగించి దానిస్థానమున కార్యదర్శిగారి క్రింద నెక్కుడుజీతములు గలవారిని ముగ్గురను నియమింపవలెను. అందు ఇద్దరుసభ్యులు భారతీయులుగ నుండవలయును. అసభ్యులెంతవరకు ఉద్వేగములందుండగ నది ముందుగ నియమింప బడవలెను. హిందూజేత కారజీతము బ్రిటిషువారి లెక్కలలో జేర్చవలయును.

చెన్నపురి శాసనసభ.

గత సంచికానుబంధము.

(1) రైల్వే విషయములు.

(ఉ) రైలు మార్గములలో గల నిషేధములవలన ప్రయాణికుల కష్టములు గలుగుచున్నవి ప్రభుత్వమువారికి దెలియును. ప్రయాణికుల టిక్కెట్లపై మూలమే హెచ్చింపబడినది. సామానులకు రేట్లు యెక్కువ కావున, రైలు మార్గములలో పోవు సామాను రెక్కడోక నుండుటచేతను, యధము వలన తగిన ఇంజనలసంఖ్య తక్కువగ నుండుటచేతను, ఇట్టి నిషేధము, తగ్గువలసినది. (2) ప్రస్తుత స్థితి మూలమున కలిగిన కష్టముల తొలగించుటకై, రాకపోకలను సరిగా నడిపించుటకై యొక యాద్యోగి నియమింపబడెను. ఈ విషయమై ప్రస్తుత మిక సెట్టిచర్యలు తీసికొన నవసరము లేదని ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము.

(52) ప్ర. రైల్వే ఇంజనల సంఖ్యనుగూర్చి.

(ఉ) ఈ విషయమై తగిన సమాచారము ప్రభుత్వమువారికి తెలియును.

(53) ప్ర. దేవాదాయ మతాదాయ సంస్థానములగుగూర్చి

(ఉ) (I) ఆవున (II) ఆవున (III) పరిమిత తేదీని చెప్పబడును.

గౌ. శ్రీ శోభచంద్రసింగు దేవుగారు.

(57) ఉ. - 8000 చందీకి ఎక్కువ జనసంఖ్యగల యూనియనులకు మాత్రమే అధ్యక్షు నెమ్మకొను స్వాతంత్ర్యము కలదు. ఆస్కాలో 5000 జనసంఖ్య మాత్రమే కలదు. 8000 జనసంఖ్యకు తక్కువగల యూనియనుల కీ స్వాతంత్ర్యము నొసంగునప్పుడు, మానీయసభ్యుని సలహాను గూర్చి యోచింపబడును.

(60) ప్ర. - గంగాను జిల్లాకలెక్టరుగారి కార్యాలయముననున్న వ్యానుకాని యాద్యోగుల సంఖ్యను జాతినగుగూర్చి.

(ఉ) (i) (ii) బల్లిపాడ ఏజెన్సీపాడ కలసి 78 గురు. ఇందు 24 బ్రహ్మలు, 54 గురు ఆంధ్రులు. (iii) ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు యోచించెదరు.

(61) ప్ర. - పల్నాకిమిడి తాలూకాలోని నిర్మాణమును గూర్చి.

(ఉ) - పల్నాకిమిడి తాలూకాకు ప్రత్యేకముగ తాలూకాలోర్డును నిర్మించు విషయమై చర్చ యిప్పుడు నడచి వేయబడినది.

(62) ప్ర. - పురుషోత్తంపురము దిక్కుపాటి తహసీల్దార్లు ఉద్యోగమునుగూర్చి.

(ఉ) (ఎ-1), (ఇ) ఈ యాద్యోగము తీసివేయబడినపుడు, ఇందులకు ప్రతికూలముగ మాకు ప్రాతినిధ్యములు వచ్చినవి. కాని, ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుత స్థితిని మార్చదలచుకొనలేదు. (ఎ-2) దిక్కుపురము ఉపజిల్లాలలో బ్రహ్మదా కొద్ది భాగము వాడబడుచున్నది. (బి) లేదు.

(64) ప్ర. గంగాను జిల్లాలో వ్యవసాయ పాఠశాల నిర్మాణమును గూర్చి.

(ఉ) - వ్యవసాయ పాఠశాల నిర్మాణమును గూర్చి యోచన జరుగుచున్నది. ఇట్టి పాఠశాలలు నిర్మింపబడు సమయమున, ఇతర ఉండలములతో గూడ గంగాను యొక్క ఆన సగులు గూర్చి యోచింపబడును.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు.

(68) ప్ర. లోకాలుబోర్డు శాసన సమీక్షిల్లును గూర్చి.

(ఉ) ఇందులకు అధికారాధికారసభ్యులు గల యొక సంఘమును నియమింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించి వారు.

(69) ప్ర. 559 ప్రభుత్వశాసనము ప్రధానోపాధ్యాయుల సభ మున్నది వానిని గూర్చి.

(ఉ) ఈ సభ బహిరంగము కాదు. ఇందునేకవిషయములు చర్చింపబడినవి. (బి) లో చేసిన సలహాగారు. ఎట్టి యుత్తరవులను ఒకంగబడలేదు. ఎట్టి గాఢములు ప్రకటింపబడవు.

(20) ప్ర. వెనెడెన్నీ కాలేజిలో బి. ఏ. ఆనర్సు తరగతి విద్యార్థి వ్రాసిన వ్యాసమునకు కలిగిన శిక్షను గూర్చి.

(ఉ) - (ఎ) వెనెడెన్నీ బి. ఏ. ఆనర్సు కాలేజీలో చేసిన విషయము వ్యాసమునందు ఉన్నది. కాని యిట్టి విషయమే యొకంగబడెను. (బి, సి, డి, ఇ) ఆవున. (ఎఫ్) ప్రభుత్వమువారి విషయమున సెట్టిచర్యలు జరుపలేదు, జరుపదలచుకొనలేదు.

(71) ప్ర. - కృష్ణారావుగారి విద్యార్థి వేతనమును కొంత కాలమువరకు తీసివేయటము గూర్చి.

(ఉ) - (ఎ) లేదు. (బి) ఈ వేతనము కళాశాలవారిది కాని ప్రభుత్వమువారిది కాదు. కావున కళాశాలాధికారులు దాని నెప్పుడైనా తీసివేయవచ్చును.

(72) ప్ర. - పరమేయ (గంధర్వగౌరణ సంఘముల గూర్చి.

(ఉ) - (1) ఆవున. (2) 1915 సంవత్సరము, జూలై 12 తేదీ 764 సంవత్సర (విద్యార్థి) ప్రభుత్వశాసనము.

(73) ప్ర. - "వెనెడెన్నీగారి విద్యార్థి మోచరము" అను శీర్షికపై "పదరామ మెయిలు" పత్రిక వ్రాసిన సంపాదకీయమును గూర్చి.

(ఉ) - (ఎ-బి) ఆవున. (సి) ఈ విషయమై యెట్టిచర్యలు జరుగలేదు. ఎట్టి చర్యయు జరుపబడదు.

(29) ప్ర. - సముద్రజీవులు, మనసముల జీతముల గ్రేసులను సవరించుటను గూర్చి.

(ఉ) - (1) మానీయసభ్యుడు ఈ ప్రశ్నను మూల వేసినయెడల యిచ్చటనున్న యెనిమిది జిల్లాల విషయములను చూడవలసింది. (2) కామియట్టుల జీతముల మార్పునలచుకొనలేదు. మా. భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజుగారు.

(81) ప్ర. వాండ్రవీరుగారు ఒంగోలు పశువుల గాని బావాకు యెగురుతి చేయుచున్న విషయము.

ఉ. - దిక్కు పూర్వ ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన డాక్టరు వాండ్రవీరుగారు దక్షిణ ఇండియాలో పశువులను కొని పశువుల వృద్ధికి యెగురుతి చేయవచ్చునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రహమతిందిరి. పశువులను యెగురుతి చేయుటవలన ఈ రాజధాని కెట్టి కష్టమునులేదని బోవెనది. నెల్లూరు మండలమున పశువుల వృద్ధి, శోక స్థలము నేర్పాటు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు రిటేనలే ఆనునదిందిరి.

(82) ప్ర. - తంజావూరు భౌండాగారమును ప్రభుత్వమువారు కొనుటను గూర్చి.

(ఉ) - (ఎ) లేదు. (బి) తంజావూరు భౌండాగారమునకు సహాయము చేయుటను గూర్చి తంజావూరు ఎవ్రేటు వ్యాజ్యదారులకు చర్చ జరుగుచున్నది. తీర్పు ఇకను కాలేదు.

(83) ప్ర. - గుంటూరులో మహమ్మదీయ బాలుర పాఠశాలలను తెరచుటనుగూర్చి.

(ఉ) మహమ్మదీయ బాలురకు గవర్నరు మెంటు సెకండరీ పాఠశాలను నిర్మించువిషయము యోచనలో నున్నది. ఇకన ఫలములలో కూడ గుంటూరు విషయములు యోచించబడును.

(84) ప్ర. - రాష్ట్రీయ విద్యార్థి కాఫీలో భాగము ఉద్యోగములలో తెలుగువారు లేకుండిన సంకల్పి ప్రభుత్వమువారు రెండుగురుగా?

(ఉ) - రాష్ట్రీయ విద్యార్థి కాఫీలో తెలుగుజిల్లాలకు చెందినవారికి భాగములు ట్యూషియములు లేదనుమాట సత్యము కాదు.

(85) ప్ర. పుస్తక భౌండాగారములకు మ్యూసిసిపాలిటీలు సహాయము చేయుటనుగూర్చి. 1914 నుండి కృష్ణా జిల్లాలో న్ననుండియు, వెజనాడ మ్యూసిసిపాలిటీ పద్దనుండియు, తంజావూరు మ్యూసిసిపాలిటీ పద్దనుండియు, వచ్చిన మూడు దరఖాస్తులను ప్రభుత్వమువారు గమనించిరి. లిగిన ప్రతిస్థాపనములకు కేంద్రకల స్థానిక సంఘములు సహాయము చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కెట్టి అడ్డంకిరము నుండదు.

(87) ప్ర. వైజాము రాజ్యములలోని ఆంధ్రలిఖిత పుస్తకములను గూర్చి కృష్ణాపత్రికాయందు వ్రాయబడిన విషయము.

(ఉ) ఆ వ్యాసమును ప్రభుత్వమువారి పయరు చదివి యున్నారు. సకాలమున నీ విషయము యోచింపబడును.

(88) ప్ర. తెలుగు జిల్లాలనుండి యెక్కువగు నుండిని సెనేటుభ్యులుగ నియమించుట.

(ఉ) రాష్ట్రీయము క్రమముగ చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు సెనేటుభ్యులతో మైసూరు సెనేటులో సభ్యుల నియమించుటను గూర్చి భాషెలనుగారికి ప్రభుత్వమువారు కెట్టి సలహాను నీయ సంసిద్ధులు కాదు.

(89) ప్ర. స్వానుకాని ప్రభుత్వోద్యోగుల విషయము.

(ఉ) మానీయసభ్యుని సలహాను ఆనునందులకు ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులు కాలేదు.

(92) ప్ర. స్కూలు ఫైవలు విద్యార్థుల విషయము.

(ఉ) మానీయసభ్యుని సభ్యుల లెక్కదారులను బోవుచున్నదని ప్రభుత్వమువారికి తెలియును. కాని, మానీయసభ్యుడు చెప్పినవిషయమున వారి విషయమున సెట్టి చర్యవైనను తీసికొనుటకు సరియని తెలచుటలేదు.

(93) ప్ర. స్కూలు ఫైవలు పరీక్షలో "బి" గ్రామును తొలగించువిషయము.

(ఉ) - మానీయసభ్యుని సలహా ననునందులకు ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులు కాలేదు.

(94) ప్ర. ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షలో స్వానుకాయన వారిసంఖ్యను వృద్ధి చేయుటను గూర్చి.

(ఉ) ఈ విషయమై యెట్టిచర్య తీసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులు కాలేదు.

(95) ప్ర. స్కూలు ఫైవలు విద్యార్థులు పరీక్షాంతమున కూడ పాఠశాలకు పోవలసి యుండుటనుగూర్చి.

(ఉ) - పరీక్షలు ఆలస్యముగ జరుపుటకు వీలు లేకపోవుటచే, బాలురు పాఠశాలకు బోవలసియున్నది. ఇందుమూలమున బాలురకు కొంతశిక్షణ యుండుటయు, అట్టెండెన్ను పోవుటయు జరుగుటచే నీది బాధకరముగ నే యున్నదని ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము.

(97) ప్ర. విద్యార్థుల ఆరోగ్యమును పరీక్షించుట.

(ఉ) సాధారణస్థితిగతులు నమృతరకు ఆరోగ్యపరీక్ష చేయు విషయచర్య ప్రస్తుతము జరుగదు. ఈ కాఫీవారి విషయమును గూర్చి యోచించెదరు.

(99) ప్ర. వ్యవసాయ పరిశోధక శ్రేత్రము గూర్చి.

(ఉ) (ఎ) ఆవున (బి) ఉత్కలారాజులు జిల్లాలో సెకటి స్థాపింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు యుద్దేశ్యము.

(2) 1915, మే, 11 తేదీ ప్రకటనమున గల విధానమును రెండవ స్కూలులో రెండు వ్యవసాయ శ్రేత్రములకు స్థాపింపవలయునని యున్నది.

వింత "కాండులేబిలు" మండలి వారి సభ

కలకత్తా యూరోపియను ఇండియను సంఘమువారు రాజప్రతినిధి కార్యదర్శులకుంపుటకు సిద్ధము చేసిన విజ్ఞాపనసంగ్రహము ప్రకటింపబడెను. దానితో వంగదేశ వర్తక సంఘాధ్యక్షుడు సర్ హావ్ బ్రెగారు వ్రాసివేట్టియు, యూరోపియను సంఘాధ్యక్షుడు సర్. ఏ. యు. మైసగారు వ్రాసివేట్టియు, సుప్రసిద్ధ కలకత్తా న్యాయవాది సి. ఆర్. బానుగారును సంపిన మూడు లేఖలు గలపంపింపబడినవి. సంఘ ప్రతినిధిగ గాక తన కీ సంస్కరణము లెంతయు ఆనందదాయకములుగ నున్నవనియు, హిందూదేశ దొరతనమును ప్రతినిధి ప్రభుత్వముగ మార్పుట కీ సంస్కరణములు చాలవరకు సహజముననియు (బేగారు చెప్పిరి) ఈ ప్రశ్నను మానీయసభిని గవించినవనియు, యూరోపియను లందఱును దాని గమనింపదగు సమయ విర్క్తమే జరుగు గారు (వ్రాసిరి. అన్ని కక్షలవారు గలసి యేదియో యొక ధముగ పరిష్కరించుకొనుట యుచినదియు) దాను గారు జరికిరి.

ఈ సంస్కరణ ప్రశ్నలు దేశమంతట పంచిపెట్టబడుచున్నవి. అనేక రాష్ట్రీయనియోజక సభ లేవుననుపడి, కొంత కాలమువరకు కొన్ని కాఫీలందు మాత్రమే కొంతవరకు మాత్రమే అధికారమును పొందించుచున్నవి. కాని, ప్రభుత్వమువారు వచ్చిన సమయమున నా అధికారముల తెగించుటకును హెచ్చించుటకును వీలుండవలయుననియు వారు కోరిరి. ఇప్పుడున్న రాష్ట్రీయదాయము లుగా కొంతభాగమును తీసికొని వెచ్చించుట కీ కరణ కీ బడకలయుననియు, సభలకు పన్నుల నేర్పాటు కధికారము లుండవలయుననియు, కొట్టుకొనువారు వచ్చునపుడు సభ లాపివేయబడవలయుననియు మొదలగు సంస్కరణము లందు వివరింపబడెను.

పంచములకు శౌరవము.

అనేక సంవత్సరములనుండి మాస్టర్లతి నిమిత్తము పాటుపగులు ఎన్ని కష్టములు నచ్చినను వెనుకకు పని చేయుచున్నట్టియు శుద్ధిసభ ప్రధానమైనట్టియు చింతా శేష యుగారిని ఆంధ్రప్రదేశ్ సభాస్థాయి సంఘమువారు గౌరవించి హిందూదేశమంతట హిందూగారికి ఆంధ్రరాష్ట్రీయమును గూర్చి విజ్ఞాపనచేయు సభలో ప్రతినిధిగా ఎన్నవించెందులకు మాయేలూరు చుట్టుపట్ల పంచమ గ్రామస్థులనుగ మేను కార్యదర్శులుగ కొండా వేంకటస్వామ్య పంతులుగారిని ఏ తక్కువకును వందలములు చేయుచున్నాము. నిన్న బాటు లన్న వెనుకీయక వచ్చుకొన్నవారికి ఇట్టి గౌరవ యిచ్చుటయే నిజమైన దేశభిమానము. నిజమైన సంఘసంస్కరణము.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు.

బెజవాడ బ్రాహ్మణేతర సభలు.

[కోటలనూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు బి. ఎ.]

ఈ సభలను గురించి పత్రికలలో వ్రాయబడిన వాంఛ మాలకు కొన్ని సమాధానము లనుసరించి ప్రత్యుత్తరము గ నీక్రింది విషయములను వ్రాయుచున్నాను.

కోయంబుత్తూరు వందల బ్రాహ్మణేతరసభ జరిగిన పిమ్మట గోదావరివందలమున రామచంద్రమన కలియన భీమడగు శ్రీ కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారి ప్రోత్సాహమున జరిగిన బ్రాహ్మణేతర విద్యుదాలయమున తీర్మానింపబడిన విషయము బ్రాహ్మణిక ఉపసంఘమునకు అంకితమిచ్చుట లోని ముఖ్యనాయకుల యభిప్రాయముమీద నేటికీ బ్రాహ్మణేతరసభ జరుపవలసి యున్నదియు తీర్మానింపబడిన కాకినాడ పురమున కొకసభ నాహ్మణినించుచు నా సభలో జరిగినచోను బట్టి అందువలనను తీరవలసిన మొదటి బ్రాహ్మణేతర "నాయకు" గన జరిగిన వాడుననియు, సామాన్యసభ జరుపవలెనని జనదానశ్రయముతో నద్దానిని సంగ్రహించుటకు మిక్కిలి కృషిప్రయోగమునకుగలగానూ, సామాన్యసభతో కనకములేదనియు, నాసభ నేనియో కూడవలెననియు జరుపవలయుననియు, తీర్మానము కాబడినది. అట్టిసభకు ప్రతినిధులైన రెండవలయుననియు వారి నెవరేర్నాను చేయవలెననియు విషయములోనునకు నాగా కొందఱు ప్రతిపాదనలుగానూ నొక సామాన్యసభ జరుపుటకునే ఆసనమునకు నెన్నుకొనవలసి కొలది నయిమిత సభ్యులను నాయకసభకు ప్రతినిధులగు నందుట బాగుండుననిరి. కాని ప్రతి తాలూకావందల బ్రాహ్మణేతర జనుల తీరవలె శ్రద్ధవహించి తాలూకావందల జనులు కుదర్చుటలయందుండినయిన వారి ప్రోత్సాహము నిమిత్తము కొందఱుండి విశ్వప్రయత్నముచేసిన గాని యట్టిసభలు జరుగ నేరననియు తాలూకా ప్రజలకే యీ కార్యభార మిడిన యెడల ఆశ్రితవలెన తమ కార్యము నెరవేర్చుననియు జిల్లా మొత్తముమీద నాయకుల నెన్నుకొనటకు ప్రతిజిల్లాలోని కొందరి ముఖ్యనాయకులకు వ్రాసి పేర్లు తెప్పించి వారల నాహ్మణినించుట బాగుండుననియులేని యెడల కాలపాతమునై యిండియా మంత్రిగారు వచ్చు సరికి సభజరుగుటయే గుర్తవలసియు నుండినందు వారిచేతగా నీ రెండవవందల సభ వారిచే నంగీకరింపబడెను.

బ్రాహ్మణేతర నాయకసభకు తగిన కూడలిస్తాన మేది బాగుండునని కొన్ని రైల్వేలోచనలోనికిదిగి రామచంద్రమన గారి కాకినాడగారి బెజవాడగారి, గుడివాడగారి వీరిలో నేర్పిన నేర్పించవలసికచ్చెను. తుదకు బెజవాడలో జరుపుటకు సమ్మతించుటచేసెను.

సభ జరుపుటకు ముందే పత్రికలగు ఖంబున వెల్లడింపబడు బడి ప్రతిజిల్లాలోని ముఖ్యప్రతినిధులకు జాబులు వ్రాసి వారలైన నాయకులగు వారి కార్యము లంపజుడెను. కాని నామముల నాది తాలూకాలో సాధారణము గ 100-కి 90 పేర్లు అన్ని జాతి తాలూకాలో సమానమునై వున్నది. అవలంబించి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో బ్రాహ్మణేతరనాయక సభకు బ్రాహ్మణేతరులలో నై జెప్పబడిన జాతి తాలూకాలోని వారి పేర్లను చట్ట నిర్మాణ సభ్యులకులయి శాస్త్రులకులబట్టి గజెట్టులో ప్రచురించబడిన పేర్లను చట్ట తాలూకాలోనివలె గాని యిండియా మంత్రిగారు తాలూకాలోనివలె సభ్యుల నాయకులను సాధ్యమైనంత వరకు సరిబాచి వారల నాహ్మణినించి యున్నాము. ఈ యర్హతలు కాకపోయినవి విద్యుదాలయము, పలుకుబడిని బట్టియు వారిల కష్టప్రాముఖ్యమును బట్టియు జిల్లానాయకు లేర్పరచిన వారిని కూడ యాహ్మణిని చేసియున్నాము.

ఈ సభ ప్రత్యేకముగ కొలదికాలములో కొలదిగూడ మున జరిపి నాయకుల యభిప్రాయము ప్రతికృతము గావించ నుద్దేశింపబడినను సభ ప్రయోజనమునకు యింక నాల్గదికము లకు సభ జరుపనగా చాటుపట్టు కాపురములు శ్రీ మాగంటి శివయ్యగారును కవులవందల కాపురములు కనకాడ వేంకట చల పతియ్యగారును ఆహ్వానములు కొందరి కందగి పోతువులేత వారికి స్పృహకరముగ లేదనియు అందరిని సభకు రానివ్వ వలయుననియు కోరిరి. కాకినాడ పురమున జరిగిన తీర్మానము నకు కృతీకముగ నాయకసభయని పేరుపెట్టి కృష్ణజిల్లాలోని వారిని "సామాన్యసభ్యు"గానిచ్చినయెడల తక్కిన జిల్లా లలోని వారింతకంటె నంతృప్తి నొందుగుననియు చేసిన యోర్మాటులు కొలదిమందికినియు సభాభవము సామాన్య

సభ జరుపునంత వికాలము లేదనియువారికి సమాధానముచెప్పి యున్నాను. ఒక గ్రామమునుండియే నందరిని రానిచ్చుట కంటె వారలో ముఖ్యులగు కొందరిని రానిచ్చుట స్పృహకరము చేప్పించుట. ఆ విషయమై అంగలూరు కవులవందల లోని కొందరిని సంప్రదించి నరునాడు రాత్రివచ్చి మూర్తిగారి వేల్పేదనని శివయ్యగారు నాతో చెప్పిరి గాని నాలేదు. ఆయన నాకు పత్రికలలోని పేర్లను జూచి గావలసిన దనియును యీ సభలోని తీర్మానముల నడ్డునేయవలయు ననియు గోరుచు నందేశములంపిరి. బెజవాడలోని మా బ్రాహ్మణసోదరులు వీరికి తోడ్పడిరి. కేకేపిళ్లగారికిని మ్యా ఇండియావారికిని తంత్రి వాక్తలంపి నాన్డను రావించిరి. ఈ గజ్జంతుకు ముఖ్య కాని నామముని విచారించు గల సభకు బ్రాహ్మణరామచంద్రమన గారి సాధి సతిగా నుండుటయే ననిరి. మేము చేయ నుండు కష్టము సభకు పోటీ సభను జరుపుటకు స్థితి పరిచిరి. కాని కృతీకములో కొందఱు బుద్ధి సంతుల పోటీ సభ సంగంజము నాదగియు గాజిగా నడచుట యుక్త చనియు నూహించి న్యాయుండియా పత్రిక తీరపున రాబడిన కంబిడికో, కంకనాడం మొదలయ్యారు సంగ్రహించిన యెడల వారును సమ్మతమే నని వారిని దృఢించి వారిలో కలసి వాటి పట్టుకుల మధ్యయులును కోరిరి. నురునాడు సభలో సుభక్రమించ వలసిన తీర్మానమును కంబిడికో గారు తమ స్వంతముగ నీ క్రిందివిధమున వ్రాసిరి.

"Resolved that the Congress League scheme of reforms should be adopted as far as practicable with the addition of making adequate provision for the representation of different communities in public services and public bodies." "Resolved also that the Biccavole scheme of reform or portions thereof be incorporated in the Congress League scheme of reforms wherever necessary and as far as practicable."

ఈ తీర్మాన మంధ్రమున నీక్రింది విధముగా నుండును. "పట్టిన సభలందును ఉద్యోగము లందును వివిధసంఘములకు తగినంత ప్రాతినిధ్యముతో కూడినట్లు కార్యము ప్రజాళిక నాచరణీయముగు నంత వఱకు అవలంబించుటకు తీర్మానించడ మైనది." "అవసరమైన యచ్చటనున్న ఆచరణీయమైనంత వరకున్న విక్ర-వోలు ప్రజాళికను గాని అందులోని భాగ ములు గాని కార్యము ప్రజాళిక యందు చేర్చుటకు గూడ తీర్మానించడ మైనది." ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకారమున కని యచటకున్న పెద్దలందఱుసమ్మతించి యందుకు నిదర్శనముగ పక్షతనని పట్టిపెట్టవలెననియు, కానూ వామోదరయ్య గారు, త్రిపురనేని రామస్వామి బొట్టెరుగారు కానూ వేంకటచలపతియ్యగారు, కానూ, వేంకటరామయ్యగారు, మాచమో రామస్వామిగారు, మాగంటి శివయ్యగారు, మున్న గువారు ఆ తీర్మానముక్రింద సంతకములు చేసిరి కాని ఆరా త్రి గయచేసిన కేకేపిళ్లగారు యిందుకు సమ్మతించలేదనియు ప్రత్యేకసభ జరుపుటకే నిశ్చయింపబడినదనియు యువరా దుదేవుడు ప్రచురింపవలసివడినది. రెండవసభ జరుగకుండా సమాధాన పనుదులేమో సభ్యులయముతో ప్రకరించిన కొందఱు బ్రాహ్మణసభకులకు యాశాంగము కల్గినను యువరాదునకు నున రెండవసభ జరుగునని విజుటతోడ నీ వారికి వెయ్యెను గుల సభ్యులకిరి మరలత యాహ్మణములో సహాయ మొనర్చు మొదలిడిరి. ఆహ్వానపత్రికలు ముద్రాయంత్రమున కప్ప డవ్వజే పండిరి. రెండవసభకు యరకాళములో ఆంధ్రజేతము నందిలి బ్రాహ్మణేతరుల రమ్మని చాటించిరి. చాలవరకు జన తాహుశ్రయము మా సభకు కృతీకముగ నున్నట్లు పత్రికలకు వ్రాయునిమిత్తమే ఈసభ గావించబడినది. రెండవసభ కాహ్వా నసభ్యులకుని ప్రచురించుకొన్న వారిలో చాలవందకి అసలు సభకు ఆహ్వానము లంపబడినది. వారిలో కొందఱు అసలుసభ యొక్క ఆహ్వానమున సభ్యులుగా నేర్పరు ప పడినవి వారికింపబడిన జాబులకు వ్యతిరేకాభిప్రాయముగ పంపిరైరి. ఆహ్వానసంఘము భ్యులు గ నే మొంతుకి న బడిన ఈ మహనీయులు తమ స్నేహితులలో కొందరికి ఆహ్వానము లంపబడలేదని కోపమునచ్చి ట్లగపడుచున్నది. ఏ యెట్లున్నను బెజవాడపురమున బ్రాహ్మణనాయకులు రెం డవసభకు నిర్దేశించుటకు కార్యభారము తమపై నేసుకొనిరి. ప్రభువరని నిమిత్తము కోరబడిన సంగణియు, పతాకము లును, కుచ్చిలు, బల్లము గుర్రపుబండ్లును రెండవసభ కువయో గపర్చిరి. గంటలలో పలవెట్టబడిన యీ రెండవసభకు మా బ్రాహ్మణసోదరుల సహాయము లేనిది జరుగ నేరదని వారి యాదాశ్రయము గనుపర్చినట్లున్నది. సామాన్య బ్రాహ్మణసో దరులు వెట్టుబడి పెట్టిరి. ఆ సామాన్య భక్తిపరులకు బెజవా డలో చందాలబాబితా బయలుదేరినది. రెండవసభ జరుగు

టకు కారకు లెవరైనను వారిని నింపించుట అవసరము. సభ కు హాజరయిన సభ్యులగు బట్టి సభయొక్క ప్రాముఖ్యత వెల్లడియగును. ప్రభువరనిలోనివా రందఱు నెకహేతులు కా రనియు స్వభావాపేక్ష లనియు రెండవసభవా గాతేషించ వచ్చును. కాని నిష్పక్షపాతిబుద్ధి గలవా కేసభకు ప్రాము ఖ్యత నిచ్చునాయు నందరికిని తెలిసియున్నది. సభలను గురించి ఆంధ్రపత్రిక న్యాయుండియా పత్రికలు వ్రాసిన హంశములను చదివి చూచినాను. అందులోని ముఖ్యహంశ ములు సత్పాతముతో వ్రాయబడినవై యున్నందుకు విచార పడవలసియున్నది. మొదటిసభకు 600 మంది హాజరైరట! రెండవవానికి 8000 లట! ఇంతకంటె కల్ల చేరులేను. మొద టిసభలోని ప్రతినిధులే 890 మంది యుండిరి. ఈ సభకు ప్రత్యేక పుటికెట్టువల్లనే ప్రవేశముండుటకు ఈసభలో నాను భూతి గలిగినట్టివారు చాలవంద శతకల్లులేని కానినగుచేత యిసుప్రకృల కోడ్లమీద నిమత్సాహులయి నిలుచుండిరి కొడి రామమూర్తిగారిని మావగలవలకు పోగన రెండవసభలోనికి పోయిన గాలముని తిరిగి రామమూర్తిగారు ప్రభు సభామండలమునకు వచ్చిపప్పుడు గుంపులుగుంపులుగా వచ్చినవారు కపాటువలెనై ప్రతిబంధింప బడిరి. రెండవసభకు ఆగ్రహవాదపక్షము నిమిత్తము రావించ బడిన కేకేపిళ్లగారు తదగ్రస్థానము నశించుమికి కారణం మేమో చదువరు లూహించుకొనగలరు. ఆంధ్రపత్రిక ప్రభు సభలో నెట్టివాడున్నది విచారించి యుండలేదు. వారి పేర్లలో ముఖ్యులయిన వారిని జప్తినుపత్రిక ప్రచురపజ చినది. ఇక ననేక నాయకులు ప్రచురింపవలసియున్నవి. ఈ నాయకులకు బట్టి ఏసభకు ప్రాముఖ్యతను యిచ్చెనకో చదు వరులకు తెలియును. రెండవసభకువచ్చిన బ్రాహ్మణేతర లెం దనో యూహించవలసియున్నది. వారి నాయకులు ఆంధ్రప త్రికయందు ప్రచురమైనవి. నాయకసభవారిచే ప్రతిపాలపడి నను త్యాగ రామచంద్రమన గారు మాడ నెట్లని కేకేపిళ్ల గారు ప్రతిపట్టినట్లు, కేకేద్రోహులగు నాయక సభాపేదిక నలంకరించిన ప్రముఖుల నాయకుల ప్రచుర పరచుటవలన సాపము వాటిల్లునని కాబోలు న్యాయుండియా ఆంధ్రపత్రి కలు వారి నాయకులు ప్రచురపచ్చక మిన్నకుండినవి! (సశేషము)

ఆంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనము.

బెజవాడ, నవంబరు 18:— నేడు ఉదయమున కొన్ని వ్యాసములు చదువబడినవి. చాలపరిశ్రమచేసి వ్రాయబడిన యీవ్యాసములను చదివినవారిపేరు లీదిగున నుదహరింపబడి నవి:— (1) యస్. శేషగిరిరావుగారు, కాకినాడ—త్రికో మములు, ఆయుర్వేదోచ్చేత్రిక కారణములు. (2) డాక్టరు దంటు సుబ్బాచార్యగారు, బెజవాడ— ఆహ్వానగీతిము. (3) తిరుగుల పట్టెయ్యగారి సామాన్యస్వామిగారు, రామకృష్ణము ప్రసవము, సాంక్యామికవ్యాసము. (4) కొదమిల్లి స్వామి సార థిగారు, బెజవాడ—సర్వోత్తము. (5) పుల్లారెడ్డి వేంకట నారాయణరాష్ట్రీగారు, ఏలూరు—సర్వవైద్యము. (6) బొబ్బి పద్మనాభయ్య గారు, కవులవందల— వాంఛామిక వ్యా ధులు. (7) మల్లెల కళింగ గారు, బెజవాడ— సంకాసృష్టి. తీర్మానము లామోనింపబడిన వెనుక ఆగ్రాసాధిపతి గారిని ప్రతినిధులకును, మైలవరం రాజాగారికిని, చాలంటియరులకును డాక్టరు దంటు సుబ్బాచార్యగారును కందనము లర్పించుచు, కేకలము ముగునాళ్ల ముచ్చటతో నీ యుత్సాహమును పూర్తి చేయక, గ్రామములకు వెళ్లిన పిమ్మట సహితము ఈ యా యుర్వేద సమ్మేళనమును గూర్చి పునపున బోధ చేసగుచుం డవలయు ననియు, ఆ యుర్వేదమును గున గూర్చి ప్రత్యేకమున పునపునబోధ చేయుచున్న మద్రాసులోని ఆ యుర్వేదకళాశా లకు భవనహానిచే మహు అత్యవశ్యమనియు చెప్పిరి. అప్పుడు ఓరంగల్లునివాసులగు డాక్టరు కరవేంకట రామలింగయ్యగారు ఆంధ్రాయుర్వేదసంవత్సరిక గూర్చి ఏమిది రూపములును, ఆయుర్వేదకళాశాలకు నూరు రూపాయలును విరాళము నొసంగిరి. వారి సామర్థ్యముగూర్చి డాక్టరు దంటు సుబ్బాచార్యగారును, ఆయుర్వేదకళాశాలకు చెరి యొక ఇగువరయ్యును రూపముల నొసంగిరి. "ఆహ్వానగీతిము"న వ్రాయబడుటకై డాక్టరు దంటు సుబ్బాచార్యగారుగారికి ఆగ్రాసాధిపతిగారు బహుమాన నొసంగిరి. రాబోవు సంవత్సరము ఈ సభను వైదామూర్తిగా యణమూర్తిగారు పొన్నమండలత్మస్వామిగారు మొదలైన వారు కాకినాడకు ఆహ్వానము చేసిరి

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ పట్టపదాన సభ.

(0)

ఇండియాలో ప్రాచీన నేటిలుమొంటు గవర్నరు హీజుఎక్స్ లెస్సీ మాస్టరు మార్టిన్ గారి యువన్యాసము.

నేటి సాయంత్రము చెన్నపురిలో నేటి మందిరమున జరుగు పట్టపదానసభయందీ యువన్యాసము చదువబడును.

భాస్కర(హీజుఎక్స్ లెస్సీ చెన్నపురిగవర్నరు) గారూ! నైమగ్నమగుగారూ! నేనెటువలెనూ! నారీమణులారా! పురుషులారా!

నాకు మీ విశ్వవిద్యాలయమున ప్రవేశము కలుగజేసినందులకు నేను మొదట పెట్టెందు ప్రభుత్వగారికి కృతజ్ఞతను తెలుపగోరెదను. నన్ను మీలో నొక సభ్యునిగా నాదరించినందులకు మీకందరకునుగాడ మనఃపూర్వకముగ వందనము లానరించుచున్నాను. ఇది నాకు చేయబడిన వ్యక్తిగతము కాదనియు నాగరకతాసంరక్షణము కొరకు ఆంగ్లదేశము లో పాలు సమముగ రక్షాభిషేక మొనరించుచున్న పరాసు దేశముయొక్క ప్రతినిధికి చూపబడిన గౌరవమనియును నేను భావించుచున్నాను. ఈ వార్షికోపన్యాసము మొదలగు నవకాళమును నాకు కలిగించినందులకు గూడ నేను పెట్టెందు ప్రభుత్వగారికి వందనము లానరించుచున్నాను. పరాసు దేశీయన కిట్టి గౌరవమును కలిగించుట కిదియే మొదటిసారి యని నేను తలంచి అందులకామోదించుచున్నాను గాని నా అపాయస్థితిని నేను గమనింపక పోలేదు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఉపన్యాసించుటకంటె యుద్ధము చేయుటయే సుకరముగ నుండగలదు. ఈ దేశమున దీర్ఘ కాల మాంగ్ల పరాసుదేశీయులు ప్రబల విరోధులుగ నుండి యుండ నావిరోధములు ప్రాప్తికుల చక్షుగోచరము గాకుండ రహస్యముగ నిగూఢముగ పెంచబడదగిన మృదులకునుమృదులయై నట్లు నేడొక పరాసు గవర్నరుపర్యవేషించుచుట కొంతమందికి వింతగా కనబడుట సహజము. నేనును పెట్టెందు ప్రభుత్వగారును మాత్ర మింకొకరిని తలంచితిమి. వెనుక ఆంగ్లపరాసు నేనట ప్రాంతవ భూమియందే కాక ప్రపంచము నందంతటను తీవ్రముగ పోరాడు. ఆ పోరాటము యూరోపు నందంతీత్రమముగ నుండెను. మొదటఫిలిపు ఆగస్తసు-రిచర్డ్ కోయర్లైను లకును, మఱియుకతాబ్లానంతరము లంకాస్థురు కుటుంబము నకును వలయుననున అధికత్యకొరకు జరిగిన సంగ్రామములు గూర్చి మీరెరిగియే యున్నారు. అపుడు ఆంగ్లపరాసు దేశములాండొంటిని కబళింపనుండెనట్లు కనబడును గాని అపుడు ఆంగ్లదేశపురాజులు ఏంగెలిను సంతతివారగుటను మనముస్మరించితిమి ఈసంగ్రామములు రెండు దేశములకును నడుమ నభేద్యప్రాకారనిర్మాణమునకుగాక అపూర్వ సంయోగమున జరిగినచారిత్రకదృష్టికి గోచరించునని మనము తెలియుగలుగుదుము. రిచర్డ్ గాని ఆరివోగ్రాని విజయలైనునో నూతన జాతీయ సంయోగమునకు పాఠమునగరము ప్రధాన స్థానముగా నుండియుండదని రూఢిగా నెవ్వరును చెప్పజాలరు. కడపట మా ఏడవ ఛార్లెసురాజు విజయదశకుటచే రెండు రాష్ట్రముల విభేదమును స్థిరపడినది.

ఇటీవలి కతాబ్రములలో జరిగిన యుద్ధములకు కారణములు కేవలము భిన్నములు. మతమునను భాషయందును భిన్నములగుటచే తదాదిగ నాంగ్లపరాసుదేశములు విడిపోయినవి. మరియు నపుడా రెండు దేశములును కలసినపుడు ప్రపంచమునంత ను పరిపాలించుటకు సమగ్రముగ నేకదేశ మేర్పడియుండుట పొసంగినను అట్టి సంయోగమున కెట్టి ప్రయత్నమును వారు మరల జరుపలేదు. వారు అధిక మహోర్వాధికత్యకొరకు పోరిరి. వాని దీర్ఘ పరిణామములు మీరెరిగియే యున్నారు. ఈసంగ్రామములలో రెండు దేశములవారికిని గౌరవమును రాజభక్తియు దైర్యమును సమానముగ నుండియుండెను. మరియు ప్రాచీనాశ్రయములు గూడ కొరతపడి యుండలేదు. ప్రాచీన కాలమున నారెండు దేశముల వారును పరాసు దేశముననే పోరియుండుట అత్యధిక సంయోజనమునకేనని వారు జ్ఞాపక ముంచుకొనిరి. ఆఫ్రికాయందలి రాష్ట్రములకొరకు గూడ తగవులు జరిగి చాల స్వల్ప కాలమే యైననువారి అసహనమున కంతములేనట్లు గోచరించినను వారివైమర్యము నిరోధితప్రేమయేగాని అన్యము గాదని రెండు దేశములవారును మీ రాజులలో నొకవాజు క్రిగంటి చూపువలసిన గ్రహించి చేరు సమాధానములతోపనిలేకుండ పరస్పరమును ప్రేమింపసాగిరి. ఆ ప్రేమ ఇప్పుడు కాశ్యతమైనది. జర్మనీలో సంగ్రామము కలుగుటవలన నుచితజ్ఞతతో గూడిన వివాహము అనురాగముతో గూడిన వివాహముగ పరిణమించినది. భావిస్థితినిగూర్చి నూచించుట నాపనిగాదు. భవిష్యత్తును చెప్పుట సులభముగాని అందుపారబడుట మిక్కిలి సులభము. ఏ కతాబ్రమునందైన ఆంగ్ల అమెరికా పరాసుదేశములు

పోర్టు సెంటు జార్జి గెజెటు

(0)
19 - 11 - 1917

బర్లంజిల్లా హోసుపేట సబ్ డివిజను పోలీసు డిప్యూటీ సూపర్వైంటు ఆన్సు సుబ్బారెడ్డిగారికి 1918 సం॥ జనవరి నెల 6 తేదీనుండి 8 మాసములు జీతముపైని సెలవియ్యబడినది.

ఈ దిగువ ఉద్యోగులు తమ స్వహస్తములతో ఆంగ్ల భాషలో సాక్షులు చెప్పనదంతను వ్రాయుటకు ఆజ్ఞయైనది.

అనంతపురము జిల్లా మొదటి క్లాసు మేజిస్ట్రేటు అలెగ్జాండరు రేకన్ కాన్సుగారు గంభాముజిల్లా మొదటి క్లాసు మేజిస్ట్రేటు నాయని శేషగిరిరావు నాయుడుగారు.

చిత్తూరుజిల్లా మొదటి క్లాసు మేజిస్ట్రేటు ఆల్ఫ్రెడ్ మేల్ గాన్ కుమారస్వామి తంపిగారు,

విశాఖపట్టణము జిల్లా సహాయజడ్జి జాన్ చార్లెస్ హిల్ ప్లవరుగారు.

ఈ దిగువవారు రెండవతరగతి మేజిస్ట్రేటులుగ నియమింపబడిరి.

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా తహశీల్దారు పనుమర్తి అన్నప్పకాస్త్రిగారు.

కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు తాలూకా తహశీల్దారు గండిమేడ పిచ్చయ్యగారు.

కడప డివిజను సూపరింటెండింగు ఇంజనీరు వెంకటేశ్వరరావుగారు, శ్రీనివాసఅయ్యంగారి సెలవుకాలములో 3 వ స్థాయి సూపరింటెండింగు ఇంజనీరు రావుబహద్దూర్ లాల్ గూడ్ దొరస్వామి అయ్యరు వేంకటరామయ్యరుగారు కడపసర్కిలు పనికూడచూచెదరు.

మోపాడు రిజర్వాయరు 2 వ త్రేకు సూపరువైజరు కుప్పస్వామి శ్రీనివాసయ్యరుగారు గత ఆక్టోబరు 24 వ తేదీనుండియు ఆక్టింగు సబ్ ఇంజనీరుగ నియమింప బడిరి.

సత్యవంకశ్రీమం వెంకటసుబ్బయ్యరు గారు విశాఖపట్టణముజిల్లా బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

శ్రీరాజాత్యాద ప్రాసపాటి సింహాద్రిరాజు దుర్గరాజుగారు, విశ్వంధర నాయక్ గారు, ఓలేటికాస్త్రిగారు కోరాపుట్టి జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

జంగమురెడ్డి పకీరరెడ్డి గారు, పి. వి. భీమసేనగారు, పి. నాగేశ్వరరావుగారు, హెచ్. ఎం. డి. సయ్యరుఫాహుసికాభోఖరిసాహెబు బహద్దూరుగారు కర్నూలు జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

నెల్లూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిన వావిలికొలను నరసింగరావుగారు తాలూకాలోర్డు అధ్యక్షులుగ నుండుట ఆమోదింపబడినది.

జమ్మిని వెంకటస్వామి నాయుడుగారు గుంటూరు మ్యూనిసిపాలిటీ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పాడికాంతము సీతారామస్వామి పంతులుగారు పల్నాడి మ్యూనిసిపాలిటీ వైరుమను నియమింపబడిరి.

దర్శా! వెంకయ్యగారు కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

కందుల రామయ్యగారు ఏలూరు మ్యూనిసిపాలిటీ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

చింతలపూడి బుచ్చి వెంకయ్యగారు బెజవాడ తా. బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కంటేటి సింగరాజుగారు గోదావరి తా. బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

గోపిరెడ్డి జగన్నాథులు నాయుడుగారు గుత్తి తా. బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

కోమారు బ్రహ్మకాస్త్రిగారు బళ్ళారి తా. బోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

వై. కొండరెడ్డి కె. నాగయ్యనెట్టిగార్లు కడప జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఒప్పర్తి దయాసె సామంతుగారు చత్తపురము తా. బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

టి. ఎన్. మహమ్మదు ముస్సేసాహెబు బహదురు గారు గుంటూరు తా. బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

కె. పున్నయ్య పంతులుగారు ఒంగోలు తా. బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

స్వజాతివిన్నాములను గోల్కొండవరే రాజకీయ సంయోజనము సమకూర్చుకొని ఫిలిపు ఆగస్తసు, బోనాపు ఆయ్య, వ్రాకు ప్రెస్సు, ఛాండ్రుల పనిగిలున బుచ్చుల జరిగిన నాళ్ళ ర్యపడవలసిన పని లేదని నేను తలంచెదను. అట్టి సంయోగము కలిగినచో సహజబల సంరక్షణమున అవసరములగు సారంపర్యములను అభివృద్ధి మొందించుకుంటుచుచక్కని అనకాళము కలుగగలదు. (సశేషము)

మాంటేగూ మంత్రిపుంగవుడు.

దేశీయ మహాజనసభ.

(జరుగుమిల్లి సాంబశివరావుగారు)

డిసంబరు మాసము కడపటివారమున (క్రిస్తుమన్ వారములో) కలకత్తాలో దేశీయమహాజనసభ సమకూడెను. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షు లగు రాయ వైకుంఠనాథ సేను గారు మాంటేగూ మంత్రివరునకు దేశీయమహాజనసభకు రావలయునని ఆహ్వానపంపియుండిరన్న వార్త ఎల్లరుకు విదితమే. తత్సందర్భమున క్రిస్తుమన్ వారములో మాంటేగూ గారు కలకత్తాలోనుండుటకు వీలులేదనియు అగ్రాసంజేసి దేశీయమహాజనసభ నలంకరించుటకు మాంటేగూ మంత్రికి వీలుపడదని ఇండియా దొరతనమువారి హోముమెంబరుగారు వైకుంఠనాథురాయ గారికి తంతిపూర్వకముగ ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

ఇండియామంత్రి యగు మాంటాగుగారు ఇండియా వచ్చెదరని తెలిసినది మొదలు యావస్థుండి భారతీయులు మాంటాగుగారు దేశీయ మహాజనసభ నలంకరించెద రనియు తద్రూపమున ఆసభయందు జరిగెడు చర్చనంతను గ్రహించి భారతీయులు స్వపరిపాలనమును కష్టలని తెలిసికొన గల్గుట కవకాళము సంపాదించు ననియు ప్రాందవు లువల్లిపూరు చున్నవారు. కాని హోము మెంబరుగాని పౌత్వ్యత్తరము మన ఉత్సాహము నంత ను నీరు గావించినది. కాని దీనిలో మనము అదైర్యపడక ఎట్లయినను మాంటేగూమంత్రిగారు దేశీయమహాజనసభ నలంకరించునట్లు ప్రయత్నములు గావించవలయును. ఒకవేళ మన యత్నములు ఫలొన్ముఖము గాంచకుండెనేని శ్రమయని తలంచక మనము మాంటేగూగారున్నచోటనే ఆ దేశీయమహాజనసభను జరపుట సమంజసముగ నుండును. ప్రత్యక్షముగ దేశీయమహాజనసభయంద్య హోమురూలును గూర్చి బరిగెడు వాదముల సారమును, ప్రజలభావములను కరతలామలకముగ గ్రహించుటకు చక్కని యవకాళము కలుగును. పత్రికలయందు సభానుక్రమణము పూర్తిగ పొకటింపబడుటకు వీలు లేకుండుటచేతను చెవులార ఉపన్యాసములను, వాద ప్రతివాదములను ఆలకించిన దానికంటె ప్రతికాముఖమున పరికించిన అంత విశ్వాసకరముగ నుండకపోవుట చేతను మాంటేగూగారు కనులార జూచి ఈ మహాసభయందు హోమురూలుకై ఎట్టి మహాశయము పాల్గొనుచున్నవారో తెలిసికొన గల్గుదురు. ఆంగ్లోఇండియనులు, హోమురూలు ప్రతికూలవాదులు గావించెడి కలవరము వారి వాదములు యిరమి త్తవర్గ మని సువ్యక్తమగును. మన మెంతమంది ప్రతినిధుల సంపిన్నులన్ని విజ్ఞప్తుల సమర్పించినను మాంటాగుగారు ప్రత్యక్షప్రమాణముగ కనులార చూచిన దానికి సరిగాదు. కాన ధన వ్యయ ప్రయాసలకు వెనుదిరుగక ఎట్లయినను మాంటాగుగారి సమక్షముననే దేశీయమహాజనసభను జరిపించుట ఉత్తమము. ఇట్లానర్చినచో మన కష్టము లన్నియు ఫలించును. పూర్వపు భరతఖండపు చరిత్రను వర్తమానపు చారిత్రమునకును గల తారతమ్యము నరయ గలుగుదురు.

ధర్మవరమున ప్రత్యేక మహాసభ

ఈ నెల 25 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ధర్మవరము దివి జనలు సంఘమువారి ఏర్పాటుప్రకారము శ్రీనివాసపిళ్లగారి (మొకొండ) అధ్యక్షతక్రింద ప్రత్యేకమహాసభ జరుపబడును. ధర్మవరము సాంఘిక సేవసమితి అధ్యక్షు లగు టి. ఎన్. వెంకటస్వామి నాయుడుగారు గుత్తికి వెళ్లనుండుటచే సమితివారు. వారికి విందు చేసెదరు (తంతివార్త)

ప్రత్యేక గుడివాడతాలూకా మహాజనసభ.

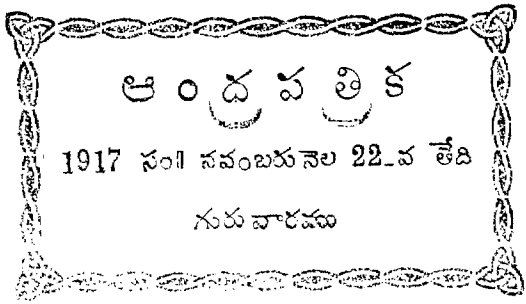
ఈ నెల 25 - వ తేదీ మధ్యాహ్నము సరిగా 11-30 గంటలకు కవులరము గ్రామములోని ఆంధ్రలక్ష్మీ విద్యాలయ భవనమున మనతాలూకాబోర్డుమెంబరు, అగ్రహారము వారును, మనతాలూకాలోని బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులలో నొకరు నగు మ-రా-శ్రీ, ఎల్వేని కోయ్యగారి యాజమాన్యముక్రింద గుడ్డకల్లెరు, కూరాడా కవులరము గ్రామముల పక్షమున ప్రత్యేక గుడివాడతాలూకా మహాజనసభయొకటిజరుగునున్నది. కాన తాలూకా వాసులెల్లరుకు దీప్పక విచ్చేయ బ్రార్థితులు.

18 సంవత్సరములకు మించిన వయస్సుగల తాలూకా వాసు లెవరయినను ఈసభకు హాజరయి యిందు జర్పింపబడు తీర్మానముల విషయమైఅనుకూలముగా కాని ప్రతికూలముగా కాని తమయభిప్రాయముల నిరభ్యంతరముగానొసంగవచ్చును. చిత్తు శ్రీరామములు.

(1) మహామాననీయులగు మాంటాగు మంత్రిగారికి స్వాగతము. (2) చెన్నరాజధానిలోని బ్రాహ్మణేతర సంఘములకు శాసనసభలో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమిచ్చే ఏర్పాటుతో కాంగ్రెసు స్పీకరును ఆమోదించుట. (3) భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సింగ్రాతము నంగీకరించుచు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము నొసంగి దేశభాషలలో రాష్ట్రపరిపాలనము, ఉన్నత విద్యావ్యాపకమును నెలకొల్పినేడుట.

ఈ మొదలగు తీర్మానము లామోదించబడును.

కానూరి వేంకటాచలపతయ్య, సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడు.

కాన్వకేషనుసభ

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ కాన్వకేషను సభ నేటి దినము జరిగింది. విషయాలైన విద్యార్థులకు పన్నాస మొనగటకు ప్రాచీ గవర్నరుగారు మాన్ సియర్ మార్టిన్ గారు రాహ్మనింప బడిరి. విశ్వవిద్యాలయ చరిత్రలో, ప్రాచీ ప్రభు ఖనిచే యువస్వాస మిప్పించుట, యభ్యుత్థమని జెప్ప నొక్కట. ఆంగ్లేయులకును, ప్రాచీవానికిని సంగ్రామముయిచ్చె అరుదికము బలవడుచున్న ప్రాత్రకి, యిది నిజస్థామని చెప్పుటగును. నాగరిక మును, స్వాతంత్ర్యమును ప్రపంచముపై నిలువ జెట్టుట కుభయజాతులును గలసి తమ రక్తమును భారపోయుచున్నది. చారిత్రము పరికించిన, కొం డొకసమయమున ప్రాచీ, ఇంగ్లండు, బర్మమును పహించి, ప్రపంచమునందరిటను బోరాడినవి. హిందూ దేశమున ఉభయజాతులకును ధార సంగ్రామములు జరిగినవి. యూరపు ఖండమున, నెపాలయమునకు ప్రబల ప్రభు ఇంగ్లంజేతమే. ఇటీవలగూడ అధిక భాగముకొరకై, ఉభయ జాతులకును తెలిగిన ముఠాస్థులు ఎల్లరకును తెలి సినవే. ఇట్టి స్థితిలో, ప్రాచీ, ఇంగ్లండు దేశము లకు వైరుధ్య మెన్నికైనను దగ్గునా యని, యనేమిలకు సందియము నోచెను. కాని, ప్రాచీదేశము స్వాతంత్ర్య చిజములకునికి వట్ట. ప్రాచీ పరివర్తనమందే, స్వేచ్ఛ, సమత్వము, ప్రాత్యభావము, మహాసంజేతము ప్రభమున నుండెను. ఆ సందేహ నినాదమే స్వాతంత్ర్య ప్రతి ధకు మూలచిహ్నమయ్యెను. అందుచే ప్రాచీదేశపు విద్యుతము మైపుడును స్వేచ్ఛ కనుకలముగ నుండెను. ఆంగ్ల దేశమున పరివర్తనములు గలుగక తోయినను, స్వాతంత్ర్యము సక్రిమాభివృద్ధి గాం చెను. ఆంగ్ల దేశము స్వాతంత్ర్య వాతావరణమున ముట్టి జెరిగెను. ఆంగ్ల దేశమునకును, ప్రాచీదేశ మునకును గలిగిన పోరాటములు ఉభయలకును గల పరస్పర ప్రేమను బహిర్గతము జెసెను. ప్రపంచ నిరంకుశమున దనుటలో ప్రేమ పాశము గావవచ్చెను. ఈ ప్రేమ, మార్టిన్ గారు నడిచి పడుట శాశ్వతముగ నుండగలను. ఈ ప్రేమ దేశ ములను యుద్ధ తాళయములపై కృషిసలుపు యంత్రవరకు ప్రేమాన బంధము దృఢముటయే గాక, ప్రపంచ శాంతియు అభ్యుదయము గూడ పెంపొందవచ్చు. ఇదియే తమ కాకకు గల ప్రాము ఖ్యత యని యువస్వాసకులు నుడిచిరి.

ఉపన్యాసకులు ప్రస్తుత రాజకీయ విషయ ముల గూర్చి ముచ్చటించలేదు. విద్యార్థులు రాజ కీయ విషయములలో జోక్యము కలుగజేసికొన గూడదని మామూలుసలహా నిచ్చలేదు. విద్యార్థులదృష్టి నొకమారు వ్యవహారాత్రిము వంకికు మరలించిరి. దేశచారిత్రమును పరిచుటకు గల యాధారములను సూచించిరి. భూభూచారిత్రము నొక మారు సంస్కరించి, రాజ్యాభివృద్ధికి గాని, రాజ్య విచ్ఛిన్నమునకు గాని ద్రోవజూపిన మూలకారణములను దూర దృష్టి నో పరికించి ప్రజాహితీ దివసమునకు గడంగు శని, కాదు విద్యార్థులకు శిక్షణ జెప్పిరి. బాల్మీ

యశీవనమున పాల్గొనబోవుచున్న వారవలంబిం చుట కింతకన్నను మంచిమార్గము గాన్పించెను. మార్టిన్ గారు హిందూ దేశ చారిత్రము గూర్చి ఎల్లరకును తెలిసిన విషయములనే స్మరణకు దెచ్చి రి. వారి యభిప్రాయము లన్నిటితో భారతీయు లేకీ భవిష్యక బోయినను, హైందవుల ప్రాచీన చారిత్రము తెలిసికొనుటకు వీరు కడుశ్రద్ధ నహించిరని యంగీకరింపక దప్పదు. “మాహి”యొక్క ప్రాచీనచారిత్రము తెలుపుచు వీరొక గ్రంథము గూడ రచించిరి. వీరు సూచించిన హితవాగ్య ముల ననుసరించి, భారతీయ యావనులు తమ దేశపు చారిత్రమును తిన్నగ బరికించి, దేశ పురోభివృద్ధికి కృషిసలుప ప్రారంభింపవలెను. విద్యార్థులకులగు యువకుల పైననే భవిష్యభివృద్ధి యాధారపడి యున్నది. వీరు సూతనాశయ పూతలై యున్నారు. దేశమునకు సందిగ్గతరుణ మాసన్నమయినపుడు, జీవితమున బ్రవేశింప బోవు చున్నారు. ప్రపంచ పరిస్థితులన్నియు హిందూ దేశ భావవిధానమునకు చేమూత నొసగుచు న్నవి. వీరి కలవడిన యున్నతవిద్యచే, ఈ సూతన పరిణామమును సమగ్రముగ పరికించగలరు. దేశ ము నున్నత మార్గమునకు గొంపోవలయుననిన, దేశపు ప్రాచీనచారిత్రమును తెలిసికొనుట యవ సరము. బాతీయ జీవనప్రవాహ మే తీరున నడుచు చున్నదో కనుగొనవలెను. సూతన పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగయది ముచ్చందేతరున పరిణామంప వలయునో తెలిసికొనవలెను. వెనుకటిలోపములను సవరింపవలెను. అభివృద్ధి కాటంకము గలిగించు ప్రతిబంధకములను దొలగింపవలెను. బాతీయ జీవితము ధారావాహికముగ ప్రవహించునటుల కృషి సలుపవలయును. ఇందుకు దేశీయచారిత్ర ఐతర్యమే ప్రధానసాధనము. ఇంతవరకును సమగ్ర మగు హిందూ దేశ చారిత్రముగను వెలువడలేదు. ప్రాచీన పరిశోధనలకు దగిన ప్రోత్సాహము గలుగలేదు. ఇప్పుడుదేశ కొంతపరిశోధన గావించ బడుచున్నది. కాని దేశ పారిత్రవదాయములకు పూర్తిగ గ్రహించి, ప్రాచీన పరిశోధనల నాధారము జేసికొని భవిష్యసమయమున చారిత్రము ప్రాయ సమీకృత భారతీయుడు నెడలలేదు. ఆధారములు మాత్రము కొన్ని వెలువడుచున్నవి. ఇక్కార్యము యొక్కరిచే సాధ్యమగునది కాదు. వేల కొలది పరిశోధకుల కృషిచేతనే సాధింపదగినది. సూతనముగ పరిక్షులయందు కృతార్థులైన యావ ను లీ పనికి బూనినచో, దేశమునకు మహోప కారము గావించినవారగుదురు.

పాండ్య, చోళ, చేర రాజ్యములు పరునైదు శతాబ్దములు రాజ్యముజేసి గలిగినవి. ఇందుకు హిందూ సాంప్రదాయముల బలమే కారణమని మార్టిన్ గారి అభిప్రాయము. మొగలుల రాజ్యము దప్ప ఏమహమ్మదీయ రాజ్యమును రెండువందల వత్సరములకుండు నధిక కాలము నిలువలేక బో యెను. కాని కొన్ని హిందూ రాజ్యములు పన్నెండు మొదలు పదునైదు శతాబ్దములవరకు నిలచియుం డెను. అప్పటి హిందవులు, మార్టిన్ గారు తెలిపి నటుల, శాంతిభాయిష్టులు, సరసభావ సముపే తులు. రాజులు నిరంకుశము వహించి ప్రజలను కీడించి యుండలేదు. ఆ మాత్రులు ఎట్టి దౌష్ట్య మునకు పాల్పడి యుండలేదు. “ఆకాలపు హిందవు లెట్టి బలవంతము లేకుండగనే శాసనబద్ధమైయుం డెడి వాడు. చాళుక్యులు గ్రహింపలేని, శాసన విధాన మాకాలమున యమలులో నుండెడిది. ఆ శాసనములు ప్రతి పుణ్యమునికిని సాంఘికక్రమము నతిక్రమించకుండు యుక్తతవదపుల బొందుటకు, సాధారణముల గల్పించెను. దక్షిణ దేశమున నిర

కాలము శాంతికి భంగము కలుగకుండుటకు కార ణము న్యాయశాసన విధానాత్మకమై యని నిస్సందియముగ జెప్పవచ్చును. రాజకీయ ప్రతి స్టాపనలు శాశ్వతముగ నుండుటచే, కళలు విజ్ఞా నము అభివృద్ధి గాంచెను. ఆ మహాత్మాత్మక సమయమున, హిందూ సలద్రవిక దేవాలయముల నిర్మింపబడినవి. ఆ దేవాలయముల విభవము, కని రసము నేటికిని ఆశ్చర్యమును. పురికొల్పుచున్నవి” అని మార్టిన్ గారు తెలిపిరి. ఈ వాక్యములను గమనించిన పిమ్మటవైనను, భారతీయులు స్వకరి పాలన మన్న నెద్దియో ఎఱుగరనియు, వారికి స్వక రిపాలన మొసగిన దేశము యధోగతి బట్టుననియు ప్రతికూలుకు సుమపుట యతిసాహసము.

కన్ పూషియను అను చైనాదేశపు తత్వ వేత్త యొసగిన యీ క్రింది సందేశమును పరి పాలకు లెల్లరు నవలంబింప వలయునని, మార్టి న్ గారు తెలిపిరి. “అన్యులను పరి పాలిం చుటలో నీ చింతనున్నవారు సాఖ్యపక్షముల జేయము. నీ సత్పరిపాలనముచే దూరమందున్న వారు నీవద్ద కేతెంచి బుద్ధిపూర్వకముగ నీ చట్టముల ననుసరించునటుల జేయవలయును.” ఇంతకన్నను రాజ్యాంగపరిపాలనా సాష్టవమునకు వలయు హితోదేశములు కొట్టిల్లని అర్థశాస్త్రము లో నెక్కడుగ గానపడెను. ఈ గ్రంథము చంద్రగుప్త సార్వభౌముని కాలమున రచించబడికొలది వత్సర ముల క్రిందట మైసూరునందలి శ్యామా శాస్త్రిల వారిచే గనుగొనబడెను. మార్టిన్ గారు తెలిపినటుల “కొట్టిల్లని అర్థశాస్త్రమును పరికించిన, యిటీవల ప్రాసిన గ్రంథముని భ్రమ గలుగుచున్నది. పరి స్థితులలో నింత భేదమున్నను, అన్ని కాలముల యందును పరిపాలనా కౌశలము చాలవరకు నేక రీతిగనే యున్నటుల జూచుటను.” ప్రాచీన గ్రంథ పరిశోధనల గావించిన కొలదిని, భారతీయుల పరిపాలనా కౌశల మే విభవమును ఆధునిక రా జ్యాంగ పద్ధతులకు దీసిపోదని నున్నకక్షమగుచున్న ది. మార్టిన్ గారు సూచించినటుల, వైదువత్స రముల కొకమారు కాన్వకేషను సభలో, ప్రాచీన చారిత్రక పరిశోధన లెంతవరకు యభివృద్ధి గాంచినవో విమర్శించుట యవసరము. అపుడు కాన్వకేషను సభ తెక్కుడు ను పయోగ కరముగ నుండునటుటకు సందియము లేదు. ప్రపంచము భీకరసంగ్రామముచే తల్లడిల్లుచున్న సమయమున ప్రాచీన పరిశోధనలతో కాలము గడు పుట యుక్తమాయని, కొందరు నుడువ వచ్చును. కాని మార్టిన్ గారు తెలిపినటులజాతుల జీవితము నందు అజ్ఞానముచేతను విచక్షణ జ్ఞానసూక్ష్మతచే తను అనేకప్రమాదములు సంభవించు చుండును. అట్టి ప్రమాదముల నుండి ఏ జాతి యె న ను దప్పించు కొనవలెననిన, ప్రాచీనానుభవముపై నాధారపడి, భవిష్యత్కర్తవ్యమునకు బూనుట యత్యవసరము. ప్రాచీనచారిత్రక పరిశోధనయే యిందుకు తోడ్పడగలదు. చరిత్ర తన పాఠములను స్పష్టముగ బోధింపదు. అందలి భావము గూఢ ముగ నుండును. చరిత్రకారుని ముఖ్యధర్మము అట్టి గూఢ భావమును స్పష్టము గావించుటయే. చరిత్రయందు పరస్పరసంబంధములేని విషయము లనేకములు గన్పట్టినను, చారిత్రక శాస్త్రజ్ఞున మల పరచుకొనిన గొలందిని బాతీయజీవితము కొన్ని విధులనుసరించి ధారావాహికముగ ప్రవహించు చున్నటుల విదితమగును. ఈ సత్వముగ్రహించుటకు యధార్థముపై దృష్టియించి, పరిశోధనల గావించుట ధర్మము. ప్రస్తుతావసరములకొరకై నిజ చారిత్రమును మఱుగుపరచుట ధర్మవిరుద్ధము. దేశీయ చారిత్రము నేర్పు పాఠముపై, భవిష్య

జీవితము నాభారముల కృషినివలెనయెడల, దేశాన్ని త్వరము సర్వముగ సమకూరును.

ఇక్కార్యమునకు విద్యార్థులగు యౌవనములు ఆత్మసమర్పణము జేయుట అవసరము. మార్క్సిస్ట్ గారిహితము ననుసరించి, యౌవనములు బలీ బూని రేని, మాతృదేశము మరియొకమారు తన సహజ ప్రతిభను ప్రపంచమునకు జూప బాలియుండును.

కేరళ విశ్వవిద్యాలయము

మైసూరునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము లభించినది. మేముకవరి సూచించినటుల మైసూరు విద్యాలయమును కన్నడలందరికి లాభకరముగు నటుల జేయువలయునని కొందరు దలపెట్టియున్నారు. తిరువాన్కూరునకు గూడ ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయ మవసరమని కొంతకాలమునుండియు గోరబడుచున్నది. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమున మళయాళభాషకు తగిన ప్రోత్సాహము గన్పట్టదు. తిరువాన్కూరు చెన్నపురికి విశేషదూరముండున్నది. క్రయాణసౌకర్యముగూడ దిన్నగలేదు. అందుచే తిరువాన్కూరు సంస్థానమువారు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనావసరము గూర్చి యోచించి నివేదిక ముద్రలు కొక యుపసంఘమును నియమించిరి. ముఖ్యపత్తనమగు తిరువనంతపురమున రెండు మొదటి తరగతి కళాశాలలున్నవి. ఇందు స్త్రీలకొకటియు పురుషుల కొకటియు గలవు. వ్యాజ్యలక్ష్మీ కళాశాల యొకటియు బోధనాధ్యక్షనకళాశాల యొకటియు గలవు. నాగరికోయల్, కొట్టాయము నగరములలో గూడ కళాశాలలు గలవు. తిరువాన్కూరు సంస్థానమున విద్య చెప్పురాజధానియందు కన్న, నెక్కుమగ వ్యాపించినది. ఇతరుగాక కేరళదేశము దిత్తభాగములలో గూడ విద్యాసౌకర్యములను వృద్ధి జేయుట అవసర ముచున్నది. ఎక్కడులమునం దొకకళాశాల కలదు. బ్రిటీషు మలబారునందు గూడ మొదటితరగతి కళాశాల నేర్పరువ నచ్చును. కొచ్చిరుకు ట్రీచూరులోను, బ్రిటీషు మలబారుకు పాల్పాటుగోను కళాశాలల స్థాపించ నచ్చును. కేరళదేశమున కంతకును యువకరించు లాగున తిరువాన్కూరులో విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించ నచ్చును. కేరళ విశ్వవిద్యాలయోద్యమము త్వరలో విజయము గాంచు గాక యని గోరుచున్నాము.

ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభమయిన పిమ్మట, హిందూ విశ్వవిద్యాలయము, విహారవిద్యాలయము, మైసూరు విద్యాలయము స్థాపించబడినవి. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము గూడ ఫలితము గాంచుచున్నది. కాని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమెప్పుడు ఫలించునో యూహించజాలము. ఫలితము ఆంధ్రనాయకుల కృషివై నాభారపడి యున్నది.

మద్రాసు శాసనసభాసభ

శాసనసభ్యులగు కె. చిదంబరనాథ మొదలి యూరుగారు, జోట్ల వైల్ల వ్యవసాయమునకు 25 సెంటు భూములకు తక్కువ భూముల కన్నిటికిని ఒక్కొక్క రూపాయి చొప్పున పన్ను విధించు పద్ధతినుండు. మూర్ఖు గావింపవలయుననియు, వ్యవసాయము గావింపబడిన ప్రదేశవరిమితి ననుసరించి పన్ను విధింపవలయు ననియు తీర్మానముప సాదించిరి. ఈ తీర్మానము సమ్మతులకు వెట్టి, నెక్కుడు సభ్యులచే నిరాకరింపబడెను. అనుకూలు లెండికో, ప్రతికూలు లెండికో ఎంచవలయునని, శాసనసభ్యుల గోరెను. వెంటనే అగ్రాస

నాధికారులగు గవర్నరుగారు చచ్చ జరుగుకాలము నందు లేనివారిని గూడ తీరువనంపిరి. చచ్చ జరుగుచున్న సమయమున లేక, సమ్మతుల నిచ్చునపుడు పార్లమెంట్ యున్నచారని గూడ లెక్కించుట సరియేనా యని శాసనసభ్యులు లగు రంగచార్యులు, రామచంద్రరావుగారు ఆధ్యక్షులను ప్రశ్నించిరి. కొన్నింటి సయమము లిందుకు వ్యతిరేకముగ లేవనియు, ఆచారమున కిది యనుకూలించి యున్నదనియు, ఆధ్యక్షులు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. ఆచారమెటు లున్నదో చెప్పజాలము గాని, సామాన్య హేతుజ్ఞానము కిది విరుద్ధము గ నున్నదని చెప్పువచ్చును.

నూతన విధానము

కొందరు యూరపియనులు, భారతీయులు గలసి కలకత్తాలో నేర్పరచిన విధానపత్రమున త్తుత్తుద నీతిగున వ్రాయబడి యున్నది. "ఇప్పుడు గాని, మరెప్పుడుగాని సక్రమాందోళనమున కెడము లేకుండ సూత్రముల నేర్పరచవలయును." ఆధివృద్ధికి సక్రమాందోళన మెప్పుడును అనసరమే క్రొంచినవర్షు గారగు మార్క్సిస్ట్ గారు నేను చెప్పినట్లు, అధివృద్ధికి అంతయుండదు. మనము ప్రయత్నింపవలసినది యుత్పత్తికి గాంచుటకే గాని, నిర్మాణసిద్ధి బొందుటకు గాదు. స్వపరిపాలనము నిమగ్నమిచ్చుచున్న ఇంగ్లండు అమెరికా దేశములలో గూడ, రాజకీయాందోళన మంతయు గాంచినదా? నూతనవిధాన వాదుల యుద్దేశమే గొనసాగుచో, అధివృద్ధి యంతరించి, జడత్వసిద్ధి ప్రాప్తించును. తాము సూచించు స్వపరిపాలనాశక్తిలమును దేశమునకిచ్చుటతోడనే, సక్రమాందోళన మంతరించుచో, రాజకీయాధివృద్ధి కెట్టి యవకాశ ముండదు. కాంగ్రెసు సంస్కరణములే స్వపరిపాలనమునకు ప్రథమసాధన మని భారతీయులు దలచుచుండ, సక్రమాందోళనము లేనిది సంపూర్ణస్వపరిపాలనమును నాధించుటెట్లు? ఇట్టి ప్రాస్థావ్యుత్పత్తితో మెలకువవారిల వాక్యముల పెడచెనివి యో కృషిసలుపుట భావ్యము.

ప్రత్యేక గుంటూరు మండలసభ

ఈ సభ యూనె 25-వ తేదిన గుంటూరు పురమున జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. సభకు చేపల్లె తాలూకా గ్రామములగు ప్రాచూరి అప్పయ్య చాదికిగా ఆధ్యక్షులగు నెన్నికొనబడిరి. వీరు బ్రాహ్మణజేతర ప్రముఖులు. భూస్వాములు. రాజకీయ పరిజ్ఞాన సుధికముగ గలవారు. లేపల్లలో జరిగిన మండలసభలకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగ నుండి ప్రస్తుత రాజకీయసమస్య గూర్చియు మండల ప్రజల కష్టవిశ్వరముల గూర్చియు చక్కని యవన్యాస మొసగియుండిరి. వీరి యాజమాన్యమున, మండలసభ జరుగవలయు గాక యని కోరుచున్నాము.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల

ఈ కళాశాలకు చెన్నపురిలో దీపావళి దినమున గావించిన వసూలు మొత్త మింతవరకును 2006-10-4 లని తెలియుచున్నది. జాతీయ కళాశాలకై వలపును విద్యార్థులును, ఆంధ్ర ప్రముఖులును కష్టపడి పట్టణమంతయు తిరిగి ద్రవ్యము సమూలుజేసిరి. చెన్నపురి వాస్తవ్యులనేకులు కళాశాలపై సభిమానము జూపి దీపావళి చందాలను విరివిగ నొసగిరి. వీరెల్లరును లాంఛన కృత్య తాపందనములకు శాత్రులు. వాలోపు వత్సర మింతకన్న నెక్కుడు ధనము సేకరింపబడునని యాశ గలుగుచున్నది.

వృత్తాంతములు

భాగ్యసంస్థానాధిపతి రాజీనామాగారు జనవరినెలలో గద్దె నెక్కెదరు.

23 - వ తేదీన కాకూరు పాఠశాలయందు గారు రాజసంస్థానపుగద్దె నెక్కెటకు నిశ్చయింపబడెను.

పొరెస్టు శాఖోద్యోగులు:—కర్నూలుజిల్లా తూర్పు భాగమున పొరెస్టు ఆఫీసుగ నుండిన ఎఫ్. ఆర్. మాదకా గారు పదమిటిపొరెస్టు ఆఫీసుగ నియమింపబడిరి.

డి. టి చాడ్విక్కు గారు:— లండను నగరమున హిందూదేశ వర్తక కమిషనుగ నియమింప బడిన డి. టి. చాడ్విక్కు, ఐ. సి. ఎస్. గారు గత ఆక్టోబరు నెల 8 వ తేదీ చాడ్విక్కుగారిని.

భాగ్యసంస్థానాధిపతి కాడాయ్యసింగు గారు, తేనెరాజుగారి సోదరిని 28 వ తేదీన వివాహము జేసికొందురు. కోకూరు, భూమికొట్టి సంస్థానాధిపతులు వివాహము మాడబోయెదరు.

సంగీతపరీక్ష:—గతవారములో దాక్టరు కైలసు గారు తిరువేద్రములో గావించిన సంగీత పరీక్షయందు తిరువాకావూరు మహారాజావారి కుమార్తె జూనియరు గ్రేడు ఆరవ్వు సంగీత పరీక్షయందు ధన్యతను బడసినట్లు ప్రకటింపబడినది.

క్రొత్త పోర్టుగిను గవర్నరు జనరలుగారు:— హిందూదేశమునందలి పోర్టుగిను రాష్ట్రములకు గవర్నరు జనరలుగ నియమింపబడిన నీనరు జోనుస్థేయిటాసు రిలేయిర్ గారు తిరువాను నుండి మంగళవారమునాడు బొంబాయికి విచ్చేసిరి. ఇతడు ప్రజాస్వామ్యోత్సాహ పక్షవాది.

సౌరాష్ట్ర బ్రాహ్మణ మహాసభ:—ఈనెల 25, 26, 27, తేదీలకు మధురానగరమున జరుపబడుటకు నిశ్చయింపబడిన మై నుసాజనసభ యేర్పాటులు పూర్తికాకపోవుట చేతను కొందఱు సౌరాష్ట్ర బ్రాహ్మణ నాయకులు దిశంబరునెలలో కలకత్తాలో జరుగు కాంగ్రెసు సభకు పోవ నిశ్చయించి నందున మై సౌరాష్ట్ర బ్రాహ్మణ మహాసభ సభ 1918-వ సంవత్సరము జనవరి నెలలో జరుపబడును.

దేవాలయములో దొంగతనము:—కలకత్తాలో నున్న కైలసు తాలయపు పూజారి రెండు మాడు దినములు గ్రామం తిరుమపోయి గత మంగళవారము తిరిగివచ్చి దేవాలయపు తలుపులను తెరచెను. పూజారికొరకు ఆకురతితో నెదురుచూచుచుండిన ఆరాధకులందఱును తలుపులు తెరువబడిన తడవుగ ఒక్కపర్యాయము గగ్గనదీలోనికి చొరబడిరి. ఈగం దుగోళములో విగ్రహము నగలలోని యొక నగను ఒకవంగ జేయెను అ ప హరిం చె ను. పూజారి దొంగ దొంగ యని యరచెను. వెంటనే ప్రాకారపు తలుపులు మూయుడిలోని వారందఱును సోదాచేయబడిరి. పోయిన నగ ఒకవంగ జేయెని బట్ట మూటలో దొరకెను.

సెప్టెంబరు 22-వ తేదీన బీహారులో మూడు గ్రామముల దోపిడి చేసిరిని దోహదోపదాయ చేయబడిన ముద్దాయి లలో నొక్కడు కప్ప లెక్కినవారందఱును కఠింపబడిరి. నాయకు లిద్దఱి 10 వత్సరముల ప్రవాసశిక్ష విధింపబడెను. 9 గురకు 9 సంవత్సరముల ప్రవాసశిక్ష విధింపబడెను. ఒకనికి మూడేండ్ల కఠినశిక్ష విధింపబడెను. తక్కినవారలకు ఏడేని యేండ్ల కఠినశిక్ష విధింప బ డె ను. వ్యా యాధి కారులు తమ తీర్పు నం దిట్లు ద హరించిరి:— ఈ గ్రామములందు పశువుల జంపివేయుట చాల కాలము నుండియు జరుగుచున్నది. ఉభయములను గావించబడిన రాజీనామా ముఖ్యముగ కె. పి. సింగు బారిష్టరుగారి, పూచీసాదరిగెను. దోపిడిదారుల ఉద్దేశము ఆవుల జంపుటను మాన్పించుటమైతే కాదు. మహాత్మాజీయుల పెక్కిరించి వారల ధనముపైను గూడ వా రుద్దెరిగిరి. ఇని చాల దినముల నుండియు పన్ను బడుచుండిన క్షుట ఆనటకు సంక్షేమములేదు. వారు సోలీసువారి చర్యను ప్రశంసించిరి. అందు ముఖ్యముగ సన్యాసుగారి చర్యకు ప్రాశ్నానుడగు సంగేషనెక్టరుగారి చర్యకు వారెంతయు సంతరించిరి. కఠింపబటలో వారిని తెలిసిరి. హిందువుల మూకలో ఉన్నతజాతు: వారనేకు టండిరి. 1918-వ సంవత్సరము నుండియు నెట్టి యాటంకమును లేకుండ మహాత్మాజీయు లీవనిని జేయుచుండ నిష్పడు వారి నెదిరించి ధనుసెట్టి దోచుకొనట మంచిదికాదు.

చెన్నపురి శాసనసభ.

—(0)—
(నిన్నటి తరువాతి)

10 కేసులకు సంఖ్యల సభ్యులు కోరుచో అవసరమైన పన్ను ప్రత్యేక శాసనసభ జరుపవలెనని వేంకటపతిరాజుగారు పరిపాదించిన తీర్మానమును వారు వదలుకొనిరి.

తాలూకా జిల్లాలోని సభ్యులుగా ఉద్యోగులైన కొనబడగూడదని కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు రుపపాదించిరి. అట్లామలేపట్టి గారనుకొనిరి. రాజగోపాలాచారిగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు లోకలుబోర్డు శాసనమునందు ఉద్యోగులైన కొనబడుట యంగీకృతమనియు, ఆ శాసనపు సవరణమునందు ప్రభుత్వనియంత్ర ప్రణానియంత్ర సభ్యుల సంఖ్యను నిశ్చయించి నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారని చెప్పిరి. కృష్ణరావుగారు తమ తీర్మానమును ముపసంహరించుకొనిరి. జమీందారులకును ప్రాప్రైటరీలకును వెక్కువ యధికారములుండనట్లు మద్రాసు ప్రాప్రైటరీల శిక్షాసభ శాసనమును సవరించవలెనని కె.ఆర్.వి. కృష్ణరావుగారు రుపపాదించి విలేజ్ ఆఫీసర్లు జమీందార్లకు విభేదములై యుండుట లేదని తెలిపిరి. అట్లామలేపట్టిగారు రనుకొనిరి. ఏ విధముగ శాసనమును సంస్కరింపవలెనో చెప్పబడలేదనియు, ఒక సవరణబిల్లు ఆలోచింపబడుచున్నదనియు, అది ఉపపాదించబడునప్పుడీ విషయమునుగూడ యోచించెదమనియు కావ్యగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. తీర్మానము ముపసంహరించుకొనబడెను. పాల్గుట కా లేజిలోని కలెలను విచారించుట కొక సంఘమును నియమింపవలెనని రామయ్యగారు నోటిను నిచ్చిరి.

సిండికేటు వారిచే ఈవిషయమున తీసికొనబడిన చర్యనుగూర్చి ప్రోసుగారు చెప్పి ఆకాశిజి ప్రెస్సిఫలు రి మండిని నిషేధించినందున వారివిషయమై సిండికేటువారు యోచించుచున్నారనియు తెలిపిరి.

వెరయూరు జిల్లా రిసెటిల్మెంటు విషయపు తీర్మానము చర్చ జరిగి సభలో నోడిపోయెను.

బుధవారపు చర్య.

నిన్నటి ఉదయము 11 గం. గవర్నరుగారి అధ్యక్షత క్రింద శాసనసభ మొదల సమాజీక మయ్యెను.

సాధ్యమై సంకరరత్న సెంట్రలు నాజరత్ సెంట్రలు కాపీస్టుల నిబ్బందిని తొలగించి ప్రతిజిల్లాయందును సివిల్ కోర్టులలో ప్రాసెసు సర్వీసు నాకరులను నియమించవలెనని కె. రామయ్యగారు ఒక తీర్మానమును పాదించి తామె కడచి ససారి శాసనసభలో నిట్టి తీర్మానమును పాదించవలెనని నోటిను ఇచ్చితివనియు, తాము రాజాలకపోయినందున బి. వి. నరసయ్య రుపపాదించినందున, దీని కొరకు 1½ లక్షల రు. అధిక వ్యయగుననని ఆక్షేపణ చెప్పబడినందున మోక్షోర్ధు వారును దానికొరకు సమ్మతి నిప్పును దెప్పలేదని వేటిక ఆక్షేపణ చెప్పబడినందున, సెంట్రలు నాజరత్తులను నిల్వనచో సమ్మతుల జారీయందు సౌకర్యము గలుగజాల దనియు, ప్రస్తుతము ఎక్కువగానియమింపవలసిన ప్రాసెసు సర్వీసు నాకరులను అమీనులకును కర్పుచేయవలసిన సామ్యు బడ్జెటునందు తెల్పబడియే యుండెననియు, ఇట్లై కాపీస్టుల వెక్కువచేయుట యందు అధికవ్యయము గలుగదనియు చెప్పిరి. రంగాచారిగారు తీర్మానమును బలపఱచి ప్రస్తుత మున్న ఏర్పాట్ల క్రింద సమ్మతుల త్వరగా జారీచేయుట కప్రమని చెప్పి ఉన్న పద్ధతులెప్పుడు అనుకూలముగా నుండునో అప్పుడు ధనవ్యయాదికములగు కారణముల బెప్పుట నిష్పాదించువలెనని.

గిల్టనుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సెంట్రలు నాజరత్తులకు కావలసినంత పని గలదని మోక్షోర్ధువారు పూర్తిగా విచారించి నిర్ణయించినందున, సమ్మతుల జారీచేయు నాకరుల వెక్కువ చేయుటను, మంచి నాజరులను సేర్పఱచి సమ్మతుల జారీచేయుమున పంచివిచారణ యుండునట్లు చేసినచో పని బాగుగా జరుగుననియు, ఈవైవిధానము చెన్నపురి ప్రభుత్వము వారిచే నామోదించబడినందున, త్వరలో హిందూ నేత ప్రభుత్వమువారి యామోదముకొరకు పంపబడుననియు, ఈ తీర్మానమును విషయమై జరిగినచర్చ మోక్షోర్ధువారికి పంపెదమనియు, కాపీస్టుల విషయమున సెంట్రలు ఎస్టాబ్లిష్మెంటు తప్పనిసరిగా ఉండవలసినదే యనియు సెలవిచ్చిరి.

ఈ తీర్మానము విషయమై సభ్యుల యొక్కయు, డిప్యూటీ మేజరు యొక్కయు అభిప్రాయములను బడయునలెనని మోక్షోర్ధువారికి నూచించవలెనని ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు రుపపాదించిరి.

ఎ. నూర్యనారాయణరావుగారు తీర్మానమును బలపఱచి కాపీస్టు ఎస్టాబ్లిష్మెంటును రెండుగా విభజించినచో బాగుగా పనిజరుగునని తెలిపిరి. మో. రామచంద్రరావుగారు నడుపుచు సమ్మతులు సక్రమముగా జారీకానందున డిప్యూటీ మేజరులను సభ్యులను కేసులకు వాయిదాలను చాలసార్లు వేయవలసి వచ్చుచున్నదని. ప్రభుత్వమువారి విషయమై విచారణ జరిగించవలెననియు, ఒకవేళ కొంచె మధికవ్యయమైనను ప్రజలకు విశేషమగు లాభము గలదనియు శివరావుగారు నడిపిరి. రామయ్యగారు మొదల మాట్లాడినవెనుక గిల్టను గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఈవిషయమున అధికారమంతయు మోక్షోర్ధువారికి గలదు గనుక ఈచర్చనునంతయు మోక్షోర్ధువారి విచారణకొరకు పంపెదమని తెలిపిరి. తీర్మానము ముపసంహరించుకొనబడెను.

1918-19 సం.పు బడ్జెటులో మైనరు ఇర్రిగేషను పనులకు అవసరమగునంత సామ్యు సెసగవలెననియు 1918-19 సం. ములో బడ్జెటులో తెల్పబడు సామ్యునంతయును మైనరు ఇర్రిగేషనులందు వ్యయపఱచవలెనని ఉద్యోగులకు త్వరపుల నీయవలెననియు కె. రామయ్యగారు పాదించి బడ్జెటులో తెల్పబడిన సామ్యు ఉపయుక్తమగునట్లు వినియోగింపబడవలెనని తమ 19 శయ మనియు చెరువుల మరమతులందును మైనరు ఇర్రిగేషను పనులందును పోయిన సం.ములలో చాల సామ్యు కర్పుచేయబడక, పనులు జరుగక సామ్యు నిలిచియుండెననియు చెప్పిరి. శివరావుగారు తీర్మానమును వదలుకొనిరి. బక్కి గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు రివిన్యూశాఖవారి యధీనముననుండి మైనరు ఇర్రిగేషను పనులకు సంబంధించినంతవఱకు తీర్మానము పట్ల సానుభూతిని దెల్పి "అవసరమగునంత" అనగా తమకు అర్థమగుటలేదనియు, సాధారణముగా ప్రభుత్వమువారి రాసగల సామ్యును బడ్జెటునందు చేర్చవలెననియు, ఇది సభ్యుల యాశయముల బహుళక సంత్కృష్టిపఱచవచ్చు ననియు చెప్పిరి. తీర్మానములో రెండవ భాగమును గూర్చి గిల్టనుగారు చెప్పుచు బడ్జెటు నిర్ణయించు నప్పుడు ఈ విషయములను జ్ఞాపకముగా పరికించెదమని చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారి రాసగిన సమ్మతిమునకు రామయ్యగారు నమస్కారముల దెల్పి తీర్మానమును నిర్బంధింపక ఊరకుండిరి.

సముపేజిస్ట్రీయ నియమించునప్పుడు సగముమందిని న్యాయవాదుల వర్గమునుండి యెన్నుకొనవలెననియు, ఇతరులనుండి ఎన్నుకొనుచో పోటీపరీక్ష నొకదానిని చేసి జయించినవారి నెన్నుకొనవలెననియు తాము నోటిను నిచ్చిన తీర్మానమును రామయ్యగారు వదలుకొనిరి.

గుణుపూరు, రాయగడ తాలూకాలయం దధికముగనున్న ప్లములను, పాలకొండ, శృంగవరపుకోట, వీరవల్లి, గోల్కొండ తాలూకాలలో ఏదెన్ని భాగములను తొలగించి, మిగిలిన భాగములను, విశాఖపట్టణ జిల్లాలో సాధారణభాగముల తో పాటు పాలింపబడవలెనని ఎ. నూర్యనారాయణరావుగారు రుపపాదించవలెనని తీర్మానమును వారు వదలుకొనిరి.

మూలము వైసలు పరీక్ష విషయములలో ఇతర భాషా పఠనీయవిషయములు తప్ప తక్కిన పఠనీయవిషయముల నన్నిటిని దేశభాషలయందే బోధించునట్లును, ఈ సంస్కరణమును పూర్తిగా నాచరణమునకు తెచ్చులోపల, బి. గ్రూపుపఠనీయ, విషయముల నన్నిటిని దేశభాషలయందే బోధించునట్లుచేయవలెననియు ఎ. నూర్యనారాయణరావుగారు రుపపాదించిరి. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు పంతులుగారనుకొని విదేశభాషలో బోధననట్లుట అప్రయోజకమని చెల్లొ పద్ధతిప్రభువుగారు సభి ప్రాయపడియుండి రని చెప్పిరి. ప్రోసుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మూలము పైసలు పరీక్షాపద్ధతి సేర్పఱచినప్పుడు దేశభాషలో బోధనచేయుటకు స్వాతంత్ర్యము నొసగబడెననియు, ముఖ్యముగా బాలికాపాఠశాలలకొరకే యాపద్ధతినిర్ణయింపబడినను ఈస్వాతంత్ర్యమును బాలికాపాఠశాలలు వినియోగింపలేదనియు, పాఠశాలలే ప్రారంభించి దేశభాషామూలమున బోధన నల్పపచ్చననియు చెప్పిరి. తీర్మానము ముపసంహరించుకొనబడెను.

తెలుగు జిల్లాలలో మంచి ప్రదేశమున సెక్ వ్యవసాయ కళాశాలను తెలుపవలెనని తాము నోటిను నిచ్చిన తీర్మానమును నూర్యనారాయణరావుగారు వదలుకొనిరి.

రాజధానియందు అనుకూలమగు ప్రదేశములందు వ్యవసాయ పాఠశాల సెలకొల్పవలెనని శివరావుగారు రుపపాదించి, కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు రనుకొనిరి. ఈవిషయమును గూర్చి యోచించెదమనియు తీర్మానమును తామంగీకరించితిమనియు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున రాజగోపాలాచారిగారు సెలవిచ్చిరి.

నీలగిరి పీఠభూమి రిసెటిల్మెంటును గూర్చి రంగాచారిగారు రుపపాదించి ఆ తీర్మానము ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించిరి.

దత్తమండలములందు ఇర్రిగేషను రక్షణ సంస్థాపనలనుగూర్చి విచారించి తెల్పుటకు ప్రత్యేకముగా సెక్ యుద్వోగిని నియమింపవలెనని తీర్మానమును రుపపాదించుటకు శివరావుగారు నోటిను నిచ్చియుండిరి. గిల్టనుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు గత 10 సం. లలో రక్షణ సంస్థాపనలను గూర్చిన విషయ మంతయు వచ్చినదనియు, అది ప్రకటింపబడు ననియు ఏవియైన లోపింపబడినచో వాని విషయమై ప్రభుత్వమువారు యోచించెదమనియు చెప్పిరి. తీర్మానము ముపసంహరించుకొనబడెను.

జైలులో నుంచబడినవారి తిండివిషయమున, జైలులో నుంచబడుటకు ముందు వారేయాచారము నెంత తీసికొనెదరో యోచించి జైలులో నుంచబడిన వెనుక వారి కీయబడు అహారమును నిర్ణయించవలెనని శివరావుగారు రుపపాదించి యూరపియును కైదీల ఆహారనిర్ణయమునందును, భారతీయ కైదీల ఆహారనిర్ణయమునందును గల తారతమ్యమును గూర్చి తెలిపిరి. బి. వి. నరసింహయ్యగారు రనుకొని ఇంగ్లండునందు వలె ఇచ్చుటను వివిధతరగతుల కైదీల సేర్పఱచుట భార్యమని చెప్పిరి. గిల్టనుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, 1912 సం. మున ఈవిషయమున ననుభవజ్ఞులును జైల్లుల నగువారి సలహాలపై ఆహారపరిమితి తగ్గింపబడినందున, కావలసినంత బలకరమగు ఆహార మొసగ బడుచునే యున్నదనియు, అహారాన్నికలులను గమనించి ఆహార మొసగ బడుచున్న జేగాని ఇతరముగా దనియు, నూతనపద్ధతులు ఆయులలోనికి వచ్చినదిమొదలు మరణములచేటు తృప్తికరముగ నున్నదనియు 1000 కి 10 మరణములు మాత్రముండెననియు చెప్పిరి. శివరావుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఈతీర్మానము పట్ల న్యాయముగలుగలేదనియు, సభ్యుల సమ్మతుల కై కొని చూచెదమనియు పలికిరి.

ప్రభుత్వ నిధినుండి కైదీలకు ఆహారవ్యయ మొసగబడుచున్నదనియు, ఇప్పుడున్న పద్ధతులను లులులోనికి వచ్చినవెనుక కైదీల ఆహారవ్యయము బాగుపడెననియు, కైదీ లోకులకు తులాభారమున వృద్ధి గాంచినందున ఈ విషయమున చెన్నపురి రాజధాని నభినందించవలసినదేయనియు గవర్నరుగారు చెప్పిరి.

తరువాత తీర్మానము సభ్యుల సమ్మతులకై వచ్చి యోడిపోయెను.

దక్షిణ కనరాజిల్లాలెంటు రికవరీ శాసనమును గూర్చి సదాశివభట్టు గారు రుపపాదించిరి. ఆ తీర్మానము నోడిపోయెను.

సకాలమునకు మరమానపు పన్ను నియమాలనివారమైన విధింపబడుతల విషయమున క్రొత్తశిక్ష విధించుటయందు ప్రభుత్వపు ప్రకటనమునందలి నిబంధనలను సమీక్షించి నని ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు రుపపాదించి ప్రస్తుత నిబంధనలకు గత మే మాసమున సేర్పఱపబడినందున, ప్రస్తుతశిక్షి మునుపటి కంటె అన్యాయముగా నున్నదనియు చెప్పిరి. ఎ. నూర్యనారాయణరావుగారు రనుకొని యుచు తాము తమ పన్నును సకాలమునకు చెల్లింపవలెననియు 1 రూ॥ అపరాధము విధింపబడినందున ఈ శిక్షి అతి హింసపనియు, ఎక్కువపన్ను నిచ్చువారికి రి దినములు ముందుగా నోటిను నియమింపవలెననియు రి దినములు తుమింపవలెననియు చెప్పిరి.

టాఫంటుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, ఈ శాసనము హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారిచే చేయబడినది. గనుక ఈ ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమున సెట్టి యధికారమును లేదనియు ఈ ప్రభుత్వమువారిచే చేయబడిన నిబంధనలు చాలి సంతకముకు సౌకర్యకరములుగనే యున్నవనియు చెప్పిరి.

రంగాచారిగారు తీర్మానము పక్షమున పలికిరి. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు, ప్రస్తుతశిక్షి గతులలో ఈ విషయమును తాముచూచినట్లు ప్రభుత్వము వారు చూచుచో, పూర్వ నిబంధనలే మొదలు నుంచుదరని చెప్పిరి. తరువాత తీర్మానము సభ్యుల సమ్మతులకు వచ్చి యోడిపోయెను.

వెరటితోటలలో 25 సెంటుల లోబడిన వైశాల్యమున కంతటికిని 1 రూ॥ పన్ను విధించుటను తీసివేసి, పన్ను చేయదగిన వైశాల్యమునకు ఎప్పుటికెల్ల చొప్పున పన్ను విధింపవలెనని చిదంబర నాథ మొదలియారుగారు రుపపాదించి దీనివలన చీదరైతుల కనేకులకు చిక్కులు తొలగుననియు, రాజధానిలో 60 లక్షల ఇండ్లయందు వెరటితోటలు గలవనియు, దీనిలో నూటికి 60 తోటలవారు 10 రూ॥లును, అంతకు తక్కువయును పన్ను చెల్లించుచున్నారనియు ఇదియెంతయు దుర్బలమనియు 25 సెంటుల లోబడిన వైశాల్యమునకు పన్ను చేయగూడదనియు, అది పీఠపఠనచో, వెరుచేయబడిన వైశాల్యముపై పన్ను చేయుట భావ్యమనియు మొదలియారుగారు రుపపాదించి సుబ్బరాయలరెడ్డియారుగారు రనుకొనిరి. కావ్యగారు నడుపుచు సాలుకు 1 రూ॥ పన్ను ఇచ్చుకొనుట కప్రమగాదనియు, ఈ పద్ధతి ఇంకను ఆచరణమునకు రాలేదనియు, 1 సం॥ కంటే ఈపద్ధతి యెట్లు పనిచేయునో చూచి తరువాత యోచించెదమనియు చెప్పిరి.

ఈ స్వల్పపన్నులను ఆసలే తొలగింపవలెనని రంగారాజుగారు పట్టించి, మొదట రామచంద్రరావుగారి కనుకరించిరి. రామచంద్రరావుగారు ఇండ్లసంఖ్యను గూర్చియు మున్నగు విషయములను గూర్చి మొదటియారుగారి అభిప్రాయములతో తామే కీర్తివింపవలసి చెప్పెను. ఈ విషయమున ఇట్టిపనిని చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి హక్కును మన మంగీకరించుచున్నట్లు నగము చేసినందున గాన, ఎ. నూర్యనారాయణరావుగారును తీర్మానమును బలపఱచి గ్రామిణుల కీ విషయమున అతి ప్రమాదకరమగు అధికారము గలదనిరి. మొదటి యారుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగి వై నిబంధన అచలముగా నిలిచి రాకముందు ఈ విషయమును కలెక్టరులతో యోచింపవలెనని చెప్పిరి. నిబంధనను నిలుపుట చేయుటకు తామంగీకరింప వలయు, కలెక్టరులతో యోచించుటకు తమ కర్తవ్యతరము లేదనియు కాట్టి చెప్పిరి. తీర్మానము సభలో నోడిపోయెను.

సభ్యులందరిలో ఈ తీర్మానమున కనుకూలముగా నెందరుందో తెల్పుడని మొదటియారుగారునిరి. సభామండలమున లేని వారిందఱిని రావించుడని గవర్నరుగారునిరి.

రంగారాజుగారు.— ఈచర్య జరుగునప్పుడు లేని వారికి ఇప్పుడు సమ్మతుల నిచ్చుట కధికారము గలదా?

గవర్నరుగారు.— ఈచర్య సభా నిబంధనల ప్రకారమే యున్నది. ఇది ఇదివఱకునుండి జరుపబడుచుండెనచర్యయే.

రామచంద్రరావు రంగారాజుగారు.— మొదట చేతులెత్తినపుడు సమ్మతుల దీసికొనినవెనుక అప్పుడు మాజరులలో లేనివారి యొద్దనుండి రెండవ మారు సమ్మతులు దీసికొనుట క్రమమా?

గవర్నరుగారు.— ఇది క్రొత్తచర్య కాదు. ఇదివఱకునుండి వచ్చుచుండెన ఆచరణమే. కడపట సమ్మతులు దీసికొనగా 18 మంది అనుకూలముగను, 21 మంది ప్రతికూలముగను సమ్మతుల నిచ్చిరి.

ప్రభుత్వనిర్వాహకసభ్యులలో నొకని అధ్యక్షునిగ నుంచుకొని (లోకలువాడి) స్థానిక సంస్థలనుండి 8 మంది సహాయకులనుగా నుంచి స్థానిక సంస్థలపాలనము కొరకు ఒక పరిపాలన సంఘమును నియమింపవలెనని ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు పట్టించి ప్రభుత్వకార్యదర్శి చూచుచుండెన స్థానిక సంస్థలపాలనావిషయముల నా సంఘమునకు వదలవలెనని చెప్పి దీని మూలమున స్థానికపరిపాలనము వాస్తవమై దాని యందు ప్రజలకు విశ్వాసము వృద్ధియై నని చెప్పిరి. ఎ. నూర్యనారాయణరావుగారు రనునదిచిరి.

ఇంతటితో నిన్నటిచర్య ముగిసెను.

మాంతుగుగారికి విన్నపములు

నిన్నటిదినమున రెండు విన్నపములు సమర్పింపబడెను.

పంజాబు రాష్ట్రీయసభ

సభవారి పక్షమున గౌ. ఫాల్గెలు హుస్సేనుగారు విజ్ఞాపనపత్రమును సమర్పించిరి. కాంగ్రెసులీగు సభల సంస్కరణ విధానముతోడ సభవా కీర్తివింపవలెను, తత్ఫలమే భారతీయులకు పాలనమున నిజమగు స్వాతంత్ర్యముల నీయవలసిన దని ప్రార్థించిరి. లాహోరు అహమ్మదియా సంఘము వారల్లించుకొనిన సభాపత్రము రెండవది. కాంగ్రెసులీగు సభల సంస్కరణ విధానమును దొరతనమువారామోడించినయెడల ప్రజలు సంతృప్తులగుటయేగాక పాలకులు తమ వాగ్దానమును చెల్లించుకొనినవారగుదురు. హిందూదేశమున నాంగ్లసామ్రాజ్యము బలమయి ఆరాజక చింతలను మట్టులెట్టును. మామూలములకు ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యములనుగొని పుణ్యక్షేత్రసంరక్షణమునుగూర్చి దొరతనమువారి భయములయవలయును. శుక్రవారము మున్నగు దినములయందు ప్రార్థనలజరుపుకొనటకు మామూలముల కవకాశముల గలిగింప సభవారి ప్రార్థన.

ప్రతి పంచాయతీ సభ:— నాగపూరులో నీ సభ మరల సమావేశమయ్యెను. మొక్కన్నాగారు రాధిపత్రము వహించిరి. మా. ఎస్. జి. సైసి. ఎస్. బి. (నాగపూరు కమిషనరు) గారు మొదట పరిశీలించెడిరి. ప్రస్తుతము రూపియము ప్రతి నభివృద్ధి నొందించుటకు వ్యవసాయకాభివృద్ధి గావించు ఏర్పాటులు బాగుగ నున్నవి. ఇంతవేగముగ వారు శ్రేష్ఠులగు ప్రతి పండితులకును తోచదు. హిందూదేశమున కంతటికి ప్రతి పంట అనుభవజ్ఞు నొకని నియమించుటవలన లాభముండునాయని వారి కనుమానముగ నున్నది. ఆ ధనమును ఆయాచోట్ల కొంతమంది వృత్తికాశ్రయము నియమించుటలో వెచ్చింపదగును. పిమ్మట లెఫ్టెంటిగారు పరిశీలించెడిరి. వీరిదివరకు మధ్య రాష్ట్రముల వ్యవసాయకాభివృద్ధి గుండెరి. మధ్యరాష్ట్రము లందు దూది నెక్కువగ బండించుట కనేక మార్గము లున్నవి. ప్రతి గూర్చియు మరొన్ని కృషిసాయ విషయములను గూర్చియు మధ్యరాష్ట్రముల కొక వ్యవసాయ కాశ్రయము నియమించుటవలన నెక్కుడు లాభముండగలదని వారి అభిప్రాయము. ఫిఫ్త కమిషనరు కార్యదర్శి డయ్యరుగారు తరువాత పరిశీలించెడిరి. పిమ్మట రెంగాలు నాగపూరు యంత్రశాలయందలి హెచ్. డెవిడ్ గునుగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. బాటియాఫుర్ నందలి కాంగోడియా ప్రతి పండితులవృద్ధి నొందుట కనేక మార్గము లున్నవి వీరు చెప్పిరి.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల.

దీపావళి వసూళ్లు.

—:—

చెన్నపట్టణము.

(గ. హరిసర్వోత్తమ రావుగారు ఎం. ఏ.)

ఈ సంవత్సరము చెన్నపట్టణము ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల పక్షమున జరిగిన దీపావళి వసూలు క్రమక్రమముగ ఆంధ్రుల జీవితము ఈ నగరమున ఎట్లు విజృంభించుచున్నది యు స్పష్ట పఱచుచున్నది. ఎప్పటికైనీ ఈతరుణమునను ఉత్తమోత్సాహమును కనబఱచి ఉత్తమ ఫలమును సంపాదించిన సంఘములు మాడు గానవచ్చుచున్నవి. వైశ్యులు లక్ష్మీపుత్రులను ప్రఖ్యాతికి తగినీతిని ఆంధ్రజాతీయకళాశాల యెడల తొలుకొల్పనే అభిమానమును కనబఱచినారు. దీపావళి కనుక కార్యమును విజయవంతమును చేయుట యందు ఆ త్యద్భుత రీతిని దోడ్పడెను. బమ్మి వేంకటసుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి, పొత్తూరి అయ్యన్నశ్రేష్ఠి, కె. నమ్మారావు శ్రేష్ఠి, అద్దేపల్లి తుమారస్వామి శ్రేష్ఠిగార్లు ప్రయత్నముచే గిడ్డంగి వీధిలోని ప్రముఖులగు వర్తకులు పాతికలు, ఇరువదులు, సవరనులు, పదులు దీపావళి భిక్ష కొసంగిరి. ఇంకను వీరి సానుభూతిచే క్రమాభివృద్ధి విరాళములందు గానవచ్చునట్లు సుటకు సంధియము లేదు. వ్యాపార దీక్షాబద్ధ సంఘమునకే చేరిన నూకల వేంకటసుబ్బయ్యగారి అవ్యాజప్రేమచే రంగుల దుకాణదారు లేమి మఱియొకరేమి జాతీయ కళాశాలను బహుకరించి పదులు ఇరువదులు విరాళములుగ నొసంగిరి. కొత్తాయి చావిడి ప్రాంతములలో నిరంతరపరిశ్రమ చేసి సామాన్య వ్యాపారస్థులనుండి ఎంతద్రవ్యము ప్రోగుచేయనగునో నిరూపించి సాయపడిన నవులూరి కృష్ణయ్యగారును అభినందనీయులు. వైశ్య సంఘముతో సమానముగా వేరెన్నిక గల్గిన సంఘ మిపురమున నాయుడుసంఘము. వ్యవధి విశేషము లేనందున నాయుడు సంఘము వారిలో ప్రముఖు లందరిని సంప్రతించి పని చేయుట సాధ్యము కాలేదు. అయినను ఒక్కమాట మాట్లాడి నంతనే తమ హృదయపూర్వక సానుభూతిని కనబర్చి మాకు సహకారులయిన మ|| రా|| రా|| అరుణగిరినాయుడు, కుల్లివర శివరావు నాయుడు, టి. యశ్. రాధాకృష్ణనాయుడు, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు మేల్కొన దగియున్నారు. ఇందు ముఖ్యముగా అరుణగిరి నాయుడుగారు చూపిన సానుభూతి వారికి పరిశ్రమలయెడ గల అభిమానమునకు నిదర్శనప్రాయముగ నున్నది. వారి మూలమున మును ముందు ఆంధ్రజాతీయకళాశాల విశేషసహాయము పొందగలదను నూచనలు కానవచ్చినందునకు గూడ సంతసించుచున్నాను. తాత్కాలికముగా విద్య నేర్చుకొనుటకు ఈ నగరమున కేరెంచి నివసించుచుండు విద్యార్థులు కనబరచిన సాహస బౌద్యార్యములను నేవానిరతియు కార్యక్షేత్రము ఆప్రతి మానములు. వారు దీపావళికి మాడుదినములు ముందే రమారమి 500 వందలు రూపాయలు తమలో తాము సంపాదించి నాబోటి గృహస్థులను మీరేమిచేయుదురో మాచెడము గాక యని హెచ్చరింప మొదలిడిరి. అట్టి హెచ్చరింపులచేతను, విచ్చిక నేపకులుగ వారు కందలకొలదిమూగి ఎండయనక వానయనక పగ లనక చీకటి యనక తిరిగి చేసిన సహాయము చేతను స్థానికు లగు వైశ్యసోదరులయు ఇతరులయు సానుభూతి సాహచర్యములచేతను, మా బోంట్లు కొంత గౌరవాన్ని ద మగు పనిని సాగించి ఒక్కొక్క ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాలకు ద్రవ్యము సమకూర్చుట సాధ్యమైనది. మొత్తముమీద రెండువేలకువైగా వసూలు అయినది. ఇందులో విద్యార్థులు ఇచ్చిన 500 వందల రూపాయలును వైశ్యులును వ్యాపారస్థులును ఇచ్చిన 600 వందల రూపాయలును ప్రముఖులుగ గణనీయములు. వసూళ్లకు బయలుదేరిన వారిని బట్టి వసూళ్లు ఉంచు నమట సహజము. జనోపయోగకార్యములకై ఎట్టి వారును భిక్ష యడుగవచ్చు నమట దృఢీకరించుటకే మనవెద్దలు వేంకటేశ్వరులపేరు పెట్టి శ్రీచంతుల పుత్రులచే సహితము “భిక్షాండేహి” అను వాక్యమును పలికింపజూచిరి. కాలప్రభావముచే అసీతిప్రదర్శనము అరుదైనది. అట్టి యరుదయన కాలమున సహితము శ్రీమంతులగు నమ్మారావు శ్రేష్ఠి నూకల వేంకటసుబ్బయ్యపింజలసుబ్రహ్మయ్యశ్రేష్ఠి నవులూరి వేంకటకృష్ణయ్యగార్లు ఒకవైపున కా. వాగేశ్వరరావు పంతులుగారి వైపునను పనిచేసేయుండుట సంతృప్తికరము. విద్యార్థులయును సుత్సాహకులయు

నగు వీళ్లు, డాక్టర్లు, ఉద్యోగస్థులు, అనేకులు ఈయంద్యమమునకు తోడ్పడియున్నారు. వారెల్లరును నూతనతరమునకు చేరిన వారగుటచేత సహజోత్సాహముని తలంచి వారిని వేరు వేరుగ వాడుచునేను. నలురది ఏండ్లవైదెన విద్యావంతులు నాగేశ్వర రావు పంతులుగారి వంటి వారి నిదర్శనమును విస్తారముగ నవలంబించియెడల నూతనతరము వారు ఇంకను నెంత ఎక్కువ పనిచేయుటకు అవకాశమేర్పడునో సులభముగా చదువరు లూహించుకొనవలెను. డాక్టరు లక్ష్మీపుతిగారి సతీమణి శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారు రమారమి 80 రూప్యులను నాటిదినము కళాశాలకు సంపాదించియుండుట శ్రీలోకమే గాక విద్యావంతులని పేరుగాంచిన పురుష వర్తకులు కూడ గమనింపదగి యున్నది. ఈ సంవత్సరము కానవచ్చిన ఉత్సాహము నేటి నిదర్శనప్రాయము మార్గదర్శకత్వమున రాబోవు సంవత్సరముల నిమిషదీయె ముమ్మడియై పదులు నూర్లుగ విజృంభించి ఒక్క జాతీయకళాశాల గాక వెళ్లు జాతీయకళాశాలలు ఉత్పత్తియై దేశకళ్యాణమునకు తోడ్పడునట్టి పరిస్థితి ఏర్పడునుగాక యని దైవమును ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ సంవత్సరపు వసూళ్లకు ఆధారభూతులయిన నాయకులు విచ్చిక నేపకులు ఆంధ్రలోకమునకు వంద్యులనుటకు సందేయములేదు. ఆంధ్రజాతీయకళాశాల కార్యనిర్వాహక సంఘము పక్షమున కార్యదర్శి భోగరాజుపట్టాభి శివారావుగారు వీరెల్లరును వందనశతము లొనర్పవలసిన దని వ్రాసియున్నారు. వారి జోహారుతోకూడ నాకై మాట్టును నహితము వీరిందరగీకరింతురు గాక యని ప్రార్థన. పది రూప్యులు మొదలు వైన విరాళము లొసంగినవారి పేర్లు మాత్రము ఇందుదహించితిమి.

సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్ రు. 50, మనగాల జమిందారు రు. 30, పొత్తూరి అయ్యన్నశ్రేష్ఠి రు. 25, జి. ఆర్. కృష్ణస్వామిశ్రేష్ఠి రు. 25, అరుణగిరి నాయుడు రు. 25, బి. పి. నరసింహులుశ్రేష్ఠి అండుకో రు. 25, చారణాసి నూరారావు అండు అచట సుబ్బారాయుడు రు. 25, యా. సు. వేంకటసుబ్బయ్య రు. 20, కా. వాగేశ్వరరావు రు. 20, ఎమ్. రామస్వామిశ్రేష్ఠి కంపెనీ రు. 20, సి. పి. వెం. కె. కంపెనీ రు. 20, పి. బి. సి. శేషచలముశ్రేష్ఠి కంపెనీ రు. 20, పింజల. సుబ్రహ్మణ్యము రు. 20, వేరి నారాయణమూర్తి రు. 20, సామి వేంకటాచలముశ్రేష్ఠి రు. 20, ఎ. ఆర్. వెంకట స్వామిశ్రేష్ఠి అండు కో రు. 20, పోలూరి చెంగయ్య నాయుడు రు. 15, నూకల వేంకటసుబ్బయ్య రు. 15, గాడి చెడ్డ హరిసర్వోత్తమరావు రు. 15, తాతా నాగయ్య శ్రేష్ఠి అండు కో రు. 15, పండిత డి. గోపాలాచార్యులు రు. 15, వంకడార గురవప్ప రు. 10, ఆనరలిలు. బి. ఎస్. శర్మ రు. 10, అల్లాడ కృష్ణస్వామి రు. 10, టంగుటూరి ప్రకాశము రు. 10, ఆర్. జి. రెడ్డిగారి సతీమణి రు. 10, హెక్కికొన్నెల్లు ప్రొప్రయిటర్లు లక్ష్మీనారాయణబ్రహ్మరూ 10, చాగంటి సాంబ శివరావు రు. 10, బజురద్దీన్ సాహెబు రు. 10, నాశం లక్ష్మీకాంతము రు. 10, వంకడార వేంకటసుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి బ్రహ్మరూ. 10, పి. వేంకటస్వామి శ్రేష్ఠి రు. 10, కె. లక్ష్మీ నారాయణ రు. 10, ఎస్. ఎమ్. ఎస్. సదాశివయ్య, కృష్ణ అయ్యర్ కంపెనీ రు. 10, పెండ్రు వేర్ హౌస్ ప్రొఫెయిటర్లు రు. 10, ఎమ్. రాజమస్వామిశ్రేష్ఠి కంపెనీ రు. 10.

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

దీర్ఘ, నవంబరు 21:— 20 వ తేదీని కార్యదర్శిగారు రాజప్రతినిధిగారికిట్లు తలవినవిరి.

పాశ్చాత్యులలో బ్రిటిషువారు తమస్థితిని బలవత్తరము చేసికొనిరి. పోగొట్టుకొనిన ప్రదేశమును మరల స్వాధీనము చేసికొనుటకు జర్మనులు ప్రయత్నించలేదు. ఇటీవల జరిగిన యుద్ధమున జర్మనుల కనేకనష్టములుకలిగినవని తెలిసికొనబడెను. పరామరంగమునం దంత ముఖ్యగుననదీయుజరుగలేదు. ఏషియాలో. ఆఫ్ఘనిస్తాన్ లోలమధ్య ఇటాలియనులు దృఢీకారముతోశత్రుల నెదిరించుచుండెరి. పరామ బ్రిటిషు ప్రెస్టుములు వచ్చులోపల ఇటాలియనుల వరలగట్టిగ నోడింపవలయునని శత్రువు లతిత్యంతగతిని విశ్వప్రయత్నముల చేయుచున్నారు.

బ్రిటిషువారు శుష్టిసలలో నింకను ముందునకురుచు నున్నారు. జాఫానాక్రమించిరి. తురుష్కు లింకను కైరతటమునకు బోవుచున్నారు. తూర్పు ఆఫ్రికాలో జర్మనులు ఖచిలముగ మా హెంజి ప్రదేశమునుండి తమిళేలుబడిరి. బ్రిటిషు నావికాదళములు జర్మను క్రూరుజరుల హేమిగోలా. దునకు ముప్పైమైళ్ల దూరమునకు బోవు కును లెరిమిరి. జర్మనుల ఓడలలో నొకదాని కగ్గిముట్టుటయు మరియొక దానికి విశేషకష్టము గ గుటయు జూపెను.

రుస్సెస్థితి రాంకల గాగోచరముగ నున్నది. అయిన నిప్పుకే అతివాదులు వెళ్ళిగొని ముస్కోలను పూర్తిగ స్వాధీనపరకొనినట్లు గన్పించు న్నది. పుష్కత్యము నెలకొల్పు ప్రయత్నము లింకవకు విజయము నొందలేదు.

TELEGRAMS.

Bombay

New Portuguese Governor-General.

Arrives in Bombay.

BOMBAY, November 21.

His Excellency Senhor Jose Freitas Ribeiro, the new Governor-General of Portuguese India, arrived here from London on Tuesday travelling 'via' the Cape. He holds the rank of Brigade Captain, and during the campaign against the Germans in East Africa was in command of the gunboat "Abomator," and with his men co-operated in the fighting on the Rokanan front. He belongs to the democratic party.

Congress-League Scheme Supported and Supplemented.

Influential Bombay Memorial.

BOMBAY, November 21.

A note justifying and supplementing the Congress-League scheme of reform with an introductory representation signed by the Hon'ble Sir Dinsha Wacha, Sir Narayan Chandavarkar, Mr. C. H. Setalvad, Sir Balachandra Krishnan, Mr. A. H. Wadia, Mr. W. A. Chambers, the Hon'ble Mr. K. P. Parekh, the Hon'ble Mr. Vithalbhai Javeri, Mr. N. V. Gokhale and Mr. N. U. S. Marathe, to the Viceroy and the Secretary of State reviews the Indian administration from 1858 by the light of the experiences of Lord Curzon and the first Lord Elgin as Viceroy and of subsequent history and concludes as follows:—(1) That the lesson of the Mesopotamia muddle is a lesson on the present system of bureaucratic administration in India; (2) under the present constitution of the Government of India there is nobody of sufficient independence to protect the taxpayers of India and to that have been many one India's financial embarrassment; (3) The British mercantile and landed interests, as the late Lord Lawrence among others affirmed, have operated upon India in their own interests with undue regard to the interests of the people; (4) The British members of the Indian Civil Service though a capable, conscientious and upright class of officials have become a close bureaucracy wedded to routine, unable to move with the times, and impatient of outside criticism. The note affirms that the scheme of the National Congress and the Muslim League proposes no more and no less than the change in the present administrative machinery which is practically run by the Indian Civil Service. A system of administration which seems on the surface to run smoothly may have in it all the elements of a catastrophe and is more to be feared than the reforms which the Congress and the Muslim League propose for the quick and peaceful evolution of India's destiny as one of the most important members of the most important member of the British Empire. Referring to the European opposition the note says that there is no ground for the fear that the interests of the European community will be jeopardised if effect be given to the Congress-League scheme, as provision is made to safeguard by election the interests of every important community which is in a majority.

Even during the claim of the European community that India has benefited from British capital, trade, industry, commerce, etc., and that therefore the British community should preponderate in the Indian administration, the note quotes the evidence recorded by the Parliamentary Committee of 1911-14 on Indian finance, Sir Charles Trevelyan, Lord Lawrence and others, to prove that the traditions behind

The European Mercantile Interests

in India were not of an unselfish character. The note lays down that any scheme of reform in the Indian administration to be beneficial must first secure to the people a government responsible not merely in name, but in reality, and secondly must be broad-based on a sufficiently wide franchise so as to give all classes of people a substantial but effective share in the government of their own country. The note goes on to examine from the Parliament Committee to the "man on the spot" to show where the present system of administration has failed and what is the nature and extent of the reforms required to secure the two objects noted above. The British Parliament though the final arbiter of the destinies of the people of India under the British crown has seldom found time and inclination to devote serious attention to Indian questions and carry out real and thorough reform. The Secretary of State for India is the responsible authority in England, but his responsibility in its actual discharge has come to mean in most cases the conservation of his party interests where they are opposed to Indian interests, and in other cases more or less implicit trust in the "men on the spot" in India. The members of the Civil Service who are "the men on the spot," forecasting the power in the Government and wielding the destiny of the people are apt, being trained in an unhealthy atmosphere of district administration, to contract and unconsciously contract, a habit of mind which makes them unsympathetic and distrustful, and the people regard them as such. As they rise in the service they carry that habit of mind with them.

Educated Indians the Real Representatives of the People.

Discussing the question as to who knows the masses, "men on the spot" or educated Indians, the note cites the opinions of Lord Curzon, Lord Elgin and the influence of the Orissa famine of 1866, and the financial muddle relating to the budget of the expenses of the Afghan war of 1879, to prove that it is the Indians who can claim to speak at first hand and of their own personal and intuitive knowledge an experience of the feelings and thoughts of the people, their prejudices, their habits of thought, their ways of life, their ambitions and their aspirations. The failure of the Revenue officers and the members of the Secretariat in the Bombay Presidency to give relief to the starving ryots in the Deccan, who were on the verge of bankruptcy and ruin by reason of their growing indebtedness due to several causes, among the chief of which was the rigidity and rascality character of the land revenue system, does not show that the Civil servants are the friends of the ryot and are better fitted to represent, and care for him. Reviewing the

Question of the land Revenue Administration

the note condemns the system of fixing the land tax according to purely theoretical rules involving mere guess work. Turning to education the note states that though the agitation for free and compulsory education began fifty years ago nothing has been done. The note then goes on to cite the instance of the official policy in plague measures, of the partition of Bengal, the Government of India Consolidation Act Amendment Bill, as showing the Government's disregard to educated Indian opinion. Reference to the Indian Emigration Acts, otherwise called

The Cooly Acts

and the facts of the history relating to the Inland Emigration acts of the Government of India in the interests and for the benefit of the British planters in Assam, will disprove the claim that the British residents in India whether official or non-official and not educated Indians are the real friends and representatives of the masses of the people of this country. It was educated Indian opinion that prevailed upon Government to stop indentured labour.

Regarding the higher services, strict and systematic exclusion of Indians has been followed from the days of the East India Company to the present time. In the Indian Civil Service, out of 1324 Indian Civil Servants but 64 are Indians which is only 4.8 per cent and how have these been treated? They have been as far as possible debarred from the higher executive appointments and have been more or less compelled to go in the judicial service, and while the European Civil Servants have been appointed Judges of the High Court whether they were well versed in law or not, Indian Civil Servants have been passed over. In fact to become a member of the Indian Civil Service has for an Indian come to mean generally speaking rotting and deteriorating in the service for want of encouragement and due promotion to the top.

Why Has Local Self-Government Failed?

The argument that because local self-government in India is a failure and therefore the country is unfit for self-government falls to the ground because firstly in no European country, in no Asiatic country except India, and in no Colony can it be said that local self-government has been a success, secondly it is not true that Local Self-Government has been a failure in India.

Do Castes Come in the Way?

What is true is that it has not succeeded to the extent desired and that is because the Bureaucracy has obstructed its path of progress at every step and tried to keep power in its hands and discouraged independence among the local bodies.

The Pet Theory of Conservative Officialdom and Anglo-Indian narrowness that India is unfit for self-government because of innumerable castes, races, and sects, is exploded by the fact that our Indian soldiers divided by caste and religion have felt the bond of unity promoted by crossing the sea in spite of caste rules and by going to the front and fighting for the Empire. Give a common ideal, a common sphere of work, aspiring for something high such as self-Government, and all religious and racial differences will dissolve in time. There were castes and races and religious antagonisms in England, France, Germany, Italy etc. but a free scope for common political action and ideal has served to bring about political union, while at the same time removing or mitigating the influence of racial and religious differences. "Substantial steps" for the "Progressive realisation of responsible government for India" promised in the announcement of the Secretary of State in the House of Commons on August 20th 1917 should not fall short of the essential features of the Congress-League scheme, embodying provincial autonomy as foreshadowed in the Delhi Despatch of August 1911, popular elected majority of 4/5 in the legislative councils, freedom of the Government of India from the control of White Hall in regard to its spending powers, reduction of increase of taxation and other matters relating to finance, and remodelling of the Executive Councils with half the number to be non-official Indians elected by the elected members of the Legislative Councils. Supplementing the Congress-League scheme, reform in the District Organisation has to be undertaken in the direction of creating a Consultative Council with the collector as its ex-officio president and as its members the Chief Executive Engineer, the Chief Medical Officer, the Police Superintendent, the Inspector of Schools, and the District Forest Officer and an equal number of non-officials. Local self-government should be strenuously promoted and there should be a Local Government Board for the province. The constitution of the Municipalities should be liberalised and their powers and resources increased. A wholehearted effort should be made to resuscitate the village panchayat which should be elective, every adult villager having a vote.

ALLAHABAD, November 21.

LONDON, November 20th.—The "Zuercher Zeitung" discussing the British operations in Palestine and Mesopotamia remarks that if the Turks are unable to stop the British advances they must withdraw some divisions from Europe. The British operations in Asia would then exert a direct influence on the situation on the European front.

The Military correspondent of the "Vossische Zeitung" declares that the fighting in Palestine is vitally important to Germany, and adds: Should the British succeed in conquering Palestine they will strike a heavy blow against Germany's Eastern policy and consequently against her world policy. The events in Palestine, therefore, deserve Germany's closer attention. They constitute an attack against one of Germany's wings while the British offensive in Flanders is an attack against the other wing.

Reuter's correspondent in Palestine says that a captured Turkish Artillery Officer told his captors that he left Jerusalem on Tuesday, adding they all are waiting with open arms to receive you. Everybody is tired of Baver in Germany.

Chennai 21st Nov. 1917. — The Government of India have decided to send a Commission to enquire into the conditions of the Indian Civil Service in the provinces. The Commission will consist of a member of the Council of the Government of India, a member of the Council of the Government of the Province, and a member of the Council of the Government of the District. The Commission will be appointed by the Government of India.

స్థానిక వార్తలు

(o)

కృష్ణా నదీ కట్టెలు:— కృష్ణా నది ప్రాంతమున కృష్ణా నది వద్ద ఉన్న కట్టెలను సభ్యులు యీ సమస్యను పట్టుకుని లుబధమున కృష్ణా నదివద్ద కట్టెలను యీ నెల 23-న తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు కృష్ణా నదివద్దను విందుగా విందు చేయవలెను.

సిరియా కృష్ణా నది:— సిరియా కృష్ణా నది సాంఘిక సమావేశము నేటి రాత్రి 8 గంటలకు వై. ఎం. సి. ఏ. భవనమున జరుగును. జి. జాకరయ్య గారు సభాధిపత్యము వహింతురు.

పట్టణములను బడయు మహమ్మదీయ విద్యార్థులు:— ఈ సందర్భము పట్టణములను బడయు మహమ్మదీయ విద్యార్థులకు పాఠశాల మసలాను హాస్టలు వారు తేదీ సాయంకాలము 7½ గంటలకు విందు చేయ నిశ్చయించిరి.

అరంజీలుగారి యువస్వామి:— రేడియో ము ఉదయము 7½ గంటలకు అరంజీలుగారు ఫోన్ లుహాలో ఉపయోగించెదరు. గౌ. నలు హుస్సలు ధరించి విద్యార్థులకు మందరపద్యభాగములను ప్రత్యేకింపబడును.

భగవద్గీతా ఉపన్యాసము:— ఈ నెల 23వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు చింతా ద్రిపేట మంజువారి ఆగ్రహారమున 300 గురు గృహములు ముహూర్త వాస్తవ్యులు గణేశాష్ట్రము భగవద్గీతా ఉపన్యాసమును చేపెదరు.

తిరుమనాపల్లి సంఘము, చెన్నపురి:— తిరుమనాపల్లి మండలములోని విద్యార్థులలో నీ సందర్భము పట్టణములను బడయు విద్యార్థులకు వై సంఘమువారు తేదీ సాయంకాలము 5-6 గంటలకు తిరుమనాపల్లి సిద్ధాద్విపే 1/3 గురు గృహములు విందు చేయ నిశ్చయించిరి. దవాన్ బహద్దూరు ఏ. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

భారతీయ కృష్ణా నది సంఘము, చెన్నపురి:— ఈ సందర్భము పట్టణములను బడయు భారతీయ కృష్ణా నది విద్యార్థులను కలిసికొనుటకు వై సంఘమువారు ఈ నెల 23వ తేదీ సాయంకాలము 5½ గంటలకు ఒక సభను గావించెదరు. పోస్టాను పాల్ అప్పస్వామి (బాల్స్టాను) గారు ఉపన్యాసించెదరు. వ్యాయము ది. ఎం. కాట్సు ట్రాక్టరు గారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

చెన్నరాష్ట్రీయ సంఘము:— కార్యకర్తల యిల్లు తెలుసువాడ:— చెన్నరాష్ట్రీయ సంఘము జరిగిన కార్యకర్తల సభలో (1) దీనియందు రికార్డులును రాష్ట్రీయమునకు సభను జరుపు విషయమును రాష్ట్రీయ కార్యకర్తల సంఘముతో చెన్నరాష్ట్రీయ (బ్రాహ్మణేతర) సంఘమువారు నేటినిగించు వార్తలను (2) ఈ సందర్భాల్లో సభలయ్యును సభ్యులను చుట్టకు దీనియందు 14వ తేదీ 22వ తేదీలలోపల చెన్నరాష్ట్రీయ (బ్రాహ్మణేతర) సంఘమునకు సంబంధించిన ఆస్తి జాతుల వారును ప్రత్యేకింపబడును జేయవలెననియు తీర్మానము లామోదించబడెను.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

పోర్టురీ కేసు:— రామయ్య సెటి, అనునతడు తానే చొక్కలింగము నని తపాలాపాత్రతో జెప్పి 50 రూపల త మనియార్డులపై చొక్కలింగము చేవాలను చేసి రూపాయలను పుచ్చుకొనినట్లును తపాలావారును, పోలీసువారును రామయ్య సెటిపై పోర్టురీ కేసు చేసినట్లును నిన్నటిదినున వ్రాయబడియును. కేసు విచారణ నిన్నటిదినున మధ్యాహ్నము పూర్తియైనది. రామయ్య సెటికి 6 మాసముల కఠింకము, 50 రూపల జూర్మానాయు విధింపబడినవి.

చొక్కలింగము:— 1916వ సంవత్సరము ఆగస్టు నెల 19వ తేదీని 200 స్వామి అను పొట్టు మేన్ చొక్కలింగమును వానికి 50 రూపల తెల్లగ్రాఫును యిచ్చును తీసుకొనివచ్చు. చొక్కలింగము కాపురముండిన గృహమున కేవలము దీని రామయ్య సెటి అనునతడు తన పేరే చొక్కలింగముని చెప్పి దొంగ చేవాలను చేసి అరూపాయలను పుచ్చుకొనెను. ఈ యిచ్చు యిచ్చునుగూర్చి చొక్కలింగము తపాలావారిని తగాదా చేయగ పొట్టువారు రామయ్య సెటిని గూర్చి పోలీసువారికి తెలియపరచిరి. వారు రామయ్య సెటిని పట్టుకొని కేసుచేసిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Great Britain

U. S. Co-operation with Allies.

Important Conference in London.

Premier Describes the Aid Most Needed.

LONDON, November 21. The "Press Bureau" says:—A Conference was held at Downing Street to-day between the members of the War Cabinet, the Heads of Government Departments and members of the United States Mission. Mr. Lloyd George, who presided, made a speech welcoming the Mission, in the course of which he said that the purpose of the Conference was to determine how the United States might best co-operate with the Allies.

While everything was urgent in war of this kind, two matters stood out of superior and equal urgency, namely, man power at the front and shipping. He emphasized that the collapse of Russia and the reverses of Italy made it more imperative for the United States to send as many troops as possible at the earliest moment. He was anxious to know how soon the first division could be expected in France. British shipping was wholly absorbed in war work and, assuming that the submarine situation did not grow worse, the easing of the Allies' position depended on the date when America's six million tons of shipping, promised for 1918, was launched. He had no doubt that America's accomplishment in the matter of ship-building would astonish everybody.

Matters of Secondary Urgency.

Among matters of secondary urgency, Mr. Lloyd George mentioned aeroplanes. Everybody realised that the command of the air was vital and almost as essential in the battle line as the command of the sea. Americans possessed to an unusual degree the enterprise and daring necessary for the creation of successful airmen. The American climate specially lent itself to the development of air service, because it was clearer and more equable than Britain's.

Next came food. Several of the world's great grain-fields, notably Russia, were out of reach and the productions of Europe were falling and the Allies were increasingly dependent on North America. Drastring restrictions would shortly be imposed in Britain, partly to assist the Allies and partly to facilitate the carriage of men and munitions to the battle fronts. It was the privilege of the other Allies to pool their luck with their gallant fellows in Italy and France.

The tightening of the blockade he put in the third place. He believed that close co-operation between the United States and the Powers of Western Europe would bring still greater economic pressure to bear on the Central Powers during the course of the war. Mr. Lloyd George paid a tribute to the American Navy's invaluable services, and America's vital assistance in financing the war and her effective help in many other ways. He was confident that the great democracies now marching shoulder to shoulder would utterly overthrow the menace still threatening the liberty of the world.

Admiral Benson's Speech.

Admiral Benson, acknowledging the warmth of the Mission's reception, emphasised America's profound determination to co-operate to enable all men to enjoy the right to life, liberty, and happiness. The mission was anxious to learn as many lessons as possible from the Allies' experiences and was grateful for the manner in which these had been thrown open to them. The United States was heart and soul in the war and the country absolutely endorsed President Wilson's statement that none of its resources—men, ships, and work would be spared in order to win the war. Admiral Benson detailed the immense work the United States had accomplished and was accomplishing not only in training armies, and building fleets, and the manufacture of munitions, but in food economy and the successful development of aircraft. The Conference then discussed the agenda.

Death of General Maude.

King's Message of Sympathy.

LONDON, November 21. The King has telegraphed to the C-in-C in Mesopotamia as follows:—"I have just heard with the deepest regret of the death, under such sad and tragic circumstances, of General Maude, who rendered incalculable services to India and the Empire. The Allies and I join with my armies in Mesopotamia in mourning the loss of their gallant and beloved Commander, but I am confident that his memory will ever be an incentive to the completion of the work for which he laboured and died."

Cause of Shortage.

LONDON, November 21. In the course of his statement in the Lords, Lord Rhonda said that the position regarding food stocks in Great Britain was more satisfactory than last year and did not cause alarm, but the necessity of supplying France and Italy might lead to compulsory rationing.

Soldiers and Sailors Vote.

LONDON, November 21. The House of Commons has unanimously agreed that soldiers and sailors shall be entitled to vote directly they have attained the age of nineteen.

King of Siam's Autograph Letter.

To the King of England.

LONDON, November 21. The Siamese Minister to-day had audience of King George to whom he handed an autograph letter from King of Siam.

LONDON, November 21. The death of Lieut.-Colonel James Levett Kaye is announced.

Export of Tea from Britain.

LONDON, November 21. Replying to Colonel Yate, Lord Robert Cecil stated that tea exported from England in the first three quarters of 1917 was 4177 1111 and 800 tons respectively. Exports licensed during the present quarter were 56 tons which except for four tons were wholly green tea which was sent almost entirely to French possessions and Morocco. The remainder was for British possessions.

America

Enemy Diplomats.

Seventy Returning Home from South America.

LONDON, November 21. NEW YORK.—A Norwegian steamer is at present in an Atlantic port with seventy Austrian and German diplomats and consular officials with their families from South America and Asia on their way home under safe conduct by the Allies. It is reported that they include an ambassador and a Minister Plenipotentiary. Sailing has been delayed as the examination of luggage has not been completed.

An American Destroyer Sunk.

In Collision.

LONDON, November 21. WASHINGTON.—The Navy Department announces that the American Destroyer 'Chancey' was sunk in collision in war zone on Tuesday morning. Probably twenty-one lives were lost.

France

Eloquent Appeal by Premier.

Vote of Confidence Passed.

LONDON, November 21. PARIS:—In the Chamber, M. Clemenceau eloquently urged the sinking of all differences. He appealed for unity in supporting the soldiers' burdens and for self-denial and dwell on the fraternal solidarity of the allied peoples and troops who formed an impassable barrier at the front. He declared that France was willing to continue to suffer for the defence of her soil, and emphasised that the Government would rigorously and evenly carry out justice against those guilty of anti-national crimes. Reasonable censorship would be maintained over diplomatic and military news and all malevolent influences be sternly suppressed. France must concentrate upon the war and nothing but the war.

The Chamber passed a vote of confidence in M. Clemenceau's Government by 418 to 65.

Italy

Italians Drive Back Attacks.

LONDON, November 21. An Italian official communique says:—We drove back four mass attacks against the Monte Fenera Spur. We took three hundred prisoners on Sunday and Monday in the Melette region.

Italian Counter-Attacks.

Repulsed After Desperate Fighting.

LONDON, November 21. A German wireless communique says:—We drove back, after desperate fighting, strong Italian counter-attacks on the northern slope of Monte Tonba.

Desperate Five Days' Battle.

Enemy Partially Successful.

Enemy Column Annihilated.

LONDON, November 21. An Italian semi-official communique says: There was serious fighting on Monte Fenera on Monday. Two enemy divisions of respectively twelve and sixteen battalions, including Prussian Guards, were engaged in a struggle for a portion of the Piave crossings, where the river enters the plain, continuing for five days the battle in the Tomba-Montefenera-Cornalla Triangle.

After repeated repulses, the enemy at dawn on the eighteenth gained a footing in Montefenera salient, but was dislodged the following night. The enemy returned to the assault supported by drum fire. Thereafter the salient constantly changed hands all night and all day, the Italians finally reconquering it; but, exposed without shelter to an infernal bombardment, they retired leaving the advanced ground in occupation. Desperate resistance continues. An enemy column which tried to break through to the left on Montefenera on Monday morning was annihilated with the bayonet.

Is Venice a Fortified City?

Austria's Question to Italy.

LONDON, November 21. VENICE.—Austria has asked Italy to declare whether Venice is to be considered a fortified city. This is taken to indicate the enemy intention of beginning operations against Venice and providing himself with the justification for anything that ensues. The Allies' consuls are temporarily remaining. Venetian women are patriotically labouring most ardently in the ironworks and machine-shops.

TELEGRAMS.

Failure in Object of Enemy Attack.

Admitted By German and Austrian Press.

LAHORE, November 21. LONDON, November 20th.—German and Austrian papers are beginning to admit that the principal object of attack on Italy has not been attained, since peace is nearer. The "Arbeitszeitung" (2), indeed, doubts the wisdom of attacking the Entente's best forces on a front vital to Austria.—("O & M. Gazette")

Russia

Russian News Scanty.

Special Correspondents Arrested and

Deported.

LONDON, November 21. There is again a dearth of news from Russia. According to a telegram from Stockholm, special correspondents at Harpaanda entered Finland, but were arrested and sent back to Sweden.

M. Kerensky Victimised.

By Fanatical Cossacks.

LAHORE, November 21. LONDON, November 20th.—The Petrograd correspondent of the "Times" says that M. Kerensky's Cossacks at Gatchina, discouraged by the loss of Iserloote Selo, entered into negotiations with the extremist commissary and decided to arrest M. Kerensky as a traitor to their cause. M. Kerensky fled in disguise and the Cossacks sent out wireless messages calling on all to arrest him.—("O & M. Gazette" special cable)

Western Front

Hindenburg's Line.

Defensive System Stormed.

LONDON, November 21. Marshal Haig's communique this afternoon says:—Between St. Quentin and Scarpe tanks broke through successive belts of wire of great depth and strength. Infantry followed and stormed the first defensive system of Hindenburg line. Tank and infantry pressed on and captured the Hindenburg support line more than a mile beyond. Several thousands of prisoners and a number of guns were captured.

How Hindenburg Line was Pierced?

Further Details.

LONDON, November 21. The following is the full version of this afternoon's Marshal Haig's communique:—Yesterday morning the third army under General Sir Julian Byng delivered a number of attacks between St. Quentin and Scarpe River. Attacks were carried out without previous artillery preparation completely surprising the enemy. Our troops broke into enemy's position to the depth of between four and five miles on a wide front and captured several thousands of prisoners and a number of guns. Operations are continuing. At the hour of assault on the principal front of attack a large number of tanks moved forward in advance of infantry and broke through successive belts of German wire of great depth and strength. Following through the gaps made by the tanks the English, Scottish and Irish Regiments swept over outposts and stormed the first defensive system of the Hindenburg line on the whole front. Infantry and tanks pressed on in accordance with the programme and captured the second system of defence over a mile beyond known as the Hindenburg support line. Eastern country troops took Bonairs and Lateau Wood after stiff fighting. English ride regiments and light infantry captured Lavacquerie and also the formidable defences on the Spur known as Welsh Ridge. Other English county troops stormed the village of Ribecourt and fought their way through Coulter Wood. Highland territorials crossed the grand ravine and entered Biesquieres where there was fierce fighting. West riding territorials captured Savrincourt and also the trench systems north of the village. Ulster battalions covering the latter's left flank moved northward up the west bank of the canal Dunord. Later in the morning we continued advance and made rapid progress at all points. English, Scottish, Irish and Welsh secured the crossing of the canal at Masnières and captured Maroing and Neuf Wood. West Riding troops from Havrincourt made remarkable progress east of the Canal Dunord. They stormed the villages of Grandcourt and Anneux and co-operating with Ulsters westward of the canal carried the whole German line northward to Bapaume Cambrai Road. West Lancashire Territorials broke into positions east of Epéhy. Irish troops captured important sections of the Hindenburg line between Bullecourt and Fontainelez Croisilles. The number of prisoners guns and material cannot yet be estimated. Fine dull weather favoured preparations but it broke early yesterday. Rain fell at night and the weather is now stormy.

Satisfactory Operations.

Capture of Considerable Material.

LONDON, November 21. F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night says:—Soon after day break we carried out satisfactorily a series of operations between St. Quentin and the River Scarpe. We captured considerable material. The number of prisoners has not yet been counted.

The weather has become stormy, rendering the action of aircraft difficult.

Hostile artillery has been active, particularly in the neighbourhood of Zonnebeke and Tasschendael.

TELEGRAMS.

This afternoon's French communique says:—We made several successful raids at night time north and south of St. Quentin and brought back prisoners. There has been violent artillery struggle in the region of Chaume Woods.

A German Report.

LONDON, November 21.
A wireless German official communique says:—The English attacking with strong forces gained ground between the roads from Bapaume and Peronne to Cambrai. Our counter-measures are in full swing.

Artillery Activity.

LONDON, November 21.
Last night's French communique reported that the artillery duel had been somewhat violent in Belgium north of Chemin des Dames and on the right of the Meuse.

LONDON, November 21.
A German wireless communique says:—There was a violent artillery duel from Houthulst Wood to Zandvoorde.

The Situation at Passchendaele. Enemy Exposed to Severe Fire.

ALLAHABAD, November 21.
LONDON, November 20.—A press correspondent at the front states that the Germans are having a bad time around Passchendaele, our guns having, despite the difficult ground, advanced so far since the last push that they effectively command the Roulers Plain and all the enemy defenses in the course of construction. We have forced the German infantry to take up a bad position along the northern end of the ridge. They have no protective line. Bits of trenches hastily dug under a constant bombardment form the only cover and the troops resting around Roulers are continually harassed. Altogether our first week's tenancy of Passchendaele has been a period of grave misfortune for the Germans and a portion of still greater trial to the lower ground now held by the advanced infantry. It will mean a steady wastage of their fighting forces. The alternative is a withdrawal to better ground near Roulers.—("Pioneer").

Allied Aircraft Bomb Ghent. Three Aeroplane Sheds Destroyed.

LAHORE, November 21.
LONDON, November 20th.—A wireless message from Amsterdam states that allied aeroplanes on Sunday destroyed three of the four aeroplane sheds at Ghent and killed seven and wounded forty soldiers.—("C. & M. Gazette").

Palestine Front Another Post Captured. Nearing Jerusalem.

LONDON, November 21.
A Palestine communique says:—Our mounted troops on Sunday occupied Beiturettakhta twelve miles north-westward of Jerusalem. Our infantry yesterday reached a line fifteen miles west of Jerusalem.

Results of First Battle of Gaza.

LONDON, November 21.
The chief feature of the despatch by General Murray dealing with the operations in Palestine from March 1st to June 13th is his summing up of results of the first battle of Gaza. He says:—We took 950 Turks and German prisoners, captured two Austrian field guns, and caused the enemy eight thousand casualties, while we only lost four thousand, a large proportion of which were slight. The failure to capture Gaza was due to the delay on March 26th, owing to fog and to the waterless nature of the country around Gaza, which prevented a successful operation from being a complete disaster to the enemy. He pays a tribute to the utmost gallantry, endurance, and splendid fighting qualities of the troops.

British Captures After Turkish Retreat.

LONDON, November 20.
TEHRAN.—Salvage parties are still bringing in material left by the Turks in their retreat along the Mosul road. Over five hundred rifles and much rifle ammunition have been collected and enemy's loss in field gun and heavy gun ammunition captured and destroyed is considerable. One repairable and one destroyed aeroplane, a serviceable aeroplane engine and many aeroplane parts also fell into our hands. Prisoners taken during the action and pursuit now number 319.

This morning our aeroplanes made a reconnaissance 25 miles north of Tekrit and bombed Turkish shelters. There are no signs of enemy south of this.

Observers confirm the report of prisoners that Turks destroyed the "S. S. Julnar" where she lay in a pool of the Tigris sixteen miles north of Tekrit. The "Julnar" was the ship that attempted to run the blockade at Kut in April last year.

The Palestine Fighting.

LONDON, November 21.
Reuter's correspondent at Egyptian headquarters, wiring on the 19th instant, pays a handsome tribute to the part played by the Scottish troops, who consisted chiefly of Lowlanders in the recent operations. They led the way to the left flank and participated in some of the stiffest fighting. It was on the night of the following day that the

Scottish stormed the Umbrella Hill and a strong position called Little Devil at El Arich. The enemy exploded four mines, engulfing the first wave completely, but the succeeding waves did not hesitate a second but swept over the position. In a subsequent phase of the operations the role of the Scots was the most important. They marched across sand dunes fifteen miles to Wady Hesi. It was heavy going, with guns having occasionally to be man-handled. Arriving at the north bank of the Wady at night time the Scottish charged with the bayonet the position, although it had not been reconnoitred, taking the whole ridge of hills before midnight. At Deiraineio, after they had driven out the Turks and withstood counter-attacks four times during the night, each time recapturing ground, the Scottish for the fifth time returned to the charge and drove out the Turks, who then gave up the struggle. These feats were wonders of dogged persistence after exhausting marches, but their results were invaluable in checking enemy withdrawals, and they led to important captures. On November 10th the "Kilties" were ordered to take heights beyond Ashdod which they again accomplished with the bayonet, making the third night attack in four days. There was a desperate contest at Burkah on the 12th. The enemy had two lines of trenches, a thousand yards apart, splendidly situated with a glacis sloping in front and both supported by strong artillery. Both were captured after bloody work with the bayonet. Later, after seven days' continuous fighting and marching, the Scottish proceeded to attack villages on Wady Robin, which were perfectly screened by cactus and thick plantations. The Scots assaulted them traversing the stretch of bare plain without a scrap of cover and the Yeomanry making a wide urging movement northwards effected the necessary diversion to enable the Scots to rush the position where they took fourteen hundred prisoners. On the following day the Scottish participated in fighting north of the railway junction reaching the Jerusalem Railway. During seven days and nights they covered sixty-nine miles. This was a great achievement because part of the time a heat wave prevailed.

Salonika Front

Reciprocal Artillery Activity.

LONDON, November 21.
A French Eastern communique says.—Reciprocal artillery activity has been resumed on the whole front, notably west of the Vardar in the Cerna Bend and north of Monastir. The Russians repelled enemy reconnaissance in the Lakes' Region. British airmen dropped bombs in the Struma Valley and caused an explosion at Tuzenlu.

Enemy Defence.

LAHORE, November 21.
LONDON, November 20th.—The military correspondent of the "Lausanne Gazette" anticipates that the Germans will establish a strong defensive against General Sarrail whose line, he thinks, is too long to be held.—("C. & M. Gazette").

African Campaign

Fighting in E. Africa.

Camp and Many Prisoners Taken.

LONDON, November 21.
An official communique from East Africa says:—We have occupied Lutshemi southeast of Chivata and also a large enemy camp in the vicinity of Nambindinga north-east of Kitangari. 272 Germans and seven hundred Askaris surrendered. We drove the remainder into the Kitangari valley; 798 Germans have been killed or captured since November 1st.

General

Contraband for Germany. Shipper Arrested.

LONDON, November 21.
AMSTERDAM.—"The Nieuwe Rotterdamsche Courant" says:—Customs officers at Lobith examining an empty barge from Rotterdam for Germany, found a trap door leading to a tank containing four thousand gallons of oil and boxes of soap, gin, and milk.
The shipper has been arrested.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIKER.)

Mr. Montagu's Mission.

The Addresses.

DELHI, November 21.
H. E. the Viceroy and the Secretary of State received two addresses this evening. The one from the Punjab provincial Conference read by the Hon'ble Fazal Hussain expressed complete adherence to the scheme of constitutional reforms passed and adopted by the Indian National Congress and the All-India Muslim League and was emphatically of opinion that definite steps should be taken immediately to give the people of India real and responsible share in the government. The other from the Ahmadiya society for the propagation of Islam, Lahore, pointed out the immediate adoption by his Majesty's Government of the Indian National Congress and the All-India Muslim League reform scheme will not only satisfy legitimate desires of Indian public but will also redeem the pledges given by the sovereign and his ministers and greatly add to the popularity of British rule in India and establish it on a firmer basis dealing at the same time a death blow to all kinds of anarchical ideas. They emphasized the need for special Muslim representation and asked for greater facilities for the observance of Friday and other prayers and demanded the integrity of places of worship such as Mosques and Temples.

Interviews.

H. E. the Viceroy and the Secretary of State granted interviews to Maulvi Muhammad Ali, Maulvi Sadruddin and Dr. Mirza Yakub Beg representing Ahmadiya Anjuman Isbati Islam.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 21.
His Excellency the Viceroy has received the following telegram dated the 20th instant from the Secretary of State for India:—

The British have improved their position on Passchendaele. The Germans have made no further attempt to regain the lost position. It is now ascertained that the Germans losses in the recent fighting were very severe. Nothing important has occurred on the French front. The Italians are offering very determined resistance in the mountains between Asiago and the Upper Piave and have succeeded in holding up the enemy though the Germans claim to have occupied Cimson. The Italians have also prevented the enemy making any further advance on the lower Piave. The enemy are reported to be massing in great strength and rapidly repairing roads and railways and hurrying up big guns in order to strike a further big blow at the Italians before the French and British troops can come effectively into the fighting line.

The British continued their advance in Palestine, have occupied Jaffa and the Turks continued their retirements northwards. In East Africa the Germans have been driven definitely from the Mahence area. The British naval forces chased a German light cruiser to within thirty miles of Heligoland. One enemy ship was observed to be on fire and another had her machinery damaged.

The situation in Russia is still obscure, but it appears that the extremists are now in complete control at Petrograd and Moscow. Efforts at the establishment of a Coalition Government have not yet succeeded.

Address from U. P. Chamber of Commerce.

(Delayed in Transmission.)

DELHI, November 20.
His Excellency the Viceroy and the Secretary of State received two deputations in the afternoon to-day Mr. C. H. Roberts, M. P., Lord Donoughmore, Sir William Vincent, and Mr. B. N. Basu were present. Rao Bahadur Bidhanbar Nath presented the deputation of the United Provinces Chamber of Commerce and in the course of the address said that the economic development was the most important of India's national needs and the question of political reforms had intimate bearing on the solution of its economic problems. For this purpose the Government should be as far as possible representative of and responsible to the people themselves. He further said that the United Provinces should be raised to the status of a Presidency with a Governor-in-Council, one half the members of the Council being Indians and the Provincial Legislative Council should consist of a substantial majority of members elected directly by the people on as broad a franchise as may be found possible. It is necessary to give the Legislative Council a reasonable measure of control over the acts of the Executive. Financial autonomy should be conferred on the Provincial Government with the right of borrowing and imposing taxes and with a free hand in pursuing an active policy of state aided industrial development and commercial expansion. The responsibility of the Government of India in future should be to the Indian Legislative Council and not to the Secretary of State. We beg to propose that one half of the ordinary members of the Executive Council of the Governor-General of India should be Indians and that a majority of the members of the Indian Legislative Council should be elected, care being taken that the Indian industrial and commercial interests receive adequate representation. He would give to the Indian Legislative Council powers similar to those of Provincial Legislative Councils in respect of the departments under the Government of India. Above all it is important that the Government of India should have the right of determining the fiscal policy.

Address of Ahir Bhattiya Community.

The address of the Ahir Bhattiya communities of India was read by Babu Ganga Ram, Pleader. The deputation after welcoming Mr. Montagu to India made suggestions for the education of Ahir communities which was still very backward in many respects. His Excellency the Viceroy thanked the members of the deputation.

Behar

Trial of Behar Rioters. All Accused Sentenced.

ARRAH, November 21.
The Special Tribunal yesterday sentenced all accused charged with looting three villages on the 29th September except one. Two ringleaders received ten years transportation, nine seven years, one, three years rigorous imprisonment and the remainder five years' rigorous imprisonment. In the course of their judgment the Tribunal stated that the evidence showed Korbani had existed continuously in the villages. Responsibility for the compromise lay primarily on Mr. K. P. Singh, Barrister-at-Law, which disposed of the allegations that it was inequitable or oppressive. The Tribunal praised the work of the S. D. O. The intention of the mob was not merely to stop Korbani but to fool and terrorize Mahomedans. It was a deliberately engineered conspiracy. They commended the action the police officers, especially Mr. Sanyal, D. S.P. and of a Brahmin Sub-Inspector. In passing sentence the Tribunal stated that the large Hindu mob mainly composed of the higher castes attacked and looted Mahomedans to terrorize them for doing what they had been doing till 1916 without interference.

BRIEF TELEGRAM.

In connection with the decision of the Zamorin's Retate authorities prohibiting Tiyyas and other polluting castes from using the Municipal roads around Talli temple and tank, on Sunday last, over 50 Tiyyas went through the forbidden streets while evening puja was going on in the Talli Temple.

విరోధామహాసంగ్రహము

(తెలుగు భాష)

అమెరికా

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు;

మిత్రమండలివారు.

అండను, నవంబరు 20:— వార్తాసంగ్రహమునా కిట్లు చెప్పవచ్చును:— నేటికినీటికి దానిని విధిగా ముద్రాపించుచున్నాము. దీనిని వివిధభాషాభివృద్ధి కారులు, అమెరికా ప్రతినిధి సంఘమువారు ఒకసారి జేసిరి. ప్రతినిధుల వాదించుచు అభ్యుత్పత్తి వహించిన లాయరుజార్జి గార్డు చెప్పిరి. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల ట్రెజరీరు సహకారమున మిత్రమండలివారిలో బనిచేయదగునను సంగతి నాటించుటకు సభ సమావేశమయ్యెను.

ప్రస్తుతపు మహాయుద్ధమున నన్నియు ప్రాముఖ్యము లేదు. మేము రెండు కృత్యములను జేసికొంటే నధికముగ గన్పించుచున్నది. యుద్ధరంగమునందలి నైతికతను నాకానిర్వాణములు. రుస్సోదేశ సహాయము శూన్యమగుటవలనను ఇట్టి సేవకకు తరుచుబడుటవలనను సాధ్యమైనంతవరకు అమెరికావారు తాము పంపించ గలిగినన్ని వైద్యములు నంపు టావశ్యకమైనది. మొదటిపదిలక్షలమంది నైతికత లేకవేగము వచ్చుచున్నది. దేశానికొకటే తాను మహా తుపాకులపహునాడు. బ్రిటిషు నాకానిర్వాణకానివారు యుద్ధపుపనిముట్లను తయారు చేయుటలో పూర్తిగా నాక్రమింపబడిరి. అందువలననే జలాంతర్గాముల దుండగము లభివృద్ధిమొంద లేదని వారు తలచుచున్నారు. 1918-వ సంవత్సరమున సంపాదించిన మొదటి 60 లక్షలటన్నుల బరువుగల నాకలెప్పుడొపబడునదియు గానిని బట్టి మిత్రమండలి కష్టమెప్పుటినుండి ఎంతవరకు తొలగునదియు నిశ్చయింప బడగలదు. నాకానిర్వాణమున నమెరికావారి సామర్థ్యము ప్రతివారికి నాశ్చర్యము గలిగించునట్లుకు సందియుచున్నది.

పిమ్మట రెండవతరగతి ప్రాముఖ్యత వహించునది విమానములు. వైమానికదళములు నాకలవలె నశ్వంతావశ్యకములను సంగతి ప్రతివారికి దెలియును. మంచి వైమానిక దళములను అమెరికానుండి బయలుదేరుగలరు. మంచి వైమానిక దళము వలయు దైవసహసాదు గుణములు పాటిక బ్రేమగలవారు. అమెరికాదేశపు వాయుభారము బ్రిటిషు వాయుభారముకంటె వైమానికాభివృద్ధి కెక్కుడు అనుకూలముగ నున్నది.

తిరువాత ముఖ్యముగ పరిగణింపదగినది ఆహారవ్యవస్థ. ప్రపంచమునందలి భాగ్యపు కొటాములన్నియు, ముఖ్యముగ రుస్సోదేశమును తగినసమయమునకు పనికిరాకున్నది. యూరపు పంటలు దినదినము క్షీణించుచున్నవి. అందువలననే మిత్రమండలివారు ఉత్తర అమెరికావారి సహాయము సాధారణముగ నైతికతను నిర్బంధించుచున్నది. మిత్రమండలివారికి సహాయ మొనరించుటకును, యుద్ధరంగమునకు నైతికత నావార సాధ్యమగు గొప్పోడుటకును బ్రిటిషువారిలోనే చాల కఠిన శాసనములు ఉపయోగింపబడును. తక్కిన మిత్రమండలివారు ఇట్టి ప్రాస్థానములను విరోధించుటతో గలసి దారుణముగ పోరు నలుపడును.

శత్రువుల ముట్టిది దృఢదీక్షచేయుట మూడవతరగతి ప్రాముఖ్యత వహించుచున్నది. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములను, యూరపు పశ్చిమదేశములు వెక్కిరింపుటకు ఐకమత్యము మొదినవారు జర్మను మిత్రుల కాధికారిత్వము ఎక్కువగా పెట్టి దీని గలిగింపగలరు. అమెరికా నావికుల అమూల్య సహాయమును, అమెరికావారి ధనసహాయమును, తిదితర సహాయములను లాయరుజార్జి గార్డు భిక్షముగ ప్రకటించిరి. ప్రాపంచిక స్వేచ్ఛ నింకను భయపెట్టుచున్న రక్తసి నశ్వోన్మ సహాయమున నిష్పక్ష దేశీభవించిన ప్రబల ప్రజాసత్వజాతులు పూర్వముగ పరాధించి నాశనమొనరింపగలకనుట స్పష్టము.

నావికాధికారి దెన్నుగాను

సంఘము వారికి గావించిన సత్కారములను తిరు సముద్రము దెవులు కట్టుపలికిరి. జనులందఱును హాయిగను, స్వేచ్ఛగను జీవించగల తమ యధికారముల ననుభవించునట్లు చేతనైతే సహాయము మొనరించుట కమెరికానిశ్చయించినది. ఇదివరకు మిత్రమండలి వారు స్వావభవమున నేర్చుకొనిన సంగతులలో వలయున్నట్టిని గ్రహించుటయే ఈ ప్రతినిధి సంగ్రహాద్దేశ్యము. అట్టి యవకాశములు పూర్తిగా

తమ కీయబడుటకు వారెంతయు కృతజ్ఞులు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు మనోవాక్యాను కర్మభి యుద్ధమున విజయవంతముగ తుదకుట్టింప బూనుకొనినవి. యుద్ధవిజయాధ్యము మన ముల్లలలో గాని నావలలోగాని ప్రయత్నములలోగాని కా గర్వి నిర్వహణ మందు గాని అసంగత్యము లించుకయు మెచ్చియునని ప్రెసిడింటువిల్సనుగారు చెప్పిన వాక్యమున కాదేశములందఱు మనఃపూర్తిగా నొప్పుకొనిరి. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రము లొనరించిన పలువిధములగు సన్నాహములను సహాయమును వివరముగా దెలిపి నైతికతల తర్ఫీదు చేయుటయు, నాకానిర్వాణముల నిర్బంధములను, ఆయుధ సామగ్రిల జేయుటయు మామ్రమేగాక ఆహార పదార్థాధిక విషయమునను, వైమానికదళాభివృద్ధి విషయమునను అనేక ప్రయత్నముల గావించిరి. పిమ్మట సభవారు అనుక్రమణికా కార్యవిధానమును తర్కింప నారంభించిరి.

ఆహారపదార్థములు-మిత్రమండలివారు.

అండను, నవంబరు 20:— ఆహారపదార్థములను మిత్రమండలి వాదనలనినదను నుత్తరపున ప్రజలంతరగతి పాటించిరి గారు. కాని కొన్ని వారములలో వా రాయుత్తరపున పాటించువందనయెడల ఆహారపదార్థములు మిత్రముగ వాడుకొనవలయునని నిర్బంధింపబడునట్లు ప్రభువులసభయందు రొడ్డా ప్రభువుకనెను. ధరలు విస్తారముగ పెరిగి యుండుటచే, వ్యక్తులు లాభమును మూటగొట్టుకొనుట విస్తారముగ నణగిపోయినది.

అండను, నవంబరు 20:— పంచొమ్మిదేండ్ల ప్రాయము వచ్చిన పిమ్మట నైతికతను నావికులను వోట్లవచ్చుట కధికారము గలిగియుండుటకు ప్రజలసభ వారందఱు సంకల్పించిరి.

ఆహారపదార్థవ్యవస్థ.

అండను, నవంబరు 20:— ప్రభువుల మండలిమున రొడ్డా ప్రభువు గారిట్లు చెప్పిరి. గ్రేటు బ్రిటనునందలి ఆహార పదార్థములస్థితి నిరుతికంటె వెక్కిరింపు సంతోషకరముగ నున్నది. భయముగలిగించలేదు. కాని ప్రాస్థ ఇట్టిదేశములకు నూడ. నాహారపదార్థముల సంపవలసి వచ్చుటచేత ఆహార పదార్థనియంతము నిర్బంధము గావించబడవచ్చును.

జనరలంసూడ్ గారి మరణము.

అండను, నవంబరు 19:— రాజుగారు మెనపాటేమియా సర్వసేనాని కిట్లు తంతింపిరి. — అత్యంతవిచారకరములను భయంకరములనుగల సందర్భములలో హిందూదేశమునకు సామ్రాజ్యమునకు నమూనవును సహాయము మొనరించిన జనరలు మూడే గారి మరణవార్త నాకత్యంతసంతాపము గలిగించినది. మెనపాటేమియా నైతికతలతోబాటు మిత్రమండలి వారును నేను నానైతికతలతోబాటు వారి మహాక్షమశాస్త్రములను యగు అధికారి మరణమునకు విశేషముగ దుఃఖించి చున్నాము. అయిననతడేకాన్యమునకు సత్కృత్యములను జేసి ప్రాణముల నిర్మించినో యక్కాన్యమును నజయనంతముగ పూర్తిమొందించుట కతినిష్ఠాపకము మీకంత్యతోంసాహము మొనగు నని నేను నమ్ముచున్నాను.

ప్రాచుర్య

సమర నిర్వహణము.

పరాను ప్రధానమంత్రి.

మేరిసు నవంబరు 19:— పర్యవసాములు మరింత తేజోవంతముగ నుండు నిమిత్తము రెండింటి కిక్కితోడ యుద్ధమును సాగింప నిశ్చయించినట్లు రాజ్యాంగసభయందు క్లెమెన్సో గారనిరి.

జర్మనీయులు ముట్టడించి తరుముటకు

అండను, నవంబరు 20:— పరానువారిట్లు ప్రకటించిరి. — మూజునది కుడిగట్టున చీకొ నామము అరణ్యరంగమున జర్మనీయులు ఫిరంగులను తీరముగాల్చి సామంతాన్య ఉత్తరభాగమున ముట్టడించిరి. శత్రువైద్యములు మానగలవలన చెదరగొట్టుట డెను. కొన్ని మాత్రము మామొక్క ముందటిస్థానమున ప్రవేశింపగలిగినవి. అనంతరమున మేము జర్మనీయుల తలపడి యాస్థానముననుండి వారలను తరిమివేసితిమి.

వేమెనడిలుయొద్ద జర్మనీయుల దురవస్థ.
అండను నవంబరు 19:— ఫిరంగుల గొనిపోవుటకు నేల యనుకూలముగ నుండకపోయినను, మా ఫిరంగు లెట్టెట్టా రూలర్సు సమభూములపై గురిచేయుట కనుకూలమగు స్థానములకు గొనిపోబడియున్నవి. శత్రువులు రక్షణ సాధనములు నిర్మితమగుచున్నవి. వీటిపై నూడ మా ఫిరంగులను గురిచేయవలసినట్లు. కనుక వేమెనడిలు పరిసరములను జర్మనీయుల కృత్యంబు వీనముగనున్నది. పర్యవంత్తి యుత్తరభాగమున జర్మనీయుల పదాతిదళములు తరలుచొచ్చునట్లు నర్పితిమి. ఈ స్థానము వారల కనుకూలంపక యున్నది. ఈ వైద్యములకు రక్షణసాధనములు లేవు. అతి త్వరితగతి కొన్ని కందకముల ద్రవ్యమును మన్నుని. కాని కందకముల ద్రవ్యమును మండ మేము ఫిరంగులను కాల్చుచుంటిమి. ఈ కందకములు తప్ప జర్మనీయులు మరుగునొందుటకు వేరొక యాధారములేదు. రూలర్సు చుట్టున పీఠాంతి మొందుచుండిన జర్మను సేనలను విగతము చేధించుచుంటిమి. వేమెనడిలు మావశమైన ప్రధానవాసమున జర్మనీయులు చెప్పరాని యిసుగుల నందిరి. వీరల పదాతిదళ మింకను దుర్భర మగు వ్యవస్థయందున్నది. వీరి సేనలు వ్యర్థముగ క్షీణించిపోవును. కనుక ఈ స్థానమును వీడి రూలర్సుకు బోవుటకుంటె వీరికి గల్గవలయు తగు.

శత్రువులదళ తీవ్రత

అండను, నవంబరు 21:— బెల్జియములో మేముడెనుడేమునకు తుత్తరమునను, మూజునది కుడిభాగమునను శత్రువులదళములు తీవ్రముగ నుండె నని పరానువారు ప్రకటించిరి.

అండను నవంబరు 20:— హూటూల్సు అరణ్యము మొదలుకొని జాండువూత్సాయవరము ఫిరంగిదళ ద్వంద్వ యుద్ధము భీకరముగ నుండె నని జర్మనీయుల వాసువార్త వివరించుచున్నది.

క్లెమెన్సో పరిపాలనము.

రాజ్యాంగసభవారి విశ్వాసము.

వ్యారిసు నవంబరు 20:— వివాదముల నన్నిటిని మరచి, స్వార్థరాహిత్యమున నైకమత్యముతోడ, వైద్యభారములను భరింప సన్నద్ధులమై యుండవలయును. యుద్ధరంగమున మిత్రమండలివారి వైద్యములు సామ్రాజ్యవైద్యమున శత్రువులదళములను మేయున్నది. సీన్యములయందే గాక మిత్రమండలియుండునూడ నిట్టి సామ్రాజ్యవైద్య మొదలను గానగను. స్వరక్షణార్థము ఫార్మిన్సజేశ మిడుమలనంద సంసిద్ధమై యున్నది. లాటియ ద్రోహులగు జర్మనీయులను క్షింప పరాను దొరతనమువారు దీక్షవహించి యున్నారు. రాజకీయములు, నైతికవ్యవహారములు మున్నగు సమాచారమును గూర్చి, యుక్తమగుపరిక్ష నెలకొల్పుటకునేగాని నిర్లక్ష్యమగు కట్టుబాటుండనేరవు. పరానువారి దృష్టి సమరకార్యములపైనే కేంద్రీకరింపబడును. ఇతర విషయములు వారిదృష్టి నాకర్షింపవని రాజ్యాంగ సభయందు క్లెమెన్సో గారు గంభీరముగ మహానిశించిరి.

క్లెమెన్సో సాటికవర్తనలను విశ్వసించియుండి ట్లొక తీర్మానము సభయందు వామోదేయమయ్యెను.

సంతృప్తికరములగు యుద్ధములు.

అండను, నవంబరు 20:— రిడ్ డగ్లసుపేగుగారు నేటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించిరి:— తెల్లవారిన మొదట మేము నెంట్లకెట్టిను, సార్వీనదుల మధ్య సంతృప్తికరముగ ననేక యుద్ధముల మొనరించితిమి. విశేషసామగ్రిని బట్టుకొంటిమి. ఖైదీల నింక లెక్కింపలేదు.

వాయుభారమేమియు బాగులేదు. తుపానువీచుచున్నది. వైమానికదళ చాల కష్టముగ నున్నది.

శత్రుల ఫిరంగులు తీవ్రముగ నున్నవి. అందు ముఖ్యముగ జానినీన పాశ్చేంద్యులీల ప్రాంతమున నది మరియు తీవ్రముగ నున్నది.

అంగ్లవిమానముల సంచారము.

అండను నవంబరు 21:— నేటి యుద్ధమున విమానములు పెక్కుటను కుత్తరమున 28 మెట్లు సంచరించినవి. మార్గమున తురుష్కు స్థానములపై బొంబులను వేసిరి. ఈ ప్రదేశమునకు దక్షిణమున తురుష్కులున్నట్లు గానగాదు. పెక్కుటనుకు 16 మెట్లు తుత్తరమున పైగిరి ప్రవాహమున నుండి జుల్మారు నాకను తురుష్కులు దగ్గ మొనరించిరి కైదీలు చెప్పిరి. కైదీల వాక్యములను విమానములు ధ్రువపరచినవి.

భారతదేశము

నేడు: రేపు

ఆధునిక చిహ్నములు.

ఎస్. కె. రాట్టిపుగారిచే వ్రాయబడిన యీ వ్యాసము "దేవతానామ" పత్రికలో ప్రకటితమైనది:—

భారతదేశ పరిణామమున సంస్కృత ప్రారంభమైనది. ఈ విషయమునే ప్రభుత్వమువారు ప్రకటితము గావించిరి. మరియు భారతదేశాధికారుల లిపిలిపిల మార్పుల సంగీకరింపుచున్నారు. రాజకీయ భావములయందును, కార్యములయందును కూడ ప్రభుత్వసంగ్రామము ప్రపంచము నంతట మార్పు సేందింపుచున్నది. ఈ విస్తృత సంపూర్ణత సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము నందుకలె మరియొచ్చుటను అంత కష్టముగా గానవచ్చుటలేదు. యుగమింకను ఆరుమాసములు సాగక పూర్వమే, అనేకులు భారతీయలెవరినైనను పీఠ్యుట నూతనసామ్రాజ్య నిర్మాణము జరుగుననియో, అందు హిందూదేశము యితరదేశములతో సమానమగు స్థానము నాక్రమింప గలదనియు చెప్పి మొదటిది.

పది వత్సరములకు భారతదేశ స్థితిగతుల నెరిగిన వారట్టి వాక్యము లా కాలమున నాభాగిణముల నెలకొల్పినది తలంపకపోదు. కర్ణాటకపాలనమున గల పరిపాలనాకాన్యమున, హిందూదేశ మెప్పటికిని మార్పు నొందజాలదను ప్రభుత్వము వారి నమ్మకమును మనకు జ్ఞాపకము వచ్చుచుండును. కర్ణాటక ప్రభుత్వముక్రింద భారతదేశమునకు రాజకీయ సంస్కరణములకై గాక, కార్యనిర్వాహక వర్గాధికారాభివృద్ధికై ప్రయత్నములు జరిగినవి.

1909 సంవత్సరపు సంస్కరణములు

భారతదేశమునను, యితరదేశముల యందును పురోవృద్ధి ప్రయత్నములు, 1906 సంవత్సరపు యెన్నికలు జరిగిన పీఠ్యుట ప్రారంభమైనవి. జాను మార్చి 1907 ఇండియా కార్యాలయమున కార్యదర్శి పదవికి వచ్చిరి. అంతట, సామ్రాజ్య రాజనీతిజ్ఞతయందు రెండవదశ ప్రారంభమై, సభాశాసనము నిర్మితమైనది.

మార్చి సంస్కరణము లతి స్పష్టములని చెప్పవచ్చును. ఈ కాలపు మనదృక్పథముతో తలెక్కించిన యెడల నవి మిగుల నసంపూర్ణముగ నున్నవి. కాని, నిరాశానూతములగు అరాజకీయ కార్యములు ప్రభువులను హిందూదేశమున కెట్టి లాభముల నొసంగరాదని ప్రోత్సాహ పరచుచున్న 1909 సంవత్సరమున అధికార బాధ్యతగల యెట్టి యువార స్వభావులను ఆ సంస్కరణముల నాచరణలోనికి తేగలిగి యుండజాలరు. మార్చి ప్రభువుగారు భారతదేశమున కొనర్చిన ఘనసేవ యొక వాక్యమున జెప్పవచ్చును. వీరు నిరంతరంబాధికార సామ్రాజ్యమును తగ్గించి, ప్రత్యేక నియోజక విధానము నవలంబించి, శాసనసభలో అధికార సభ్యులసంఖ్య హెచ్చుగ నుండు నటులజేసి, భారతదేశమున మౌలికగ్రామవారిని నిర్మాణ నియమించి, కార్యదర్శిసభలో మొదటి భారతీయసభ్యుల నియోగించి, హిందూదేశ విషయవర్గము మార్పు సేందించి, దేశమున కత్యంతోపకారము గావించియున్నారు.

నిరంతరంబాధికారుల కార్యములు.

సంస్కరణముల దృఢీకరించుటలో నిరంతరంబాధికారులు కొంతవరకు కృతకృత్యులై నటుల సత్యము. హిందూదేశాధికారుల లీ నూతన సభల అధికారమును తగ్గించుట కనేక శాసనముల గావించిరి. సంస్కరణ పక్షమువారితో ఆంగ్లో ఇండియనులు, "మిత్ర సభలు" చే కూరినవి. వానితో తృప్తిపెంది, మిలాని విప్లవకారుల నణగద్రొక్క యత్నింపును. ఇంక "నేమియు నాంధ్రంబుడ"ని పలుకుచున్నారు. హిందూదేశాధికార వర్గమునా రిహార్సులు కనీస మొకతిరము వరకును చాలునని అభిప్రాయ పడినట్లు తెల్లమైనది. సంగ్రామము లేని యెడల యీ అభిప్రాయము సరిగాక పోయి యుండును. 1914 సంవత్సరములో నిది మాయమై పోయినది.

నూతన వాగ్దానము.

కడచిన మాడుమాసముల నుండియు యువారవిధాన ప్రకటనములకట్టి వెంట సెనటి వచ్చుటచే ప్రభుత్వము వారి అభిప్రాయము వ్యక్తమైనది. మాంట్యాగుగారును, సహాయకార్యదర్శి విలింగ్డను ప్రభువుగారును యీ విషయమై మాట్లాడిరి. మరియు అగస్త్యశైలిలో శాసనసభలో ముచ్చటించుచు, కార్యదర్శిగారు రాక పూర్వమే ఆంగ్లో హైందవదేశ పరిభ్రమింపులను

సరింపుచున్న విధానములగుర్చి నుడివియుండిరి. కాని బాధ్యతానియము మూత్ర మిక నిర్మితము కావలసియున్నది. ఏకారణముచేతనైనను శాసనసభలలోగాని, పార్లమెంటు సభలలోగాని యున్న భారతీయులకు బాధ్యత నొసంగకపోవుట వలన నీవిధానము నకపాయము వాటిల్లి గలదు. ఇట్టి సమయముల యందు దింతకు పూర్వము సర్వాధికారము ననుభవించిన పృథుత్వము తనఅధికారమును గోల్పోవుట కిచ్చుకొంపకపోవుట సహజము. ఏక రాజనిరంతరంబాధికారమును కొంతవరకు సమర్థింపవచ్చును. స్వపరిపాలనమును స్వవిధముల సమర్థింపవచ్చునని ఆంగ్లేయుల అభిప్రాయము. ఇక, సామ్రాజ్యత్వ లక్షణముల నగపరచుచు, నిజముగ నట్టి లక్షణ విరహితమగు ప్రభుత్వ విధానమును సమర్థించుట దుస్సాధ్యము.

ఈ సమస్య పరిష్కారమున గల ముఖ్యవిషయ మేమియన, అస్పష్టమైన చెప్పినట్లు యొక ముందు నిర్మితమగు సామ్రాజ్యమున బాధ్యతగల స్వపరిపాలనము ననుభవించు హిందూదేశము గౌరవమునకు స్థాన మొసంగబడ వలయును. అసతీ మానసుగు రాజభక్తి జూపిన ఆదేశమునకు మన మీగౌరవము జేయవలయును. హిందూదేశ వాగ్దానత్రికల అవినయదల సంగతి సందర్భములు తెలియగలవు. ఆంగ్లో ఇండియను, కొంతవరకు అధికారగర్వాభిప్రాయముల దెలుపు "పైయు ఆఫ్ ఇండియా" మున్నగు పత్రికలు, అన్ని కక్షలవారకు స్వపరిపాలనము నందిన హిందూదేశము, ప్రజాస్వామిక జాతులు గల సామ్రాజ్యమున నుండవలయునని అంగీకరింపుచున్నారని యుద్ధోపేక్షించుచున్నది.

ప్రతికూలురు

కాని, ఆంగ్లో ఇండియను పత్రికలలో కానకగు కొందరు ప్రతికూలురు గలరని చెప్పవలసివచ్చును. వారు కార్యదర్శిగారిని హిందూదేశమునకు రాకుండగ జేయ ప్రయత్నించి, వీరెంటు విమోచనము నూతగా గొని పురోవృద్ధికరమగు ప్రభుత్వవిధానమును ఖండింపుచున్నారు. వీరింగు నిఫలమనోరథులగుదురు. వీలనన ప్రజాస్వామికముగల ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారి నూతనోద్యేమల సంగీకరించుచున్నది. కాని మాంట్యాగుగారును, రాజప్రతినిధి గారును వీరి నెదుర్కొనుటకు సంసిద్ధులై యుండవలెను.

అనకాళము, అనసరము.

ఈ తరుణమున మిగుల గణనీయమగు దూరదృష్టితో వర్తించుటవలసివచ్చును. ఈ వత్సరములలో గలిగిన అనుభవజ్ఞానమువలన, ఢిల్లీ అధికారుల లీ విషయమును సంపూర్ణముగ గ్రహించిరి నమ్మకము గలుగుచున్నది. ఘనవిషయములకు ఘనముగనే పరిష్కరింపవలెనని ఈసంగ్రామమువలన మనము నేర్చుకొంటిమని టాప్ కెటిల్ గారు నుడివియున్నారు. ఇది అన్ని జాతుల విషయములకును, అందు ముఖ్యముగ ఆంగ్లేయ భారతదేశముల అన్యోన్య సంబంధములయెడలను అనువర్తించును.

ప కటన.

963

ఇందుమూలకముగా అందరికి తెలియచేయడమేమనగా గుంటూరు పెంపొరరి సబుకోర్టుఫయల్ 15/14 నెంబరు యింసాల్వెంసి పిటిషనరు మండవెంకట కృష్ణయ్యకు పూర్ణమైన హక్కు కలిగినట్లు కొంత ఆస్తిని కనుపరచి యానెల 27-వ తేదిన పొన్నూరులో వేలము వేయుచుమని గుంటూరు జిల్లా అఫిషల్ రిజిస్టరుగారు యానెల 18 తేది గల దేశాభిమాని పత్రికలో ప్రచురించి యున్నారు. ఆయాస్తియందు మండవెంకటకృష్ణయ్య కుమాల్లయిన మండవెంకటరత్నయ్య వెంకటసుబ్బయ్యలకు 2/3 వంతులు హక్కు కలదనియు కాబట్టి దానిని పూర్ణముగా విక్రయించుటకు అధికారము లేదనియు మొదలయిన సంగతులతో అఫిషల్ రిజిస్టరుగారికి రిజిస్టరు నోటీసు యియ్యబడియున్నది. కొనుగోలుదార్లందరు సదరహి వేలము ఆస్తియందు వెంకట రత్నయ్య వెంకట సుబ్బయ్యలకు 2/3 వంతు హక్కు కలదనియు, పూర్తిగా అమ్ముటకు రిజిస్టరుకు హక్కు లేదనియు అందుకు వ్యతిరేకముగా జరిపిన రిజిస్టరుగారున్నా వేలము విక్రయదార్లన్నా వై 2/3 వంతులకు హక్కు పొంద నేరరనియు మండవెంకట రత్నయ్య వెంకటసుబ్బయ్యగార్లకు కలుగు నష్టమునకు చేయు చర్యలకు జవాబుదారీ చేయవలసి వచ్చుననియు తెలుసుకోవలెను.

20-11-1917.

మండ-నరసయ్య.

నెల్లూరు జిల్లా మునసబుకోర్టులో

O. S. No. 980 of 1917.

Between:—

(953)

1. చుండూరు కామయ్య } ... వాదులు
తెల్లి వల్లె రా 25 గురు }

AND

1. మకాలవీ మహమ్మద్ జియా } ప్రతివాదులు
ఉద్దేశ్ అహమ్మద్ అన్ సారి }

వల్లె రా అగ్రరు

పైన చెప్పబడిన వాదులు సివిల్ ప్రొసీజరుకోడు 1-వ ఆర్డరు 8-వ ధూలుప్రకారం పై కోర్టువారి ఉత్తరువునబొంది, నెల్లూరుమునిసిపలు సరిహద్దులలో నివసించియుండు హిందువులకు ప్రతినిధులుగా, పైన చెప్పబడిన ప్రతివాదులను సహ సరిహద్దులలో నివసించియుండు మహమ్మదీయులకు ప్రతినిధులుగ చేసి, సదరు మ్యునిసిపల్ సరిహద్దులలోని అన్ని పట్లకు వీధులలో సర్వకాలములయందు హిందువులకు సంబంధించిన సర్వవిధములైన ఉత్పన్నములను మేళతాళములు తప్పెటలతోటి తీసికొని పోవుటకును నచ్చుటకును సదరు హిందువులకు హక్కు ఉన్నదనియు, సదరు హక్కు మహమ్మదీయుల మనీసులలో (Congregational Worship) జరుగు సమయములో (పదుగురు చేరి ప్రార్థన చేయు సమయములో) అనగా ఉదయము 6 గం. మొదలు 8 గం. వఱకు, మధ్యాహ్నము 12 గం. మొదలు 2 గం. వఱకును, సాయంత్రము 6 గం. మొదలు 8 గం. వఱకును సదరు మనీసులకు ఇరు ప్రక్కల 20 గజములదూరమున హిందువులు తమ మేళతాళములను తప్పెటలను నిలుపవలసినదను విషయమునకుమాత్రము బోబడియుండవలసినదనియును డిక్లేరుచేయుచుకొని, సదరు హక్కులను పైన చెప్పబడిన హిందువులలో అందరు కాని, కొందఱు కాని అనుభవించుటయందు మహమ్మదీయులలో యెవ్వరు కాని, సర్కారువారికి అర్జీలను పేటుమెంట్లను ఇచ్చి హిందువులయొక్క సదరు హక్కుకు భంగకరములగు ఉత్తరువులను కలుగచేయుటద్వారాగాని, గలభాలుచేయుటద్వారాగాని, మరియేవిధముగాగాని, అటంకముగాని ఇతర అభ్యంతరము గాని కలుగచేయకుండు నటుల Permanent Injunction పొందుటకు పైన చెప్పబడిన దావాను దాఖలుచేసియున్నారు. సదరు దావాలో వాదులుగా చేర నుద్దేశించియుండు నెల్లూరు మ్యునిసిపల్ సరిహద్దులలోని హిందువులును, ప్రతివాదులుగా చేర నుద్దేశించియుండు సదరు సరిహద్దులలోని మహమ్మదీయులును, 1917 వ సం॥ నవంబరు 27-వ తేదీని గాని అంతకు లోపలగాని కోర్టువారి యుత్తరువును పొంది అట్లు చేరవచ్చునని ఇందు మూలకముగ సదరు మ్యునిసిపల్ సరిహద్దులలో నుండు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును తెలుపుచున్నాడను.

NELLORE } Y. Venkatachelam
12-11-17) Pleader for Plaintiffs

అమృతాంజనము

భిక్షు నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బిలోనూ నీరా 1-1 1/2 డి-8-0 తంగిళ్లల మామ్యము. పాశ్చాత్య నొప్పుల కారణమున. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును. అవస్థానికలచే హిందూదేశ మందు తిండిచేయబడు మించుకలము. నీనిని విదేశములలో కూడ దామయియున్నది. అమృతాంజనము, దీనిని, కొంబులు అండ్ మదరాసు.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యే వధములు.

చ.ల.		రూ.
చంతాక్షరము పండ్లతోముట్టకు	...	0-2
చీరకసాయము మాత్రము ఆచార్యమునకు	...	1-4
దంతకులహరి పండ్లతోముట్టకు	...	0-8
వజ్రగుళిలు ధాతుపుష్టికి	...	1-0
జ్వరహరి ధాతుపుష్టికి	...	1-12
మూలకంజుల తైలము డబ్బి 1-కి	...	0-12
తేలుచుండ తెలుగులుకు సీసా 1-కి...	...	0-9
శీతాంజనము కంటివ్యాధులకు	...	0-4
శలరామాయణ చంద్రికలకు	...	0-6
గజ్జికైలము గజ్జికైలకు డబ్బి 1-కి...	...	0-3
వాముకర్పూరము సీసా 1-కి ..	...	0-6
తేలకు నుండు సీసా 1-కి	...	0-4
రామర తైలము; రామర, కీటకు	...	0-6
కుంభకు తైలము డబ్బి 1-కి	...	0-4
కుంభకైలము సీసా 1-కి	...	1-0
కథహరి కీటకులకు డబ్బి	...	1-4
కథహరిమాంసం కల్పనములకు డబ్బి 1-కి	...	0-3
చాయపువోట్లకు నుండు	...	1-0

శీతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

రూ.		చ.ల.
0-12	మోహినీతైలము మోహుకులమెరుగుటకు	0-12
0-0	లోమహరి కంఠకులు టెండుటకు	0-0
1-8	ఉబ్బునమునకు మందు సీసా 1-కి	1-8
0-10	కస్తూరమాత్రము పెద్దవి, మంచివి 50-కి	0-10
1-0	నుఖభోగి మాత్రము	1-0
1-0	నుఖభోగి తైలము పుండ్లకు	1-0
0-3	విశేషములకుమాత్రము డబ్బి 1-కి	0-3
0-8	గ్రహణి మాత్రము డబ్బి 1-కి	0-8
0-12	రోజువేదన మాత్రము తలనొప్పిలకు...	0-12
0-3	కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి	0-3
1-0	రేగకు ద్రావకము సీసా 1-కి	1-0
1-0	కుంభకు మాత్రము, కుంభకువ్యాధులకు	1-0
0-8	కుంభకు నూనె సీసా 1-కి	0-8
0-8	కుంభకైలము, నుఖకాంతికి	0-8
0-6	రసకైల తైలము కీటకులకు	0-6
0-6	కన్యకాలహరి చెవిపోటుకు	0-6
0-3	జ్వాలాది మాత్రము మలబద్ధమునకు	0-3
0-8	జంతువాతహరి ఎమిడికలకు	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

శ్రీశ్రీశ్రీ గోపాలకృష్ణ గోకలగాని నక్కని
రంగుల చిత్ర వణిము
ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

శ్రీరాధాంబ
ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.
సంఘమరాచార సంస్కరణమునకు మార్గ
మించుజూపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజీ వేరు.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరిమిత రక్తములన జనించు బాధ్యములకు కీటకుమంటి మందు. కుతువులను, మచ్చలను, గండములను
చండ్రును, ప్రాతనిష్ఠలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన ౩ క్షకుక్షు కారిణి (28)

వనోపధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యమధ్యమ అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. కీరముగండలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణసంబంధమును రోషములను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 షోసుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రొద్దెరు:- పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

విక బాషాలివి ప్రశంస

ఇది శాస్త్రాలకు అపూర్వము విశేషము.
వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రనర్మకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రకాశింపబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈ మురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు
నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము
కలిగినవారికి మృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుదురు. ఈ సాలామిసిరి
మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము లోలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర
కాలము నుఖముగ జీవించుదురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, ధాతువు
మూత్రముతో కలసిపోవుటమానును, నీరుచురు కుమానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము
కలుగును, రక్తము వృద్ధిచుగును, ఆకలియెక్కువ యగును, చక్కగమలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరి
అనునది ఒకజాతిపండు. ఇది కాబూర్, కాందహార్ జేతములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు

ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన మనశ్శక్తి 4 గురు మనస్థితిబలము ఆశేకమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను
సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయో
గించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-8 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపానపత్రిక పార్కులతో పంపబడును.

15 తులాల డబ్బివెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం. 5, అవస్థురోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మాంటు రోడ్, మద్రాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాఖ్యమైన
వెలకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
(945) మేనేజరు.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్ల దినుసులు.

మెడ్యు పొందిన సేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు
విధమైన చెట్లదినుసులు యింక అనేక విధము లయిన మొ
క్కల దినుసులు సీమ కానుకూరలు నాటుకాయకూరలు
విత్తనములు సరసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు
అర్హణా స్థాంపుపంపితే, పటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటలా
గు పంపుతాము. జాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

ఎస్. కె. వి. కాదర్ మీరాసాహెబు.

విత్తనములు, మొక్కవృక్షకుడు.

(959) కుమారస్వామిపట్టి, సేలం.

అమృతాంజన అనలేహ్యము.
ఈ లేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి
కాశ్మీరినుఖము నొసంగును. 219
ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.
ప్రస్తుతము శాకభక్షిణులము అను పుస్తకమునకు
వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.
వైద్యశాస్త్ర మనీశంకర్ గోవింద్,
ఆతంకన్నిహా కౌంసెలరు, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

TRY ONCE! TRY ONCE!!
AMRUTANJAN
Best Indian Pain Balm
PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE.
Sold Everywhere.
Our Catalog sent free on application.
APPLY FOR DETAILS:-
AMRUTANJAN DEPOT,
BOMBAY & MADRAS.

ఉచితము.

గదాధర

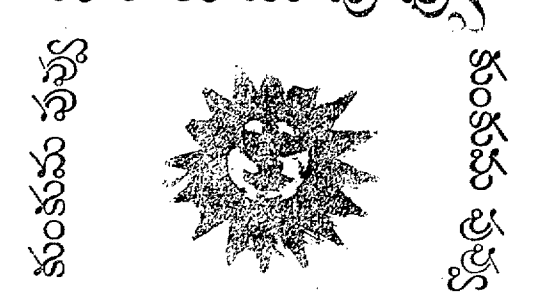
మనోహరమగు కథ.

అడ్డన్:- హెచ్.బి.ఎం.ఎ. అండు సన్ను,
943 పోస్టుబాక్సు 27, మద్రాసు.

గోరోజనము తులం ౧కి	2-౦-౦
కస్తూరి తులం 1 కి రూ.	30-0-0
కుంకుమపువ్వు తులం 1-కి	2-0-0
రసభస్మము తులం 1-కి	0-10-0
ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను తులం 1-కి	3-8-0
పచ్చకర్పూరం	2-0-0
బాలామృతము సీసా 1-కి	0-12-0
తాంబూలమాత్రము, నువాసనగా నుండును	50-కి 0-8-0

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాకడెన్ను మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెని,
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.